

FILOTELISTA ФИЛАТЕЛИСТА

САВЕЗ ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ

БРОЈ
201

1944 • 20. ОКТОБАР • 1984

1984.

FILATELISTA časopis Saveza filatelista Srbije ● izlazi dvaput godišnje ● za članove Saveza filatelista Srbije časopis je besplatan, za ostale primerak 100 dinara ● može se uplatiti opštom uplatnicom na žiro-račun broj 60806-678-11966 Savez filatelista Srbije Beograd, sa naznakom „za časopis”

Published twice a year by Union of Philatelist of Serbia, adress: 11001 Belgrade, POB 702, Yugoslavia ● Annual subscription 8 US dollars ● Our Bank account: 320020-02587 Beobanka, Belgrade, Yugoslavia

Izdavač: Savez filatelista Srbije, Beograd, Sremska 6/IV, poštanski pregradak 702, 11000 Beograd ● Telefon (011) 638-751

Ziro račun: 60806-678-11966

Izdavački savet: Stevan Bačić, predsednik, dr Jovan Veličković, Miloš Jovanović, Nenad Kilibara, Dejan Tubinović, Voja Mićović ● Glavni i odgovorni urednik: Vladimir Prikić ● Redakcioni odbor: prim. dr Branislav Novaković, Vladimir Prikić, dr Dragoslav Đukanović, Vojislav Begović, Vojin Višacki, Dušan Glavonjić ● Tehnički urednik: Vladimir Prikić ● Stampa Stamparija PTT, Takovska 2, 11000 Beograd ● Tiraž: 2500 primeraka

S A D R Ž A J

	strana
Reč urednika (V. Prikić)	2 — 4
S. Senić, Beograd: 110godina Svetskog poštanskog saveza	5 — 6
J. Veličković, Beograd: Bugarska pošta u Pirotu 1885 godine	7
V. Višacki, Beograd: Sto godina prevoza poštanskih pošiljaka na železničkoj pruzi Beograd — Niš	8 — 9, 11
D. Tubinović, Beograd: Estetski izraz poštanske marke	10 — 11
M. Mršol, Ljubljana: Još o Lovrencu Koširu	12 — 13
Jugoslavika Jugoslavika iz SAD (M. Mršol)	13
R. Nedin, D. Babić, Zemun: Jugoslovensko ratno vazduhoplovstvo i filatelija	14 — 15
V. Višicki, Beograd: Rad pošta u istočnom Sremu u toku leta 1941 godine	16 — 17
Maksimafilija Međunarodni statut i komentari	18 — 22
Izložba kineske kulture u Zagrebu	22
Umetnost V. Prikić, Beograd: Narodni muzej u Beogradu (1844—1984)	23 — 26
— Knez Lazar na freskama (V. Prikić)	26
Sport Sarajevo — Los Anđeles 1984	27 — 30
Železnica Prigodni žigovi (J. Peševski)	31 — 32
— V. Višacki, Beograd: Saobraćaj ambulantskih pošta u okupiranoj Srbiji 1941 — 1944 godine	32 — 33
Aerofilatelija (M. Jošipović, Beograd; S. Novaković, Osijek)	34 — 35
Kosmos (Švedski satelitski program „Viking”)	35
Šah (D. Đukanović, Beograd; I. Grubelić, Pula)	36 — 37
M. Milišić, Šibenik: Motorni brod „Bihać” ...	37
I. Hudin, Zagreb: Još neki podaci o prilikama u Zemunu 1941 godine	38
Kratke vesti (V. Begović, Beograd)	38 — 39
T. A. Sessa, Korčula: Marko Polo — Korčulanin	40
Vesti iz društava	41 — 47
Programi izdavanja maraka	48 — 52

ФИЛАТЕЛИСТА FILATELISTA

ЧАСОПИС САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ

ГОДИНА
XXXVI
ДЕЦЕМБАР 1984.
БРОЈ 201

РАДНА ОРГАНИЗАЦИЈА
ЗА ПРОИЗВОДЊУ И ПРОМЕТ
ПОШТАНСКИХ МАРАКА
ЈУГОМАРКА
СА ПОТПУНОМ ОДГОВОРНОШЋУ

ПАЛМОТИЋЕВА 2 — БЕОГРАД
ПОШТ. ПРЕГР 990

ТЕЛЕГРАМ, ЈУГОМАРКА — ЈУГОСЛАВИЈА
ТЕЛЕКС БР 11421 ЈУГЕНТЕЛ

ПРОГРАМ ИЗДАВАЊА ПРИГОДНИХ ПОШТАНСКИ МАРАКА У 1985. ГОДИНИ

Редни број	Датум издања	Издање	Број марака	Шалт. арак	Номинала	Приг. ков.	Макс. карта
1.	4. II	Музејски експонати	4	25	104,00	1	
2.	20. II	40. година организоване заштите споменика културе у Југославији	1	25	6,00	1	1
3.	15. III	50. година смучарских скокова-летова на Планици	1	25	6,00	1	
4.	30. III	Европска заштита природе	2	9	108,00	1	
5.	6. IV	1100. год. смрти Методија Солунског	1	25	6,00	1	1
6.	29. IV	ЕВРОПА ЦЕПТ	2	9	128,00	1	
7.	9. V	40. година победе над фашизмом	2	25	12,00	1	
8.	21. V	Народни хероји ратног ваздухопловства	1	25	6,00	1	1
9.	25. V	Јосип Броз Тито	1	25	6,00	1	
10.	26. VI	40. година Уједињених нација	1	25	48,00	1	
11.	29. VI	30. година међународне европске дунавске регате (ТИД)	1+ блок	8	48,00 100,00	2	
12.	1. VII	Наутички туризам	4	9	104,00	1	
13.	10. VIII	Светско првенство ваздухопловних моделара	1	25	48,00	1	
14.	20. IX	Флора	4	25	104,00	1	
15.	21. IX	Светски конгрес стоматолога	1	25	48,00	1	1
16.	2. X	Радост Европе	2	9	108,00	1	
17.	28. XI	40. год. проглашења Републике	1+ блок	25	6,00 100,00	2	
18.	2. XII	Уметност	5	25	152,00	2	
			35+ 2 блока		1248,00		

— Редовне поштанске марке штампаће се према потреби.

- У току реализације овог Програма могуће су измене и допуне.

НАПОМЕНА:

Номинале у Програму издавања поштанских марака у 1985. години су подложне променама и зависне од тарифе за поштанске услуге прве стопе тежине писма и дописнице за земљу и иностранство.

РЕЧ УРЕДНИКА

По други пут ове године „Филателиста“ се појављује у истом облику и обиму, што би требало да буде нормално и не би било вредно спомена — да није поскупљења од скоро 100% за штампарске услуге! Какав ће тек следеће године бити утицај овог финансијског елемента?!

Часописи и билтени

Данас колико-толико редовно излазе часописи „Филателиста“ 1-2 пута годишње, „Колекционари“ (6 пута годишње) у Србији, Билтен СФВ“ (6 пута годишње) у Војводини, „Филателија“ (2 пута годишње), „Вјесник ХФД“ (6 пута годишње) у Хрватској, „Филателистички зборник“ (1 пута годишње?) у Словенији, поред информатора и билтена у Брчком, Славонском Броду, Чаковцу итд., а посебне рубрике постоје и у београдској „Политици“, „Ворби“, „ПТТ веснику, сарајевском, „Ослобођењу“ и многим другим листовима — и то међусобно апсолутно несинхронизовано и нехомогено по садржају и по интенцијама!

Синхронизација?

Зар је немогуће у овом стабилизационом моменту договорити се и усагласити излагање часописа тако да буде на пр. крајем првог и трећег квартала „Филателиста“, крајем другог и четвртог — „Филателија“, почетком првог и трећег квартала „Билтен СФВ“, у парне месеце „Вјесник ХФД“, а уједно извршити и некакву поделу обраде, на пр. „Филателија“ — годишњи преглед жигова, „Филателиста“ — годишњи преглед југословенских издања „Билтан СФВ“ — прописи, упоредне цене и сл., „Вјесник ХФД“ — новитети! Наравно да је могућа и синхронизација са филателистичким рубрикама у дневним листовима! Тиме би се побољшала општа текућа информисаност филателиста, уз смањење обима часописа — чиме би се смањили трошкови, или бар одржали на истом нивоу. Уз претпоставку да се сви бви часописи користе по савезима и друштвима широм Југославије. Ваљда ово није утопија?

Нове тарифе

Морамо да констатујемо да нажалост и поштанске тарифе стално расту и да су од недавно поново повећане.

	1982	1983	1984	1. XII 1984
унутрашњи саобраћај				
— дописница	3.—	4.—	5.—	—
— писмо	4.—	5.—	6.—	—
инострани саобраћај				
— дописница	6,10	16,50	26.—	33.—
— писмо	8,80	23,70	38.—	48.—

То не значи само повећање трошкова за размењиваче са иностранством, односно повећање цена за стране серије, већ повлачи и ограничење набавке домаћих марака због смањења куповне моћи филателиста (на пр. серија од просечно 150.— динара, $5 \times 150 = 750.—$ динара, што није безначајно)!

Ипак, као и раније редовни састанци се одржавају уз знатан број учесника, сусрети филателиста бележе све већи број посетилаца — у хотелу „Југославија“ 27. и 28. X 1984. било је око 1200 особа! Знатан број филателиста окупља се и на сусретима у Загребу, Љубљани, Марибору, а ове године и у Пули.

Поводом 40-годишњице ослобођења Београда и 40-годишњице Дома ЈНА у Београду, у овом дому је одржана филателистичка изложба на тему „Тито—Армија“; скоро истовремено и у Дому ЈНА у Земуну одржана је изложба поводом ослобођења Земуна. Пре тога изложбе су одржане у Горњем Милановцу, Ваљеву, а врло активно друштво у Призрену приредило је неколико!

Издавачки програм за 1984 годину одвија се по плану ЗЈПТТ, односно „Југомарке“ објављеном на корицама „Филателисте“ број 200, уз допуне

- „100-годишњица пруге Београд — Ниш“,
- „80-годишњица радиотелеграфије у Црној Гори“
- „Конференција бивших бораца“,
- „40-годишњица ослобођења Београда“
- „Сребрна медаља на ЗОИ Сарајево“,
- „Југословенске олимпијске медаље у Лос Анђелесу 1984“.

Ове године нарочито је успела серија „Уметност“ са репродукцијама слика француских импресиониста из збирке Народног музеја у Београду. Међутим, ту је некако „улетео“ Валдмилер, који се ни временски (почетак XIX, века), ни стилски (бидермајер), не уклапа међу француске мајсторе!

Нека то буде повод да се поново вратимо на непостојећи утицај филателиста на избор пригодних издања и њихову реализацију (избор мотива, нацрт-цртеж, формат марке, зупчање, начин штампе и др.). Наиме, највећи потрошачи тих марака су домаћи филателисти, а оне се планирају и издају без икаквог њиховог учешћа!

С тим у вези постављају се питања:

— по коме основу се мења формат марке за пригодна издања истог типа — на пр. „110-годишњица Ријечке пруге“ и „100-годишњица пруге Београд — Ниш“? И зашто уопште имамо толико формата:

— зашто се редовна издања израђују у два или више зупчања?

— ефекат који се постиже различитом врстом штампе зависи и од хартије и штампарије, али зашто се марке не израђују стално на пр. код „Форума“ у Новом Саду, који је дао ванредне резултате? Некада је и Завод за израду новчаница давао одлично израђене серије (види интересантан чланак Дејана Тубиновића, бившег руководиоца Вироа за марке, по том питању — у овом броју). Међутим, разумљиво је да филателисти не могу сувише инсистирати по овом питању, јер зависи од финансијских могућности!

— избор мотива за марку је често врло проблематичан и не може се уклопити нити у неку тематику, нити одговара жељама филателиста, мада у проспекту на пример за овогодишњу серију „Музејски експонати“ стоји „у оквиру дугорочног планираног дања...“ Никог живог „колевке“ не интересују, а рuku на срце — каква је културно — едукативно — пропагандна порука ових приказа?! Даљи пример лошег избора мотива: поводом 100-годишњице Мештровића изабрана је слика „Победника“ који је већ неколико пута приказан на нашим маркама: у серији „Олимпијада '84“ једна од четири марке везана је за коњички спорт, иако у овој спортској грани ни у Лос Анђелесу нити на ранијим такмичењима нисмо учествовали!

— поред избора мотива на коначан ефекат (естетски, па и финансијски — потражња!) утиче и графичко и колористичко решење: опет један „свеж“ пример — „Југословенске медаље из Лос Анђелеса“, а што се колористичког ефекта тиче, као драстично лош пример истичема серију „Знаменити људи — књижевници“ из 1975. године (С. М. Љубиша, Пријатељ, Ј. Игњатовић и др.) и „XVI. конгрес путничких агенција“ у Дубровнику из 1982. године (блиске нијансе боја!),

— на формирање годишњег програма пригодних издања утичу различити фактори, тако да славимо 110-годишњице, 90-годишњице, 80-годишњице разних догађаја; Милоје Милојевић је добио своју марку, док бар исто толико значајан Петар Коњовић — није, итд.

— максимум карте које издаје „Југомарка“ често не одговарају захтевима савремене максимафилије — то су уствари „франкиране спомен карте“, нешто као већ заборављене француске TCV-карте (timbre coté vue — марка на илустрованој страни); у свом броју „Филателисте“ се наводи текст међународног статута уз више примера — ваљда ћемо се коначно разумети!

Набачено је више пропуста којих би вероватно било знатно мање да су консултовани филателисти.

Како то други раде? Узмимо, на пример критеријуме и поступак који се користи у двома суседним државама које имају напреднију филателију односно већи број сакупљача. Нормално је да постоје разлике у односу на нас јер се ради о земљама са другачијим друштвено-политичким системима, али је интересантно како се ова проблематика решава.

Разрада програма италијанских пригодних издања је резултат деловања посебног савета Consulta Nazionale per la Filatelia, који треба да допринесе одређивању тема за одговарајуће серије и марке и у коме учествују: министар пошта, директор поштанског одељења- филателистички стручњак, генерални директор штампарије (poligrafico dello Stato), три представника филателистичке штампе који се мењају сваке две године, председник филателистичке организације, филателисти експерти и представници трговине маркама

Чланови Савета разматрају поднете предлоге, дају сопствене препоруке и после исцрпне дискусије по одлуци већине утврђује се програм који доноси Кабинет министра.

Као основа за формирање издавачког програма аустријске поште служе следећи критеријуми:

- избор одговарајућих издања,
- ликовно решење (представа),
- техничко-штампарска реализација,
- озбиљна издавачка политика.

Избор повода за издавање марке или серије врши се на бази „Смерница за издавање пригодних марака“ издатих од стране министра за саобраћај, по чему повод може бити заокругљена годишњица (25, 50, 75, 100, 125, 150 година...) заслужних Аустријанаца и значајних установа и догађаја, затим јубилеји градова, општина, као и конгреси, изложбе, јавни уређаји, спортске приредбе и сл.

Предлагач је позван да идеју, евентуално са графичким решењем, предложи ПТТ дирекцији или ако се то не наводи или не може да се реализује или се ради о мотиву који бира сама ПТТ (тема из њеног деловања,) цртачу се даје препорука при чему се и његово мишљење узима у обзир.

Номинала марке се обично узима као нормална номинала за писмо у унутрашњем саобраћају. Води се рачуна о годишњем износу.

Питања у вези програма

Како то други раде?

Италија

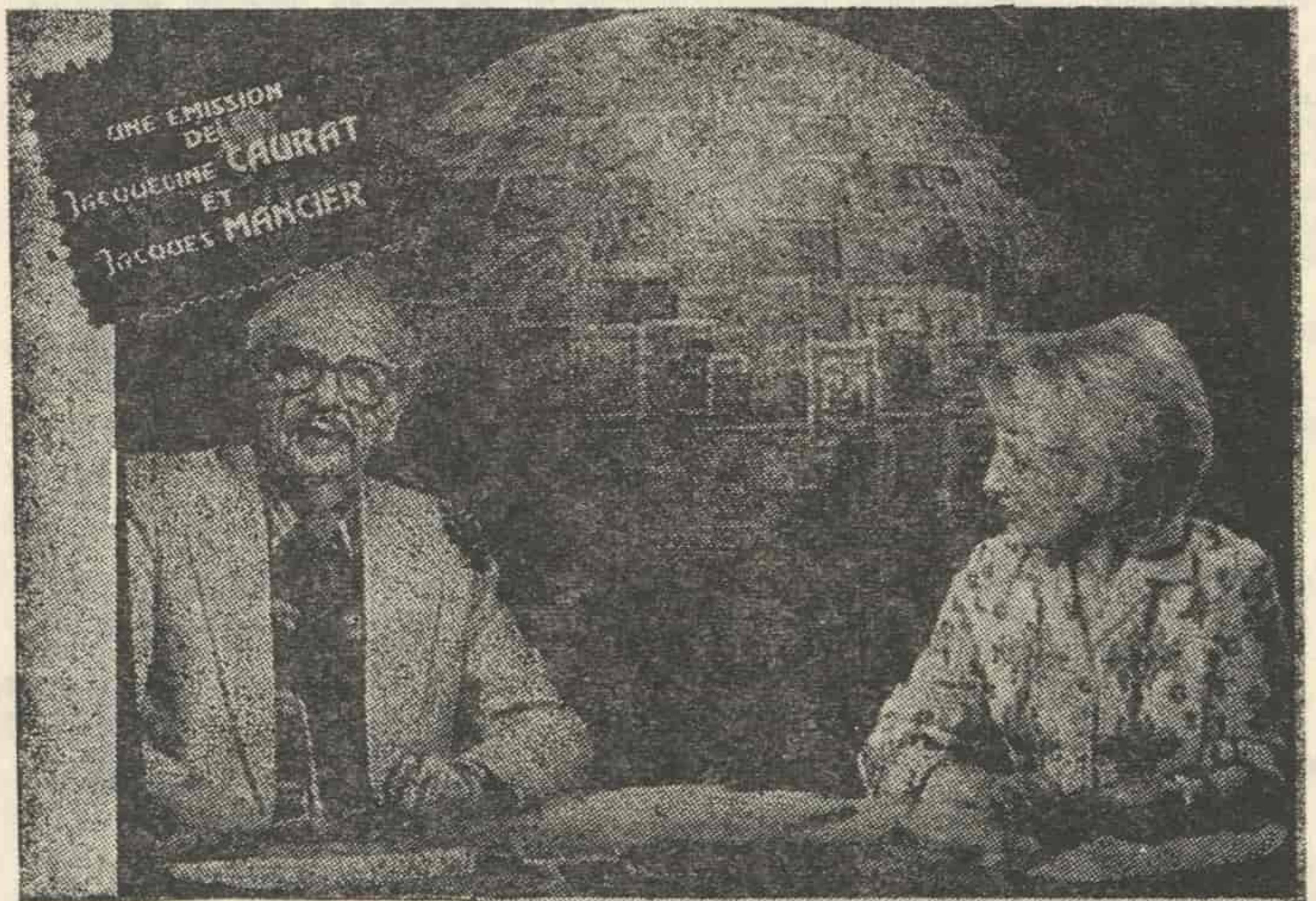
Аустрија

Висина тиража: одлука о томе не сме се базирати на интересу сакупљача који рачуна са извесном добити после одређеног времена, већ треба да буде таква да покрива потражњу.

Циљ овог подужег излагања је да се већ једном схвати да савет (или нешто слично) утичу на обликовање и реализацију налу или форуму које припрема програм издања, и да кроз неки филателисти морају имати свога представника (представнике) у тешких марака!

Телевизија и филателија

Следеће године Француска телевизија слави педесетогодишњицу постојања и рада (издаје се пригодна марка), то је вредно потсетити се да још од 1961. године овде постоји емисија „Телефилателија“ коју води Жаклин Кора (Jacqueline Saurat) и Жак Мансие (Jacques Mancier). Те далеке године дата је „нулта емисија“ на којој је на пр. Жан Кокто нацртао своју „Маријану“ која се појавила као марка: ова емисија је после постала редовна и ужива велику популарност.

Jacqueline Saurat
raconte
20 ans de «Télé-philatélie».

Да ли би и наша Телевизија могла филателистима да одвоји само десет минута месечно за једну сталну емисију у којој би се давале информације из земље и иностранства и поуке почетницима? Квиз емисија и повремена обавештења или убацавање неких „илустрација“ на Недељном поподневу не дају праву слику нефилателистима, а филателистима слабо користе!

Изложба у Лозани

У марту о. г. у Лозани се одржава међународна изложба олимпијске филателије, Београд припрема кандидатуру за олимпијаду 1992. године — можда већ сада филателисти треба и томе да размишљају?

110. година Светског поштанског савеза

Ове године навршава се 110. година од 9. октобра 1874. године када су 22 земље, међу којима и Србија (у то време међународно призната као независна држава) окупљене у Берну основале „Општи поштански савез“, касније (маја 1878. године на II. Конгресу СПС у Паризу) назван СВЕТСКИ ПОШТАНСКИ САВЕЗ — UNION POSTALE UNIVERSELLE. У току одржавања I. Конгреса (од 15. септембра до 9. октобра 1874. године) приступила је и Црна Гора.

Пре оснивања овог савеза није постојала утврђена међународна тарифа, нити редован пренос поштанских пошиљака. Конгресним актима од стране влада земаља чланица постепено је изграђивана међународна поштанска кодификација којом је на најбољи начин регулисан међународни и унутрашњи поштански саобраћај, не само за кореспонденцију, него и за поштанске пакете, вредносне пошиљке, као и разне категорије новчаног промета. На основу првог члана Конвенције донете на Конгресу у Берну 1874. године све земље које су приступиле Савезу чине јединствену поштанску територију. То није само обична правна формулација, већ стварност која је све континенте света, све државе тих континената и све људе, разних боја, раса и религија ујединила на тој јединственој поштанској територији.

На XII. Конгресу СПС, који је одржан у Паризу од 8. маја до 5. јула 1947. године Светски поштански савез постаје једна од специјализованих институција ОУН.

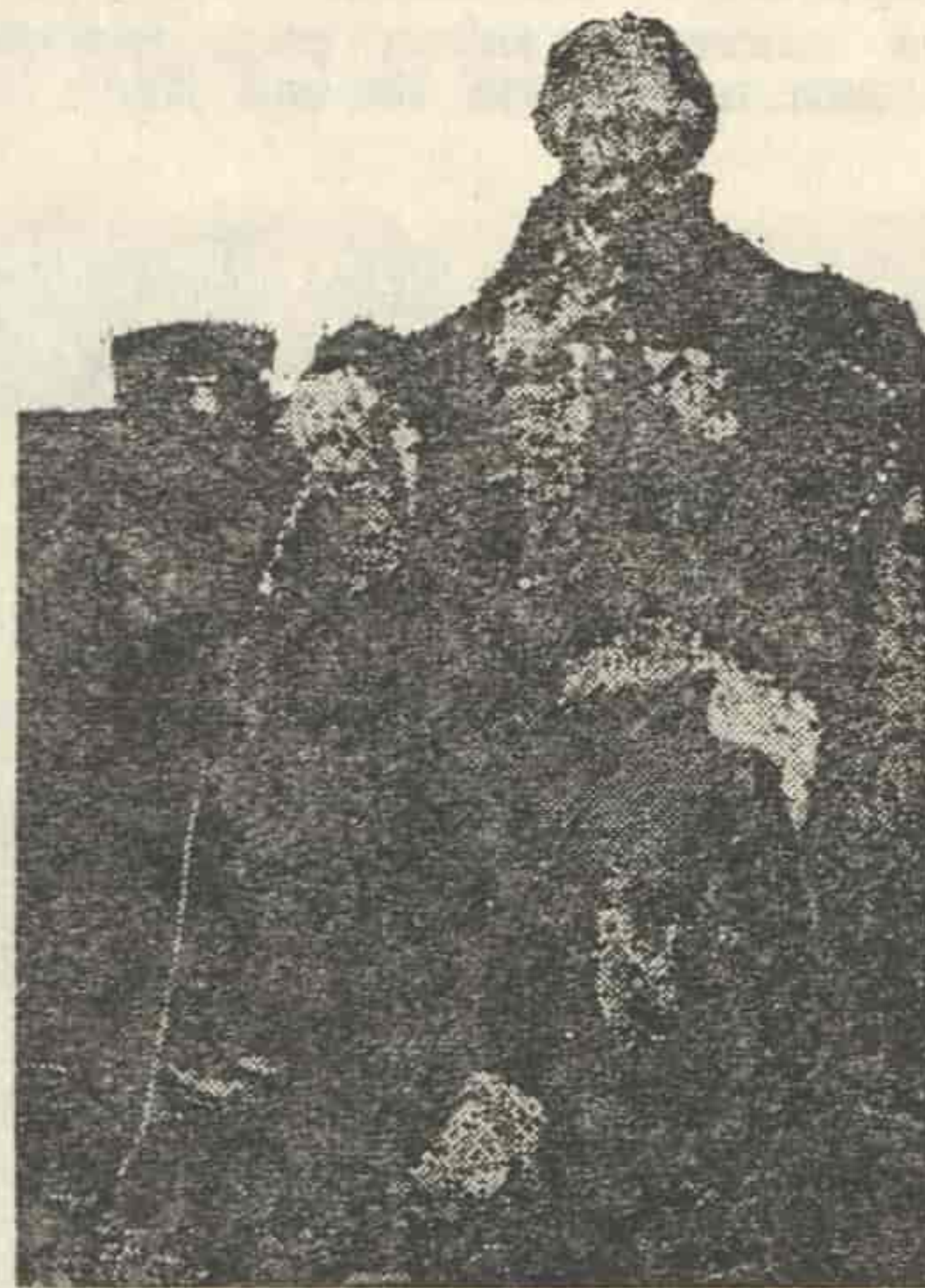
Данас СПС има 167 земаља чланица, од којих је на XIX. Конгресу у Хамбургу било присутно 153.

Поводом одржавања XIX. Конгреса СПС, ПТТ музеј Заједнице ЈПТТ добио је позив као и ПТТ музеји остале 22 земље оснивача СПС (потписнице уговора из 1874. године) да својим изложбама обележе овој јубилеј.

ПТТ музеј Заједнице ЈПТТ је преко својих прилога дао кратак историјат развоја поште у другој половини XIX. века у Србији и Црној Гори, као и приказ о оснивању и делатности ПТТ музеја — једног од првих ПТТ музеја у свету и код нас.

На изложби се на паноима налазе фотографије мензулане у Брзој Паланци (прва пол. XIX. века), татар Ристе Прендића са његовим пасошима за путовање на релацији од Београда до Цариграда, татар Богдана Ђорђевића, Ичкове куће у којој је отворена прва пошта у Београду 1840. године, Јакова Јакшића (државни саветник и први управитељ свих пошта Србије), првих жигова који су били у употреби 1840. у Београду и Крагујевцу, поштанско-путничких кола — дилижанси, Младена Радојковића, као и фотографије ентеријера ПТТ музеја Заједнице ЈПТТ и поштанске марке издате поводом јубилеја СПС, ЦЕПТ и др.

После излагања у Хамбургу изложба је у октобру 1984. године на десет дана пребачена у хол поште 1 у Београду и петнаест дана у хол поште 1. у Крагујевцу; затим новембра 1984. године приказана је у Светозареву и Школском ПТТ центру у Београду.

ТАТАР РИСТА ПРЕНДИЋ, лични курир
кнеза Србије (19. век)

Као личност великог поверења, пуне две деценије преносио је енглеску дипломатску пошту од Београда до Цариграда, па је за ревносно обављање службе одликован енглеском значком из реда Ордена подвезице, 1833. године.

Младен Ж. Радојковић (1832-1915)

Делегат Србије на Првом оснивачком Конгресу СПС у Берну, 1874. године. Као делегат заступао је Србију на свим међународним конференцијама и конгресима у времену од 1860. до 1887. године; потписник многих међународних поштанско-телеграфских конвенција и аката. Веома цењен у круговима који су на међународним скуповима представљали своје земље и заједничким напорима допринесли развијању и јачању међународних ПТТ веза.

Носилац више домаћих и страних одликовања, међу којима и француског ордена „Легије части“.

У оквиру серије „100-годишњица Српске поште“ из 1939 године, на марки од 0,50+0,50 динара дат је приказ „Татарин и суруџија“ по слици Гебела.

Друга поменута слика репродукована је на марки из Серије Европа Цепт 1978. године.

„ТАТАРИН И СУРУѢИЈА“

Од сликара који су боравили у Београду половином прошлог века, поред Баумана, Мајера, Клеменса, Штокмана и других, — на позив са двора Обреновића дошао је у Београд 1861 године и Карл Гебел (Carl Goebel) акварелиста и литограф из Беча.

Од овог уметника остало је из тих дана око десетак портрета кнеза и његових ближих сарадника, као и два акварела са изгледом Београда, један са савске, а други са дунавске падине. Први се налази у Музеју града Београда, а други у ПТТ музеју.

Ови радови представљају малобројне сачуване аутентичне документе из области развоја поштанског саобраћаја у Србији. Наиме, и на једној и на другој слици у првом плану представљени су „Татарин и суруџија“ на коњима са по једним резервним коњем (едеком), дакле лица која су до појаве колског саобраћаја обављала пренос државне преписке и кореспонденције страних конзулата од Београда до Цариграда и обратно.

Слике Карла Гебела одликују се мајсторством у изради, тачношћу запажања и финим осећањем за материју. Поред својих уметничких квалитета, они могу да послуже и као етнографски подаци за проучавање тог периода.

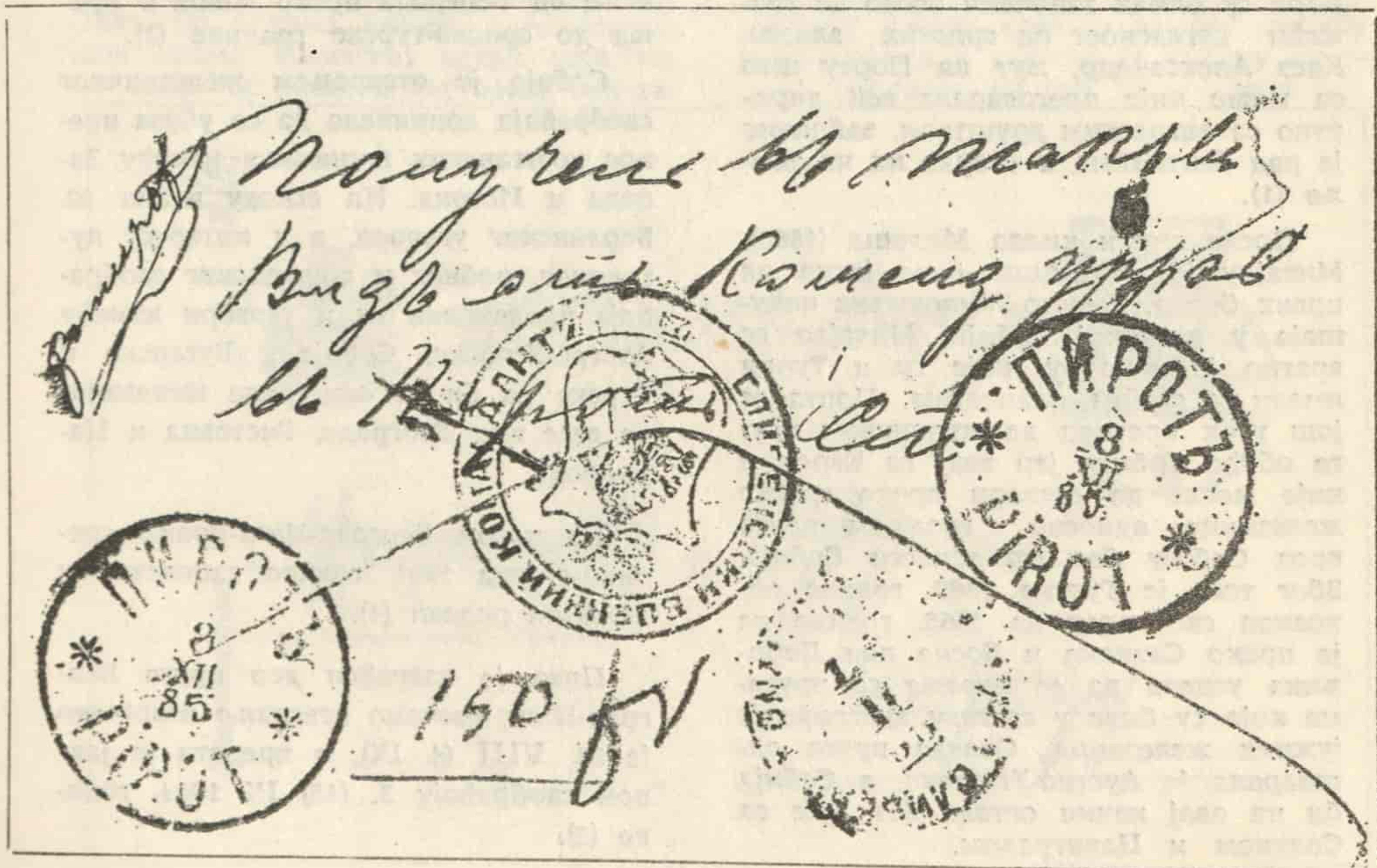

Бугарска пошта у Пироту 1885 године

После српско-турских ратова 1876-77 године створена је независна Бугарска, али је један део данашње Бугарске, Источна Румелија, остала под турском доминацијом. У септембру 1885 године у Пловдиву, у Румелији избила је буна против турске управе и одмах затим једно одељење бугарске војске ушло је у Румелију после чега се бугарски кнез Александар прогласио кнезом обеју кнежевина чиме је извршено уједињење. Сматрајући да на су овај начин повређене одредбе Берлинског Конгреса Србија је у октобру 1885. године објавила рат Бугарској и српске трупе су убрзо затим прешле границу и почеле наступати према Софији. Међутим, после битке на Сливници српске трупе су прешле у повлачење. Ради обуставе непријатељстава интервенисале су велике силе, али примирје је успостављено тек пошто су бугарске трупе 1. децембра 1885. године заузеле Пирот. Према закљученом примирју српске трупе су биле дужне да напусте видинску област до 6. јануара 1886. године, а бугарске трупе Пирот до 8. јануара. Миром закљученим доцније у Букурешту првобитна граница остала је неизмењена.

За време бугарске окупације Пирота у трајању неколико недеља, бугар-

ска пошта је у Пироту организовала поштанску службу која је вероватно служила само за пријем и отпрему поште војника а евентуално и цивила са местима у Бугарској. Из тога периода познато је до данас свега неколико коверата који претстављају велику реткост и драгоцени су документи за скупљаче који се баве поштанском историјом нарочито Југославије и Бугарске. Приказано писмо односи се на тражење информација о неким војним лицима, а упућено је од стране Војног команданта у Сливену (велики жиг са грбом у средини писма) у Пирот где су стављена два пријемна жига бугарске поште са називом Пирота у ћирилици са тврдим знаком на крају и називом у латници. Датум 8/XII, допуњен је мастилом од стране поштару годином 85. Писмо је затим враћено у Сливен. Колико је мени познато ово писмо је једино ове врсте у збиркама сакупљача у Југославији. Познато ми је да у свету постоји још 3-4 сачуваних писама ове врсте, према којима се може закључити да бугарска пошта у Пироту за ових неколико недеља свога постојања није користила марке за франкирање, већ су се војна или војничка писма отпремала без наплате поштарине, док су цивили поштарину вероватно плаћали у готовом или накнадно при пријему.

СТО ГОДИНА ПРЕВОЗА ПОШТАНСКИХ ПОШИЉАКА НА ЖЕЛЕЗНИЧКОЈ ПРУЗИ БЕОГРАД — НИШ

Прва железничка пруга у Србији изграђена је 1884. године између Београда и Ниша. Радило се о веома важној саобраћајници која је имала економски и стратегијски значај како за Србију тако и за Европу. Турска и Аустро-Угарска покушале су да обиђу Србију, или правцем од Софије за Видин или кроз Санџак за Босну преко Косовске Митровице. Међутим увидело се да би ови правци били веома скупи и да ће се једног дана када Србија изгради пругу због свог интереса морати прикључити на српске пруге. Због тога су се прикључиле смеру Софија-Ниш-Београд, још увек у нади да ће сачувати Турској право да ту пругу гради. Србија је увидела значај гвозденог пута кроз моравску долину па је настојала да право градње задржи за себе. Међутим требало је године да прођу док се идеја о изградњи реализује.

Најпре су Турска и Енглеска правиле планове за изградњу путева кроз Србију, мада је о томе нису конулстовале. Тако је енглеско друштво за изградњу железничких пруга добило од Турске концесију за грађење од Београда до Цариграда. Енглески инжењери су одмах започели посао не тражећи сагласност од српских власти. Кнез Александар, љут на Порту што са њиме није преговарала већ директно са енглеским друштвом, забранио је рад Енглезима и отерао их из земље (1).

После смрти књаза Милоша (1860), Михајлу је железница била једна од првих брига. Уместо Милошевих покушаја у источној Србији, Михајло се вратио Поморављу, које су и Турци имали у својим плановима. Порта је још увек претила да изградњом пруге обиђе Србију, јер везу са Европом није могла да оствари преко српске железнице, односно градњом пруге кроз Србију без сагласности Србије. Због тога је Турска 1869. године обновила свој план из 1865. године па је преко Санџака и Босне код Добрљина успела да се повеже са пругама које су биле у саставу аустријских јужних железница. Оваква пруга одговарала је Аустро-Угарској, а Србија би на овај начин остала без везе са Солуном и Цариградом.

Касније, 22. X 1871. године изнето је пред скупштину у Крагујевцу и питање о железницама, па је у начелу прихваћено да се оне почну градити у Србији. На основу тога дат је и нацрт „Услови концесије за грађење и експлоатацију железнице у Србији“ који су објављени у Српским новинама (2).

После Берлинског конгреса (1878) прилике су се измениле у корист Србије. Берлинским уговором од 26. VI 1878. године стављено је Србији у дужност да сагради железницу за три године и да њом повеже Исток и Запад, односно да се код Београда вежу отоманске и аустро-угарске железнице

Према Берлинском уговору Србија је закључила бечку конвенцију са Аустро-Угарском 28. III (9. IV) 1880 године која је Србију обавезала да почне са грађењем 3. VI (15. VI) 1880. године и да је заврши у року од три године.

Према општој конвенцији за постројење прве српске државне железнице од 22. I (3. III) 1881. године постављени су технички услови за грађење од Београда преко Ниша и Врања до српско-турске границе (3).

Србија је отварањем железничког саобраћаја допринела да се убрза пренос поштанских пошиљака између Запада и Истока. На основу члана 10. Берлинског уговора, а у интересу путничког, робног и поштанског саобраћаја предвиђени су и уговори између Аустро-Угарске, Србије, Бугарске и Турске да би се осигурале железничке везе код Београда, Ристовца и Цариброда.

На прузи Београд-Ниш-Врање средином јуна 1881. године започети су земљани радови (4).

Прво је изграђен део пруге Београд-Ниш, свечано отварање извршено је 23. VIII (4. IX), а предата је јавном саобраћају 3. (15) IX 1884. године (5).

ПРЕНОС ПОШТАНСКИХ ПОШИЉАКА

Бечком конвенцијом Србија се обавезала да својим железницама обезбеди и транспорт поштанских пошиљака. Ово је одређено чланом 12, став II, који гласи:

„Што се тиче броја путничких превозних влакова, изреком је утврђено, да буду дневно у сваком правцу за пренос поште и путника најмање два влака, од којих бар један у сваком правцу мора имати брзину најмање 40 км у сату, рачунајући у то време задржавања”.

Члан 19. конвенције гласи: „Српске и Угарске управе пошта и телеграфа имају се споразумети о уређењу односне службе на железничким пругама о којима је реч. Но утврђује се још сада, да ће поштанске и телеграфске установе, и мере на њих односне довести у сагласност са потребама правилног железничког саобраћаја (6).

Према томе ради преноса поште на железничким пругама обе уговорене стране усвојиле су веома прецизне одредбе на државном нивоу четири године пре пуштања пруге у јавни саобраћај. Међутим у то време у поштанској Управи Србије вероватно из објективних разлога није све припремљено да би железница као ново превозно средство на линији Београд-Ниш преузела транспорт поштанских пошиљака амбулантном поштом. Има аутора који сматрају да је амбулантна пошта у Србији установљена 3. IX 1884, по некима крајем исте године али према архивској грађи која ми је била на располагању могу конста-

товати да то није било могуће из више разлога.

Из извештаја управника амбулантне поште министру народне привреде од 11. IX 1885. године, сазнајемо да се министар није до сада користио правом слања поште железницом јер то ни потреба поштанске клужбе није захтевала, а није било ни довољног броја вагона који би преносили пошту. Министру народне привреде се предлаже, да се у најкраћем времену отпочне пренос поште железницом између Београда и Ниша и обратно са оба воза тј. путничким и мешовитим. Овај је предлог усвојен и наређено је да поштански одсек одмах уради све што треба за извршење предлога (7).

Ако прихватимо ово упозорење компетентне личности као што је управник амбулантне поште — мада постоје и супротна гледишта — можемо сматрати да амбулантна пошта Београд-Ниш није могла да саобраћа пре 11. IX 1885. године из разлога који су изнети, без обзира што је 4. X 1884. године донето „Устројство амбулантних пошта и правила за вршење службе код ових пошта”.

Међутим иако није саобраћала амбулантна пошта можемо констатовати да су у почетку превожене и поштанске пошиљке у пратњи поштанског кондуктера и то у посебном вагону из кога су претходно извађене клупе. Због транспорта поште возом употребљаван је израз „путујућа пошта” (раније су на овој линији за пренос поште употребљаване чезе, тарнице и сексане), али не као амбулантна пошта која саобраћа по правилима службе у вагону који је за ову службу оспособљен и у коме се у току путо-

(наставка на стр. 11 — доле)

1914. 1915.

 ДОПИСНА КАРТА

Уредништво и Издавање

у Београду

Само на адресу.

Естетски израз поштанске марке

Различити су погледи на естетику марке као производа примењених уметности своје врсте у синтези ликовних, архитектонских, колористичких и графичких вредности на малом простору папира. Уз то марка у композицији ових елемената, ознаком вредности и неопходним написима треба да се уклопи у основне законитости поштанске марке.

Када је уочено да марка постаје носилац разноврсних идеја, постепено се пришло слободнијем ликовно-графичком обликовању а проширеним избором мотива најпре као симболима (ловорова гранчица, бакља, стилизоване животиње и цвеће) и плакатским решењима, а затим путем усавршене технике долази се до студиозног транспонованња ликовних дела у целини или фрагмената.

До сазнања да марка својим обликовањем и изгледом представља одраз реалности која се стално мења, и да је у тој промењљивости тесно везана за општу промену друштва, културу и уметност, дошла је наша Пошта као издавач марака у раним годинама после рата. У томе су јој помогли истакнути представници бившег Савеза филателиста Југославије, сарадња Ото Бихаљи-Мерина као историчара уметности и Михаила Петровића, професора Академије примењених уметности. Они су били не само стручни саветници, него су се и ангажовали да за креирање марака заинтересују што већи број признатих ликовних уметника и сликара-графичара. Тада није било довољно ни то што су се марке успешно издавале у разним техникама у Заводу за израду новчаница и другим нашим штампаријама већ се пошло у иностранство у специјализовану штампарију марака „Курвоазие” у Швајцарској, те су поводом Шаховске олимпијаде у Дубровнику 1950. у серији од пет вредности израђене марке савршеном техником хелиографуре. То издање и данас у филателији спада међу најуспелија остварења. У сарадњи са овом штампаријом настављеном наредних година, нарочито су се истицала издања „Фауне” и „Флоре”, по креацијама сликара-графичара Мате Зламалика. Ове марке врхунског квалитета постале су популарне и допринеле

проширењу општег интересовања за наша издања у филателистичком свету.

Поводом 150-годишњице првог српског устанка, Завод за израду новчаница 1954. године израђује изванредно успеле марке у комбинацији офсета са дубоком штампом по гравури које је обликовао мајстор сликарства Ђорђе Андрејевић-Кун. Ликовно-графичка решења професора Божидача Јакца за марке са вајарским делима Ивана Мештровића (1963) и за низ портрета заслужних људи из наше културно-историјске прошлости, народних хероја и председника Републике, Завод веома успешно транспонује суптилном техником дубоке штампе по гравурама врских уметника од којих се посебно истицао Танасије Крњајић.

У даљем развоју, да би се на маркама што верније преносила дела ликовних уметника, у стилу француских марака на тему уметности, наша Пошта се обратила аустријској Државној штампарији и од ње, у раздобљу од 1968. до 1973, добијамо низ запажених издања у комбинованој техници хелиографуре са дубоком линијском штампом.

Последњих десетак и више година, обликовање наших марака углавном је везано за сликара-графичара Андру Миленковића. Он је својим ликовно-графичким решењима и обрадама у транспонованњу ликовних дела одговарајућом техником штампе одржао већ стечени естетски ниво наших марака доприневши њиховој даљој афирмацији ван граница наше земље. Може му се једино замерити што је на неким маркама „Репродукције” користио златну бронзу за натписе и ознаку вредности на подлози сличне боје (жуте, окерасте и жутосмеђе) чиме је марка постала нечитка и изгубила основно поштанско обележје.

Поставља се питање да ли својом обрадом новија издања могу очувати постигнути углед наше марке. Ово се на пример наметнуло поводом овогodiшњег издања за 25. мај. На марки је приказан портрет Тита од Божидача Јакца по графичкој обради Д. Лучића. Уверени смо да професор Јакца са богатом филателистичком културом у обликовању марака, не би дозволио да се његово дело прикаже на марки без икакве графичке или колористичке рељефности — у равнини, чиме се портрет стапа са основном бојом марке.

Други повод су две марке високе номиналне вредности (100 и 200 динара), које приказују споменик Стевану Филиповићу (од В. Бакића) изнад Ваљева и меморијални споменик борцу (од В. Ђокића) у Титограду — обе по ликовном решењу Д. Чудова. Уместо да као највише вредности у серији марака „Споменици” представљају врхунску ликовно-графичку креацију у одговарајућој штампи, оне су толико

неизразите да, када на њима не би било поштанских обележја — личиле би на обичне етикете. У овој „обради” на којој споменици делују као мутни фотоси (иако у већем формату) на равној бледо обојеној површини, могу се лако и фалсификовати на штету Поште, а на страницама филателистичких албума упадљиво ће кварити естетску хармонију многих успешних марака.

УСПЕЛЕ МАРКЕ

1. Репродукција уметничке слике у оквиру поштанске марке, обрада А. Миленковић у техници хелиографуре са дубоким линијском штампом, рађено у Бечу (1972).
2. Лик Тита по фотосу, са ликовно-графичком обрадом и гравуром Т. Крњајића у Заводу за израду новчаница (1950).
3. Споменик изнад Ваљева, по ликовно-графичком решењу М. Зламалика, швајцарска хелиографура (1961).
4. Фрагмент споменика („Индијанац на коњу” — Мештровић), по нацрту Б. Јакца и гравури Цветковића у Заводу за израду новчаница (1963).

НЕУСПЕЛЕ МАРКЕ

1. Репродукција уметничке слике без читљивих елемената (нечитки написи и ознака вредности), по обради А. Миленковића вишебојном офсет штампом у Заводу за израду новчаница (1980).
2. Лик Тита, без рељефности и контраста са основном бојом марке, по обради Д. Лучића, офсет штампа Завод за израду новчаница (1984).
3. Споменик изнад Ваљева, без сенчења и контраста на бледој површини, по обради Д. Чудова у офсет штампи Завода за израду новчаница (1983).
4. Споменик Тимочкој буни у Зајечару (А. Аугустинчић) — графички необрађен, по нацрту Д. Чудова у офсет штампи Завода за израду новчаница (1983).

(наставак са стр. 9)

Литература:

вања врше манипулативни поштански послови са поштанским предметима у које спада и жиг амбулантне поште и поштански ковчежић монтиран на вагону.

Амбулантна пошта је добила назив Београд-Ниш I, а употребљавано је више облика жигова, увек са ознаком No. I.

1. Јездимир С. Николић, Историја железнице Србије, Војводине, Црне Горе и Косова, Београд, 1980, стр. 33, 58, 75.
2. Српске Новине, бр. 206, 207, 1873. година.
3. Српске новине, бр. 184, 1884. година.
4. Иван Јаворник, Прве путујуће поште на железницама у Србији, ПТТ Архив, бр. 17, Београд, 1971/72.

U Arhivu SR Slovenije otkriveno je vrlo interesantno pismo sa datumom 28. aprila 1965. koje je Lovrenc KOŠIR iz Beča poslao narodnom poslaniku Ivanu Murniku (1839-1913).

U tom pismu Košir umoljava Murnika, da mu pomogne kod austrijskih vlasti kako bi mu priznale autorstvo poštanskih reformi predloženih 1836. godine tadašnjoj austrijskoj vladi, odnosno odgovarajućem nadležstvu za poštanski promet.

Kako je vlada godine 1836 Koširove predloge oko uvođenja reformi u poštanskom prometu odbacila, njegovu ideju, prema rečima Košira, iskoristio je Rowland Hill na čiji je predlog vlada Velike Britanije 1840. godine kao prva u svetu uvela upotrebu naročitih poštanskih maraka za plaćanje poštarine čime je jako olakšala poštanski promet. Njen su primer postepeno sledile druge zemlje, a sir Rowland Hill važi kao otac poštanske marke. Osim toga dobio je i nagradu u gotovom novcu, uticajan položaj i naslov sir.

Vaše blagorodstvo!

Pre svega molim da me izvinite, što se usuđujem, iako nepoznat, obratiti se Vašem blagorodstvu po izvesnoj stvari. Izričito poverenje, koje gajim do Vašeg blagorodstva i srodstvo naših mesta rođenja, koje deli samo Jelovica, neka opravda ovaj moj korak.

Pre trideset godina, posle dužeg proučavanja tada još veoma nedostatnog i labavo kontrolisanog poštanskog prometa i obračuna, zasnovao sam, kasnije u većem delu evropskih zemalja, pa i u Americi uvedene poštanske reforme u prometu pismima, u vidu upotrebe poštanskih maraka umesto ranijeg komplikovanog i sporog sistema manipulacije i obračuna što u priloženoj raspravi detaljnije obrađujem. Te sam reforme predložio c. i k. austrijskoj vladi u razmatranje, gde je bio primljen sa pohvalom.

Kasnije sam ponovo tražio od dvorskih ureda i ministarstva, da mi se prizna ovaj reformni projekat i s obzirom na veliku prednost, koju bi njime dobilo kako poštansko preduzeće tako i korisnici, takođe i dodeljivanje nekakve remuneracije. Ali uvek sam dobio odgovor, da su reforme u poštanskom sistemu Austrije bile uvedene primerom u drugim državama i da prioritet mog pronalaska moram da tražim drugim putem koji bih našao pogodnim.

Da su mi omogućili saradnju kod uvođenja po meni predviđenog sistema poštanskih maraka, imao bih takođe mogućnost da predložim mere protiv zloupotrebe koje su se ponegde dešavale kad upotrebe maraka i to na taj način, što bih tražio izradu takvih maraka koje ne bi bilo više moguće skinuti sa pisma, ili pak, da neko pokušava skinuti je, skinuo bi samo papir od marke dok bi otisak marke ostao na samom pismu, kao da je štampano direktno na pismo.

Imam nameru da sada predložim visokom c. i k. državnom zboru dokumentiran zahtev, da mi se prizna prioritet mog pronalaska i da postignem, da mi se moj, trudom i izdacima skopčan pronalazak i plati. Budući, da to mogu da postignem samo pomoću koga poslanika, usuđujem se da zamolim Vaše blagorodstvo za saradnju i dozvolu da Vam pošaljem dokumentirano obrazloženje svog predmeta, sa molbom da ga predate na odgovarajuće mesto. Ako postignem neku remuneraciju (možda bi to trebalo preporučiti barem među državama unutar Nemačke poštanske zajednice), izjavljujem unapred da sam spreman da istu podelimo u jednakim delovima.

Generalnom poštanskom upravniku Velike Britanije, siru Rowlandu Hillu, koji je samo moj projekat uveo u upotrebu i zbog toga od običnog trgovca bio unapređen u sadašnje zvanje na predlog predsednika ministarskog saveta Palmerstona na sednici parlamenta održanoj 10. juna 1864, bila je odobrena remuneracija u visini 20.000 livri sterlna (200.0000 guldena austrijske vrednosti). Ja bih bio sretan da dobijem samo mali deo pomenute sume.

U očekivanju Vaših nekoliko nefrankiranih redaka, kao odgovor, ostajem najvećim poštovanjem Vašeg blagorodstva predati sluga.

Beč, 28. aprila 1865.

Lovrenc Košir, c. k. bečki državni knjigovođa

Naravno da je Košir sve to saznao i razumljivo mu je bilo krivo što ništa od toga nije dobio on, iako u stvari, trebalo je da on bude priznat kao kreator poštanske marke. Toga radi, on traži pomoć poznatog slovenačkog politika Murnika, da mu se naknadno priznaju njegove reforme i odobri neka makar mala nagrada. Kako u svojim direktnim potraživanjima od austrijske vlade nije uspeo, pokušavao je dakle i na druge načine da postigne neko priznanje i nagradu.

U pismu spominje i „dokumentirano obrazloženje“ tog predmeta, ali na žalost to nije (još) pronađeno. Ipak, istorijska je činjenica da austrijska vlada Koširu za njegovog života ništa nije priznala niti ga nagradila i da je tek godine 1979 izdavanjem marke sa likom Lovrenca Košira, to učinila nazivajući ga „pionirom poštanske marke“. Kasno, ali ipak priznanje uprkos svemu.

Na ispitivanju historijskih činjenica o životu, radu i predloženim refor-

mama u poštanskom prometu Lovrenca Košira već duži niz godina radi profesor Edward Gobetz, direktor SLOVENIAN RESEARCH CENTER iz Willoughby Hill (USA) i nada se, da će na kraju krajeva ipak istina da pobeđi. Uprkos tome, što pojedini krugovi i pojedinci iz Jugoslavije tvrdoglavo pokušavaju da spreče svaki rad na istraživanju istine o Koširu, navodeći da su već oni otkrili, dokazali i saopštili svetu svu istinu po tom pitanju. Čak šta više Košira vređaju i odriču svako pravo na priznanje njegovih zasluga kod uvođenja poštanske marke. I što je kod toga najvažnije, takvi negativni pokušaji dolazili su i iz Ljubljane, iako samo pojedinačni. Verovatno austrijska pošta o Koširu zna barem toliko, koliko i ovi naši „stručnjaci“ i da podaci sa kojima ona raspolaže dokazuju delimično Košireve zasluge, jer bez toga ne bi ni njegove marke u Austriji bilo!

AKCIJA ZA IZDAVANJE POŠTANSKE MARKE SA LIKOM KOŠIRA U SAD

SLOVENIAN RESEARCH CENTAR of AMERICA, Inc, iz grada Willoughby Hills (Ohio), pokrenuo je veliku akciju za izdavanje poštanske marke sa likom Lovrenca Košira, idejnog tvorca poštanske marke i pionira pošte.

Pomenuti Centar već je postigao dva značajna uspeha sa područja filatelije u SAD. Prvi pretstavlja izdavanje poštanske marke sa likom našeg velikog pronalazača Nikole TESLE (1983. g.) a drugi izdavanje poštanske dopisnice sa likom slovenačkog misionara i biskupa Friderika BARAGE (1984).

Direktor Centra umoljava sve jugoslovenske filatelističke zajednice i udruženja, kao i pojedince bilo filateliste ili ne da ga u toj akciji pomognu. Najbolji vid pomoći vidi u pismenim predlozima, molbama ili sugestijama poštanskoj upravi SAD da takvu molku stavi u plan izdavanja. Najbolje bi bilo da marka sa likom L. Košira izađe u seriji sa likovima ostalih poštanskih pionira, npr. sir Rowland Hilla, Heinricha von Stephana itd.

Ko želi da u toj akciji pomogne, neka pošalje mišljenje ili stavi svoj predlog (na engleskom) na adresu:

Mon.

Willim Bolger

Postmaster General

475, P' Enfant Plaza West SW

WASHINGTON, D. C., 20260

U.S.A.

Više pisama, više mogućnosti za izdavanje takve marke! Napominjemo, da je pored naše pošte marku sa Koširevim likom izdala godine 1979 republika Austrija nazivajući ga „pionrom poštanske marke“.

M. Mršol, Ljubljana

JUGOSLAVIKA

Miroslav Mršol, Ljubljana

Jugoslavica iz SAD

29. 06. 1984. prvi je dan izdavanja dopisnice u spomen misionara Slovenca Friderika Barage (1797-1868), prvog slovenačkog episkopa u SAD. Osim čisto misionarskog rada, Baraga je bio prvi koji je proučio jezik Očipava Indijanaca, sastavio njihovu gramatiku i rečnik. Osim toga pisao je i knjige o životu Indijanaca u Americi, na engleskom, slovenačkom i nemačkom jeziku, a bio je zaslužan i za dolazak drugih misionara iz Slovenije među Indijance. Još četvorica od njih postali su biskupi u Americi, ali niko nije bio toliko zaslužan kao Baraga.

Slika na marci predstavlja misionara Baragu u kanu sa jednim Indijancem na Velikom jezeru u Michiganu.

Vrednost od 13 c. ispisana je u gornjem desnom uglu marke, a dopisnica u formatu 14x9 cm, osim slike nosi i natpis Frederic Baraga, Michigan 1835. Žig prvog dana je iz grada Marquette, Mich., gde je Baraga imao svoje sedište, ne samo rada već i biskupije. Više ulica, zaseoka i zgrada u SAD nose ime Baraga.

Jugoslovensko ratno vazduhoplovstvo I FILATELIJA

Filatelističko društvo „Kosmos”, koje svoje aktivnosti ispoljava kao sekcija Doma JNA Zemun obeležava događaje vezane za Ratno vazduhoplovstvo i protivvazдушnu odbranu.

U odnosu na ove događaje društvo je u 1984. godini organizovalo 5 filatelističkih izložbi i izdalo 6 koverata, 4 dopisnice i 6 prigodnih žigova.

Prva i druga eskadrila NOVJ

Snažan razvoj NOV i POJ, krajem 1943. godine i Odluke II zasedanja AVNOJ-a, omogućili su da Vrhovni štab preduzme mere za formiranje većih taktičko-operativnih vazduhoplovnih jedinica. Početkom 1944. godine postignuti su sporazumi sa saveznicima o pružanju pomoći NOVJ za formiranje dve lovačke eskadrile od jugoslovenskog i britanskog osoblja.

Prva eskadrila NOVJ formirana je 22. aprila 1944. godine u Severnoj Africi, na aerodromu Benina kod Bengazija. U naoružanju je imala borbenne avione „Spitfajer V” (lovac-bombarder). Po opremi, broju aviona, pilota i tehničkog osoblja. Prva eskadrila predstavljala je jedinicu u rangu samostalnog vazduhoplovnog puka. Prvi komandant jedinice bio je major-pilot Mileta Protić, a politički komesar major-pilot Franjo Kluz.

Druga eskadrila NOVJ formirana je 1. jula 1944. godine, na istom aerodromu. U naoružanju je imala borbenne avione „Hariken” (lovac-bombarder).

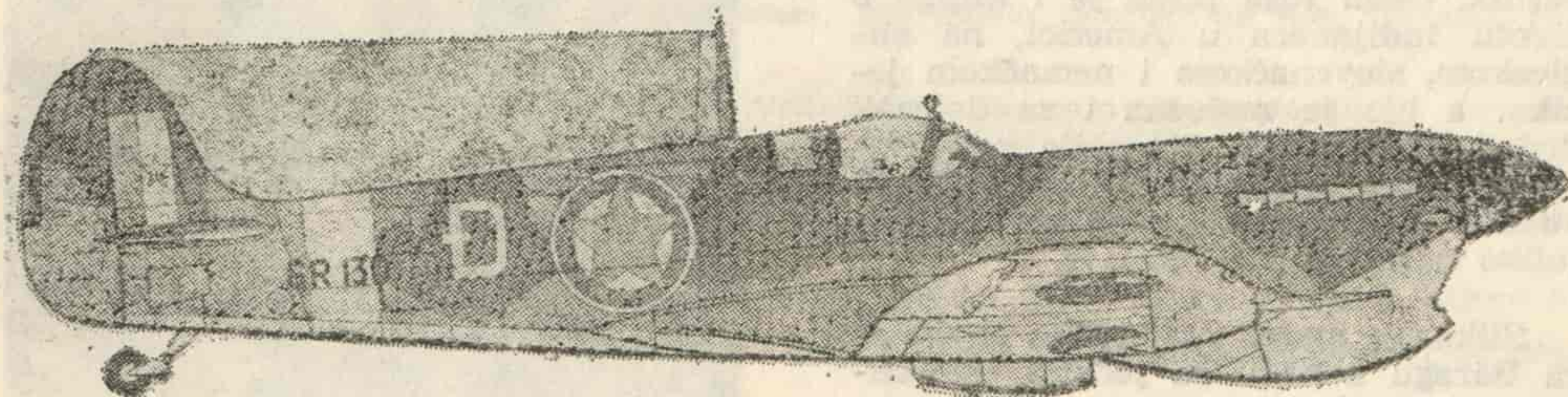
Nakon završene obuke eskadrile su prebazirane na aerodrom Kane u Italiji, odakle su i otpočele sa borbenim dejstvima nad domovinom, u početku sa etapnog aerodroma Vis da bi se kasnije dejstvovalo isključivo sa Visa.

Obe eskadrile su izvršile preko 2200 borbenih letova pri čemu su neprijatelju nanele osetne gubitke u ljudstvu i materijalu.

Povodom 40-godišnjice formiranja Prve eskadrile NOVJ, u Domu JNA u Zemunu pripređena je samostalna filatelistička izložba inž. Vladimira Vujoševića, izdat je prigodan koverat i dopisnica, a 22. IV 1984. korišćen je prigodni žig.

Supermarine
Spitfire Mk V

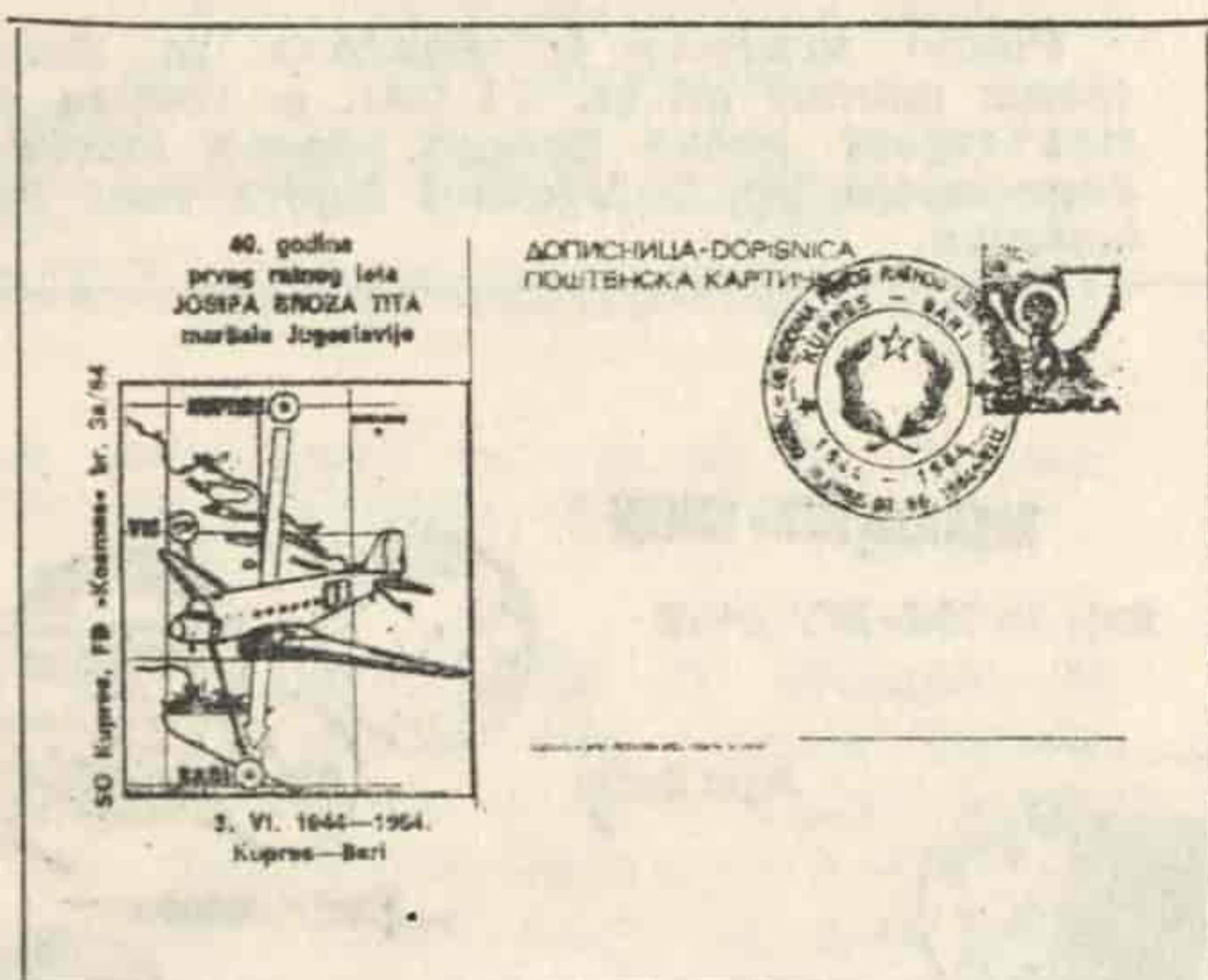

Povodom formiranja Druge vazduhoplovne eskadrile NOVJ, izdat je prigodan koverat i dopisnica, a 1. VII na pošti Zemun korišćen je odgovarajući žig.

Prvi ratni let J. B. Tita

Posle neuspelog desanta na Drvar Tito je odlučio da se prebaci na ostrvo Vis. Pod vrlo složenim meteorološkim uslovima, 3. juna 1944. godine oko 22 časa sa Kupreškog polja je poleteo maršal Jugoslavije sa rukovodiocima NOP-a i članovima savezničkih vojnih misija za Bari (Italija). Let je izvršen sovjetskim avionom C-47 Dakota. Posle kratkog boravka u Bariju, Tito je britanskim razaračem prebačen na Vis odakle je rukovodio borbama za konačno oslobođenje Jugoslavije.

Povodom ovog događaja izdat je prigodan koverat i dopisnica, a na pošti Kupres 3. VI 1984. godine korišćen je prigodan žig.

Pogibija Franje Kluza

Franjo Kluz, rođen 18. septembra 1912. godine u Jošiku kod Bosanske Dubice, poznat je kao prvi partizanski pilot, a njegov let na slobodnu teritoriju avionom Potez XXV slavi se kao rođendan Ratnog vazduhoplovstva JNA. Poginuo je 14. septembra 1944. godine kao vođa četvorke „Spitfajera” prilikom napada na Omiš. Za narodnog heroja proglašen je 18. maja 1948. godine.

Povodom 40-godišnjice pogibije majora Franje Kluza, izdat je prigodan koverat, a 14. IX 1984. godine na pošti u Zemunu korišćen je prigodan žig.

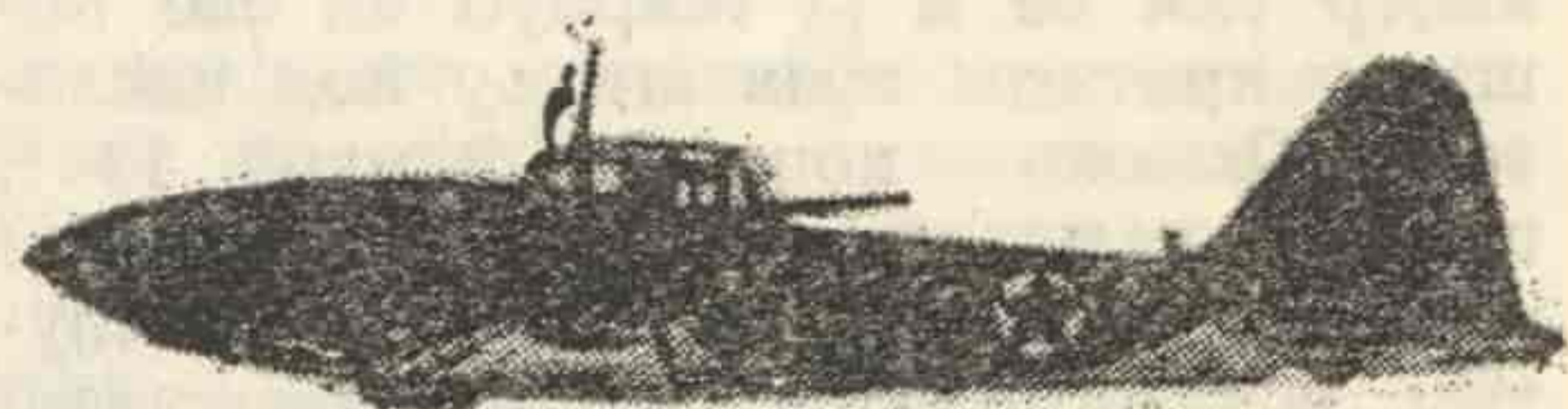
Formiranje štaba vazduhoplovstva i vazduhoplovnih divizija NOVJ.

U periodu oktobar 1944 — januar 1945. godine u vazduhoplovstvu NOVJ formirane su sledeće jedinice:

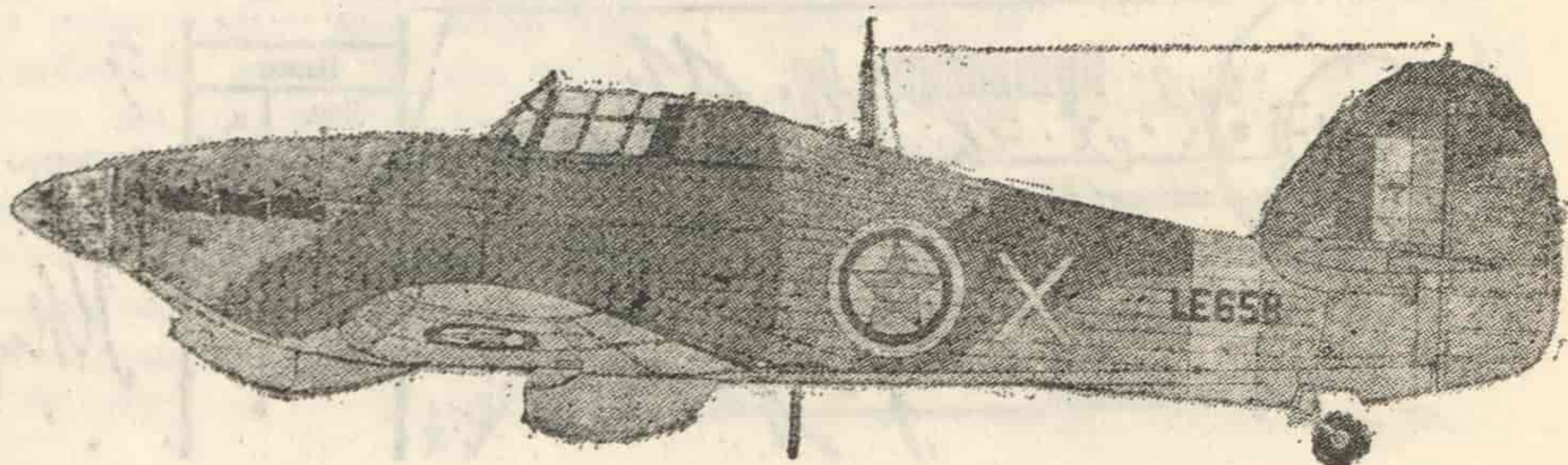
- 29. oktobra 1944. godine Štab vazduhoplovstva u Zemunu.
- 29. decembra 1944. godine 11. vazduhoplovna divizija u Rumi, 42. divizija u Novom Sadu i 9. oblasna baza u Novom Sadu (imala 6. aerodromskih bataljona).

Tim povodom izdata su tri koverta uz žig.

Iljušin IL 2 Štormovik

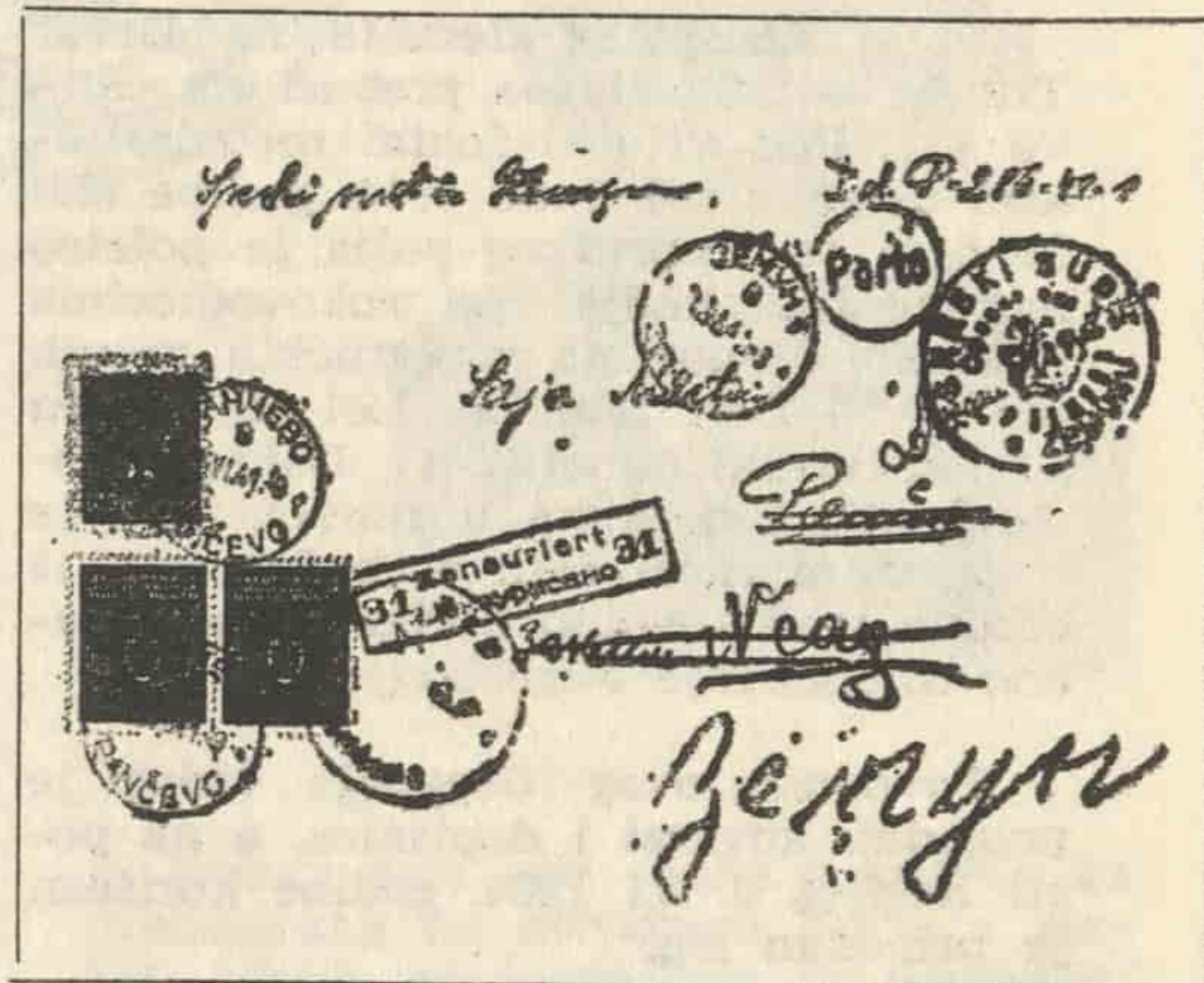
Hawker Hurricane Mk IIa

Рад пошта у источном Срему у току лета 1941 године

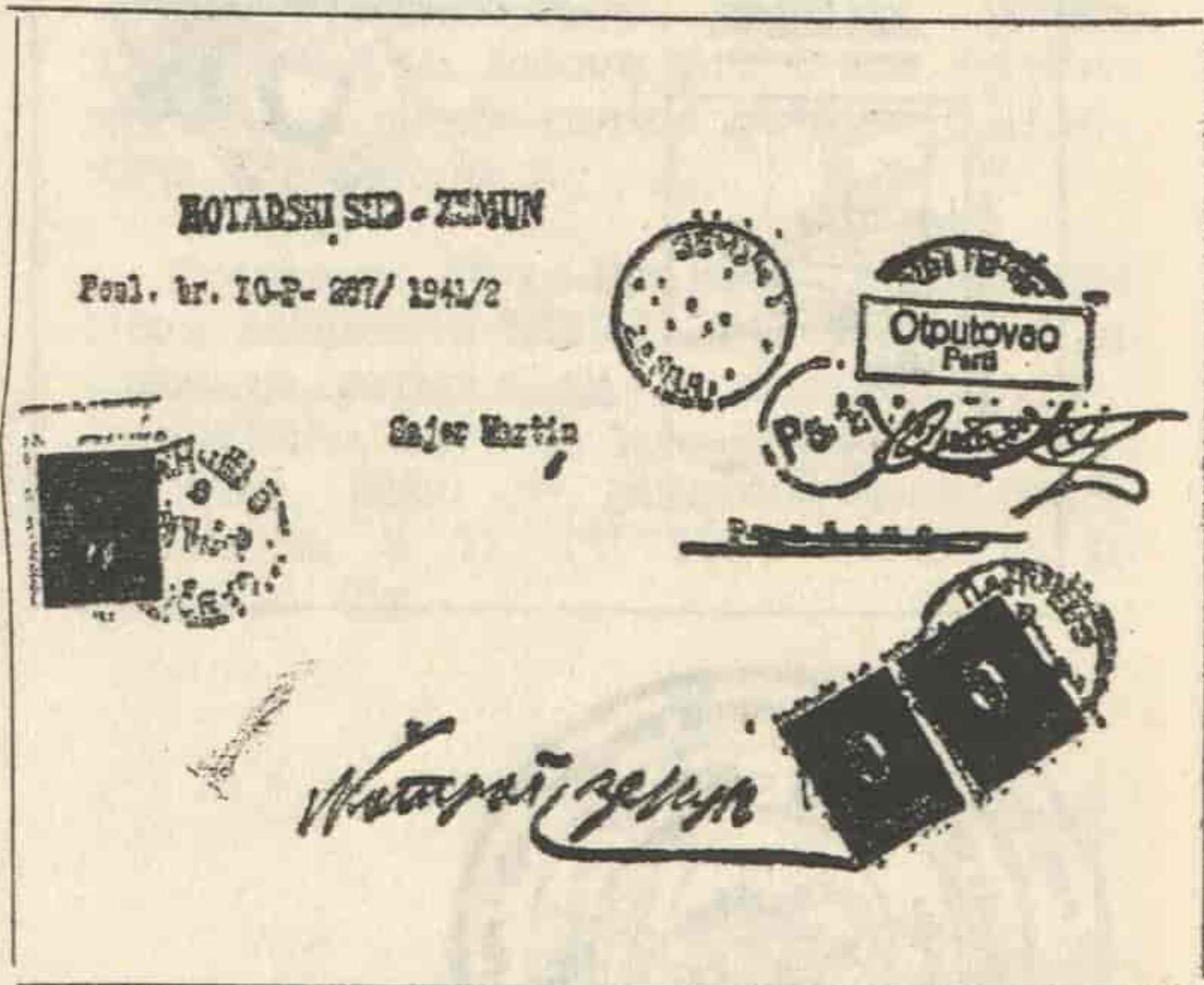
После априлског рата 1941. године изван број пошта у источном Срему потпао је под контролу војног заповедника за Србију, јер овај део Срема није био укључен у територију тзв. Н Д Хрватске сходно тачки 1 загребачке нагодбе од 4. VI 1941. године. Према томе ове су поште сходно новој организацији поштанске службе у окупираној Србији припале београдској поштанској дирекцији (1). У листу наредба војног заповедника за Србију одређено је у коме обиму и врсти се може дозволити поштански и телеграфски саобраћај на територији окупиране Србије (2). Ова се наредба односила и на поште које су се налазиле у источном Срему. Подређеност ових пошта војном заповеднику, односно београдској дирекцији пошта види се из расписа према коме ће поште у Срему пошиљке које приме на отпрему и даље упућивати на цензурирање пошти Београд 2 (3). (На слици цензурни правоугаони жиг).

је ова територија Срема укључена у ту окупаторову творевину.

Pismo vraćeno iz Pančeva za Zemun (retur pismo) od 21. VI 1941. godine sa starim žigom pošte Zemun, porto markama Jugoslavije porto žigom i žigom Post Panschowa.

О овом интересантном и неистраженом подручју већ је било речи у чланку В. Прикића „Пошта у Земуну 1941. године”, који је објављен у часопису „Филателиста” бр. 198-199, Такођер сам се и ја осврнуо на ове поште у кратком обавештењу под насловом „Поново пошта у Земуну 1941. године” у истом часопису бр. 200 где сам изнео попис ових пошта. Међутим истраживајући даље поштанску службу у периоду 1941-1944. године, дошао сам до нових података у погледу трајања рада ових пошта и њиховог брисања из списка српских пошта. Морам напоменути да се све ово односи како на поштански тако и на телеграфски саобраћај па ћу се на сваки посебно осврнути ради разјашњења када су поште из источног Срема припале тзв. Н Д Хрватској и када

Pismo vraćeno iz Pančeva za Zemun (retur pismo) od 2. VIII 1941. godine sa starim žigom pošte Zemun, porto markama Serbien i starim porto žigom. Priznanica za pretplatu na pošti Zemun i sa žigom od 1. X 1941 godine sa uklonjenim ćirilskim natpisom.

Признаница бр. 11.

1. X. 41. - 9

ЗЕМУН

преплатну за писмоносне пошиљке

за време од 1. X - до 1. X 1941 т.ј. за 1 месец

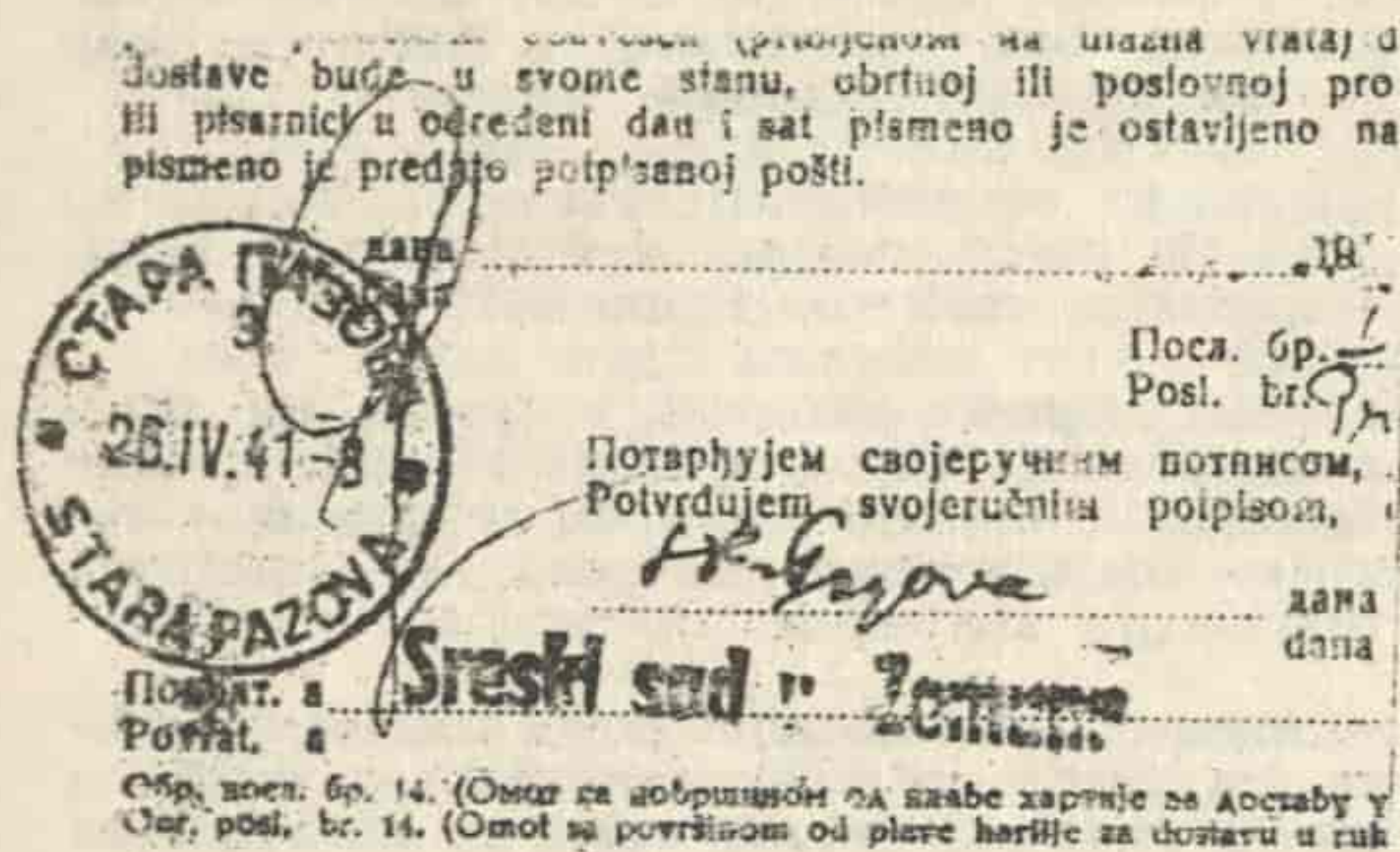
упутнице, односно знама пакете

Износ

Дни	р.
90	1

Потпис службеника: *[Signature]*

У распису бр. 12 под Београдску дирекцију пошта припале су и неке поште из источног Срема, укупно 14, чији је попис како смо већ изнели дат на стр. 18 часописа бр. 200. У овом распису не налазимо поштанско место Ашања, које се налази у исправци српских пошта према распису бр. 19 од 15 VIII исте године, а који се односи на престанак рада ових пошта (4). Такођер се у истом распису не налази пошта Земун 5. Дакле уместо поште Земун 5 у новом распису фигурише пошта Ашања. Значи да је пошта Земун 5 у међувремену престала са радом а активирала се Ашања, мада у расписима нема накнадних саопштења.

Zig pošte Stara Pazova od 26. IV 1941. godine na službenom dokumentu.

Према распису бр. 19 налаже се свима поштама да ове поште бришу из списка пошто се у погледу поштанског саобраћаја наведене поште од 1. XI 1941. године сматрају иностранством. Значи да су ове поште од недавног датума припале тзв. Н Д Хрватској (5) (Слика: жиг поште Земун 1, без ћириличног натписа, на формулару са ћириличним текстом.)

Према томе, периоду од 1. IX на територији источног Срема коришћене су за франкирање поштанских пошиљака марке старе Југославије као и марке са претиском „Сербиен” и жигови са текстом у ћирилици и латиници. То значи да марка старе државе и њени жигови нису могли бити употребљавани до 10 X исте године од када ова област више не потпада под власт заповедника Србије. (Слика: писмо франкирано старом марком, са цензурним правоугаоним жигом.) Такођер од овог датума престаје и цензура поштанских пошиљака код поште Београд 2.

Према распису бр. 29 од 27. X 1941. године, а према писму вишег вође за везу у Србији од 10 X град Земун и источни Срем не потпадају више под власт заповедника Србије и укључују се у територију тзв. хрватске државе (6).

Како телеграфски саобраћај између подручја заповедника Србије и тзв. НД Хрватске још није био дозвољен, то је од истог дана био обустављен телеграфски саобраћај између Србије са једне стране и Земуна и места у источном Срему с друге стране.

Међутим из овог саопштења видимо да је до 10. X постојао телеграфски саобраћај са источним Сремом а да је тог дана прекинут. Пошто су поште 1. IX преузете од стране тзв. НД Хрватске, а телеграфски се саобраћај и даље одвијао све до 10. X, значи да је телеграфски саобраћај био под контролом војног заповедника и да је функционирао све до укључења овог подручја Срема у тзв. НД Хрватску.

Из овога се може закључити да је контрола заповедника Србије у погледу пошта са 1. IX престала, а са 10. X престала у погледу телеграфског саобраћаја.

АМБУЛАНТНА ПОШТА

На крају не можемо а да се не осврнемо на саобраћај амбулантних пошта на подручју источног Срема.

Овим подручјем саобраћале су следеће амбулантне поште (7):

1. Загреб-Земун, 10, 14 и 40 и
2. Петроварадин-Земун, 203.

За ове амбулантне поште крајња станица била је у Земуну. Њихове управе налазиле су се у Загребу и Петроварадину.

Нису потпадале под контролу војног заповедника за Србију.

Литература:

1. Министарство ПТТ, 1. VII 1941. распис бр. 12.
2. Verordnungsblatt des Militärbefehlshaber in Serbien, No. 9, 4. VI 1941 године.
3. Министарство ПТТ 3. VI 1941, распис бр. 5.
4. Министарство ПТТ 15. VIII 1941. распис бр. 19.
5. Исто,
6. Исто, 27. X 1941 распис бр 29.
7. „Филателија”, 1941-44, стр. 28.

Međunarodni statut maksimafilije

1. DEFINICIJA

Maksimafilija je grana filatelije; bavi se kolekcijom poštanskih maraka,

— nalepljenih na ilustrovanim poštanskim kartama prema određenim kriterijumima,

— žigosanih u određenim uslovima i prema određenim kriterijumima.

Na taj način stvoren filatelistički objekat, nosi ime „maksimumkarta“ (ime datira iz 1930. godine). Ime takvog objekta može da ponese svaka ilustrovan kartica, ako ima tri osnovna obeležja:

- poštansku marku,
- ilustrovanu poštansku karticu.
- otisak poštanskog žiga.

Najveći mogući maksimum postiže se uzajamnom usaglašenošću ova tri obeležja.

2. KARAKTERISTIKE

a. poštanska marka: mora da ima odgovarajuću frankaturnu vrednost i da je u tečaju, da je bez greške i da je nalepljena na ilustrovanu stranu karte. Ne mogu se kao valjane koristiti poštanske marke koje ne odgovaraju definiciji, kao što su: porto marke, predhodno poništene ili marke za poštanske pakete.

b. poštanska ilustrovan kartica:

— ilustracija na njoj mora da predstavlja najbolju moguću vezu sa temom marke i motivom, ili sa jednom od njih, ako ih je nalepljeno više,

— njen format mora da odgovara prihvaćenim normama poštanske uprave,

— Poželjno je da kartica bude komercijalnog izdanja, ali u nedostatku takvih, prihvata se i privatno izdanje s tim da na takvim karticama bude predstavljen dokument koji je postojao pre emisije marke.

Ne mogu se prihvatiti karte na kojima su više ili manje verno reprodukovani crteži fotografije maketa, montaže i kolaži.

c. otisak poštanskog žiga: mora da bude autentičan i čitljiv, a tekst i ostale oznake na njemu moraju da budu u potpunoj vezi sa ilustracijom na karti i sa motivom marke po sledećem:

— mesto: ime naselja pošte žigosanja mora da bude u direktnoj vezi sa motivom marke nalepljene na karti i, naravno, sa ilustrovanom poštanskom karticom,

— vreme: datum žigosanja mora da odgovara periodu važnosti marke, to jest mora da bude između datuma prvog dana emitovanja i datuma prestanka važnosti marke ili datuma njenog povlačenja iz upotrebe.

Komentari međunarodnog statuta maksimafilije

TRI OSNOVNA ELEMENTA MAKSIMUMKARTE

Ovaj dokument ima za cilj rasvetljavanje detalja vezanih za izradu jedne maksimumkarte i teškoća koje mogu da se ispreče pred kreatora i koje mogu da ga ometu ili čak spreče da svoju nameru sprovede u život, uz svestrano poštovanje statuta.

Polazeći od statuta, pretresimo svaki od navedenih elemenata maksimumkarte, uz insistiranje na nekim posebnim pitanjima koja se provlače kroz život filatelista već dvadeset godina.

1. POŠTANSKA MARKA

Sem činjenice da marka mora da bude u tečaju, ona mora da bude nova i u odličnom stanju.

Taksene, službene, predhodno žigosane službene, doplatne i paketske marke ne dolaze u obzir za maksimumkarte. Takođe, ne smeju se upotrebiti marke koje FIP smatra „nepoželjnim“, kao ni nezupčane ili sečene marke na kojima se ponavlja motiv sa zupčanih maraka.

Blokovi-tabacići koji često pokrivaju tematiku i motiv poštanske ilustrovane karte zbog svoje veličine, mogu da budu izdvojeni iz kompleta, ako su zupčani, ili isečeni (ako tabacić ili blok nije zupčan); preporučuje se da margina na tako upotrebljenim blokovima ili tabacićima bude zalepljena na adresnoj strani maksimumkarte.

Marke na kojima ima više motiva, mogu se koristiti na više različitih karata, koje svaka za sebe obrađuju jedan od motiva na marki.

2. ILUSTROVANA POŠTANSKA KARTA

Mora da odgovara najpre određenim dimenzijama (9 x 14 cm ili 10,5 x 15 cm), sem ako se ne radi o starim razglednicama koje se mogu prihvatiti takve kakve su; zatim, karta mora da ima najmanje 75% površine jedne strane pod ilustracijom i da je u potpuno ispravnom stanju.

Ne mogu se prihvatiti poluilustrovne poštanske karte, čak ni ako imaju žig prvog dana, montaže, isečeni kolaži, kao ni crteži koji predstavljaju kopiju marke.

Korišćenje ilustrovanih poštanskih karata „sa više motiva” ne preporučuje se ako se može dobiti druga karta. Korišćenje takvih karata se ne prihvata sem ako motivi na karti ne odgovaraju apsolutno motivu na marki.

Veliki broj kolekcionara i kreatora maksimumkarata se pitaju da li se mogu koristiti razglednice štampane posle izlaska i promocije određene marke, kao i stare ilustrovne poštanske karte, posebno one koje su već putovale: ove dve kategorije karata mogu se koristiti bez ograničenja ako odgovaraju uslovima koje smo već naveli. Kad se radi o kartama štampanim posle uvođenja dotične marke u tečaj, normalno je da nalepljene marke budu žigosane žigom koji trenutno važi. Što se tiče vrlo starih ilustrovanih karata, koje su bile u opticaju ili putovale ili ne, one će biti dragoceni dodatak naporu kreatora s obzirom na njihovu starost i malobrojnost sačuvanih primeraka.

Privatna izdanja na kojima je reprodukovan neki dokument ili motiv datuma kasnijeg od izdanja marke koje se koristi, moraju se koristiti uz preduzimanje svih mera provere veze marke i motiva.

3. OTISAK POŠTANSKOG ZIGA

Zna se da poštanska marka mora da bude poništena žigom pošte zemlje koja je marku izdala. Žigosanje može da bude obično, žigom prvog dana (u nekim zemljama i žigom zadnjeg dana), prigodnim ili privremenim žigom.

Žigosanje izvršeno od strane neke filatelističke organizacije ili drugog tela, ne prihvata se ako žig nije odobren od strane pošte i ako nema ime mesta i datum žigosanja.

Žig je utoliko vredniji ukoliko na njemu ima ilustracije koje kompletiraju na skladan način marku i ilustrovanu poštansku kartu.

Najčešće, dva od tri osnovna elementa maksimum karte (KM) su poštanski: marka i žig. U zemljama u kojima poštanske uprave emituju i ilustrovane poštanske karte u formi celine, dobiće se filatelistički objekti koji su 100% poštanski (budući da su sva tri elementa KM poštanska).

Objašnjavajući karakteristike tri osnovna elementa KM precizirana u statutu, treba obratiti pažnju na značaj poštovanja opisanih elemenata.

Stepenovanje slaganja motiva, vremena i mesta pruža mogućnost vrednovanja KM počev od deklaracije „zadovoljava” (dosta dobro) do „izuzetno”, odnosno maksimalno podudaranje i dopunjavanje osnovnih elemenata.

Već na samom početku treba podvući da poštovanje sva tri data elementa predstavlja uslov „sine qua non”. Nastojanje da

se principi makar i delimično izbegnu ili izobliče predstavlja atak na maksimumafiliju, pasiju koja predstavlja izuzetnu priliku svakom kolekcionaru da bude kreator, realizator i kolekcionar maksimumkarata.

Maksimumafilija nema neki određen datum i dokument zvaničnog karaktera o svom postanku, ali se razvija, afirmiše i nameće poštovanjem strogih pravila:

a. SLAGANJE MOTIVA

Mora da postoji između marke i ilustracije na karti i u mnogo slučajeva se kompletira žigom (posebno ako je i on ilustrovan) jer na njemu često postoji tekst koji ima veze sa kartom i markom.

Slaganje motiva može da varira od „minimuma” do maksimuma”, što zavisi od kvalitativnih elemenata, koji se kreću, kako smo već naveli od „zadovoljava” do „izuzetan”. U današnje vreme postoji mišljenje, rasprostranjeno kod kolekcionara tematske filatelije, da KM mora da da i više, to jest: bilo na karti (u slučaju kada marka predstavlja detalj ili fragment slike), bilo na žigu, mora da bude neki zajednički detalj za sve tri elementa KM.

b. Slaganje mesta

Ime mesta na žigu mora da ima vezu sa sa motivom marke i sa ilustracijom na karti.

Međutim ovo se odnosi na spomenike, pejzaže ili naselja a situacija je nešto drugačija kad su u pitanju ličnosti, istorijski događaji i slično, primerci flore i faune jedne zemlje i razne sportske discipline.

U slučaju da je kao motiv marke i ilustrovane poštanske karte ličnost, izabraće se žig mesta koje ima neke veze sa ličnošću a u vezi je sa obeleženim događajem vezanim za ličnost: rođenje, smrt, aktivnosti i slično. U ovom zadnjem slučaju, ako postoji naselje koje nosi ime ličnosti i u njemu pošta, žig te pošte bi bio najpoželjniji.

Kada je marka posvećena nekim događajima, žigosanje će se obaviti u mestu u kome se događaj odigrao, ili u mestu u kome se deo događaja odigrao.

U slučaju KM sa motivima iz flore, žig mora da bude iz zone u kojoj dotična biljka ili životinja žive.

Sve KM koje predstavljaju izvesne sportske aktivnosti treba da budu žigosane žigovima pošta mesta u kojima su te aktivnosti najizraženije (zimski sportovi centri, vazduhoplovni centri, olimpijska naselja i gradovi domaćini sportskih susreta itd).

Što se tiče žiga „prvi dan”, on će se koristiti samo u meri u kojoj predstavlja neku vezu sa mestom i motivom marke.

Sve KM na kojima su predstavljena umetnička dela (slike, skulpture, mozaici, emalj, vitraži, tapiserije i svi muzejski eksponati ili eksponati umetničkih galerija) mogu se žigosati žigom pošte mesta gde se ta dela nalaze.

Poštanske marke koje predstavljaju bilo šta što je vezano za inostranstvo predstavljaju poseban problem:

— ako se radi o reprodukciji umetničkog dela ili ličnosti koja je po nečemu čuvena i značajna ili o temi i motivu koji se odnose na kosmos, jednom rečju o motivu značajnom za svet, budući da se to tako tretira, može se prihvatiti izuzetno, žig zemlje koja je emitovala marku, po mogućno-

sti žig prestonične pošte, a eventualno žig „prvi dan“, posebno ako je na njemu ispisana povod ili cilj emitovanja marke.

— u slučaju u kome marka obeležava neki događaj ili se na njoj reprodukuje pejzaž ili spomenik neke strane zemlje, smatra se da realizacija KM nije moguća, zbog poimanja elementa „slaganja mesta“. Te marke se ne mogu iskoristiti za realizaciju KM jer je slaganje mesta apsolutni imperativ.

c. Slaganje vremena

KM ne može biti žigosana ako je prošao period važnosti marke. Žigosanje koje bi se obavilo posle tog vremena uopšte se ne može prihvatiti.

U toku perioda važnosti marke, koji je u mnogim zemljama neograničen, otisci žigova se mogu dobiti:

1. u periodu prodaje maraka na poštanskim šalterima, to jest između „prvog dana“ i dana povlačenja iz prodaje. Slaganje je tada „maksimalno“, a potpuno je baš na sam dan godišnjice događaja ili održavanja neke aktivnosti. „Vrlo dobro“ slaganje obuhvata žigosanje žigom „prvi dan“ (pod uslovom da postoji slaganje mesta) i „zadovoljavajuće“ je ako je neki drugi datum u datom periodu.

2. posle povlačenja marke iz prodaje na šalterima slaganje je „srednje“ i žigosanje često okarakterisano kao „zakasnelo“, sem ako tekst ili ilustracija žiga nemaje tesne veze sa motivom marke, u kom slučaju je „dobro“.

1. INTERNA KLASIFIKACIJA IZLOŽBI MAKSIMAFILIJE

1. Specijalizovana izložba maksimafilije mogu da budu:

- nacionalne,
- bilateralne ili multilateralne,
- internacionalne.

U svakom slučaju, izložene kolekcije moraju da budu raspoređene prema sledećem:

- Grupa A: kolekcije po zemljama ili grupama zemalja
- Grupa B: specijalne ili studijske kolekcije
- Grupa C: tematske kolekcije.

Sem ove tri grupe (obavezne), organizatori mogu da dodaju još i sledeće grupe:

- počasna klasa
- kolekcije koje ne podležu ocenjivanju,
- omladinska klasa,
- literatura o maksimafiliji,
- ocenska klasa za individualne kreacije,
- i tako dalje.

2. Klasa maksimafilije na nacionalnim filatelističkim izložbama.

Da bi se postigla jednoobraznost kod svih zemalja u kojima postoji maksimafilija kao grana filatelije, preporučuje se prihvatanje gore navedene klasifikacije.

Kad datum povlačenja iz prodaje na šalterima nije zvanično poznat, što je čest slučaj, prihvatiće se svaki datum u periodu od 5 godina posle emisije marke, a žig se ocenjuje kao „srednji“, sem u gore navedenim slučajevima.

Zavisno od kvaliteta osnovnih elemenata i njihovog slaganja, ocenjuje se vrednost jedne KM, to jest njena vrednost na planu razmene i njena ocena na izložbi.

To zavisi:

- od cene marke po katalogu,
- od cene i kvaliteta poštanske ilustrativne karte; vrednije su stare razglednice, bez obzira da li su putovale ili ne,
- od toga da li i u kojoj meri postoje elementi koji dopunjavaju marku, u slučaju da ona predstavlja deo neke veće celine (detalj, fragment i slično),
- od karaktera i vrste žiga (starost i slaganje sa ostala dva elementa KM),
- ilustrovani ili žigovi sa tekstom koji je u vezi sa temom marke su vredniji.

Ako se raspolaze Statutom maksimafilije u kome se nalazi definicija KM, prihvaćena od strane kolekcionara, poznaju prava značenja i vrednost sva tri osnovna elementa KM, poštuju sve odredbe pri izradi CM, moćiće se stvoriti lepa kolekcija KM koje su potpuno uspele i koje će biti od značaja za kolekcionarstvo.

Pridržavanje navedenih pravila i kriterijuma, maksimafiliji se daje jedan poseban pečat koji joj osigurava značajno mesto u velikoj porodici filatelista.

Dokument broj 3

2. PRIZNANJA I POENTIRANJE IZLOŽBENIH KOLEKCIJA

Ova skala poentiranja se primenjuje samo na specijalizovanim izložbama maksimafilije.

Zlatna medalja dodeljuje se počev od 91 poena na nacionalnim i bilateralnim izložbama (a) i od 95 poena naviše na internacionalnim izložbama (b).

Pozlaćena medalja se dodeljuje za postignutih 85-90 poena (a) i 86-94 poena (b).

Srebrna medalja se dodeljuje za osvojenih 78-84 poena (a) i 81-85 poena (b).

Posrebrna medalja se dodeljuje za osvojenih 70-77 poena (a) i 71-80 poena (b).

Bronzana medalja se dodeljuje za osvojenih 61-69 poena (a) i 61-70 poena (b).

Diploma za učešće se dodeljuje za osvojenih 50-60 poena (a i b).

Potvrda o učešću se dodeljuje za osvojenih manje od 50 poena.

Dokument broj 4

Kriterijumi za ocenjivanje kolekcija u maksimafiliji

Ziri pri ocenjivanju izloženih kolekcija ocenjuje izloženi materijal prema sledećem:

1. Opšti izgled i impresije o zbirci 10 poena
 2. Razvoj i predstavljanje zbirke 30 poena
U to ulazi:
 - Stepen studije i razvoja 20 poena
 - Predstavljanje 10 poena
 3. Filatelistički elementi zbirke-izložka 60 poena
u to ulazi:
 - poznavanje tema i lična istraživanja na prikazanu zbirke-izložaka 20 poena
 - vrednost KM (stanje, starost, raritet, osnovni elementi i njihova vrednost) 25 poena
 - procenat slaganja (motiv, mesto, vreme) 15 poena
- UKUPNO 100 poena

GRUPA „B”

1. Opšti izgled i impresija o zbirci 10 poena
2. Originalnost specijalizacije ili studija i stepena razvijenosti 40 poena
u to ulazi:
 - originalnost 15 poena
 - razvoj 25 poena

3. Filatelistički elementi zbirke-izložka 50 poena
U to ulazi:
 - lično poznavanje materije 15 poena
 - vrednost KM 20 poena
 - procenat slaganja 15 poena
- UKUPNO: 100 poena

GRUPA „C”

1. Opšti izgled i impresija o zbirci 10 poena
 2. Tema i siže 40 poena
u to ulazi:
 - Tema:
 - plan kolekcije i razvoja teme 20 poena
 - originalnost i predstavljanje teme 15 poena
 - značaj kolekcije i vrednost 5 poena
 - Siže:
 - sistematski i vredna studija 25 poena
 - vrednost predstavljanja 15 poena
 3. Filatelistički elementi zbirke-izložka 50 poena
u to ulazi:
 - lično poznavanje teme 15 poena
 - vrednost KM 20 poena
 - procenat slaganja 15 poena
- UKUPNO: 100 poena

Dokument broj 5

Komentari i saveti izlagačima u vezi kriterijuma za ocenjivanje zbirke maksimumkarata

Ocenjivanje zbirke KM vrši se:

1. prema kriterijumima koji vrede za sve kategorije koje se izlažu na izložbama.
2. prema posebnim kriterijumima specifičnim za svaku grupu.

I. OPŠTI KRITERIJUMI

1. Opšti izgled i impresije o zbirci:

Važno je da prezentiranje zbirke ima prijatan izgled i da je ona brižljivo obrađena tako da daje lep opšti utisak. Da bi se to postiglo, izlagač treba da se pridržava nekih principa:

- korišćenje, po mogućnosti, listova svetlih boja,
- raspored KM na lep i privlačan način,
- ispisivanje potrebnog teksta na koncizan način, direktno na list.

2. Razvoj i vrednost zbirke:

Izlagač bi mogao da izložene zbirke izostavi celokupnu ili deo specijalizovane studije. Međutim, stari filatelistički maksimafilij-ski objekt, rariteti, ilustrovani žigovi koji se dobro slažu sa ostalim elementima KM i koji najbolje odgovaraju izložbenoj temi povećavaju vrednost izložene zbirke

3. Filatelistički maksimafilij-ski elementi:

Izlagač bi morao da se rukovodi sledećim:

- marke i karte koje koristi moraju da odgovaraju odredbama statuta i komentara,

— u zbirci bi trebalo da budu stari i retki eksponati,

— žigovi treba da su čisto otisnuti, čitljivi i celi (neprekinuti, nepotpuno otisnuti ili pomereni).

— tekst ili ilustracija na žigu treba da bude u što je moguće tešnjoj vezi sa temom i motivom marke.

4. Lično poznavanje:

Izlagač preko izabranih eksponata pokazuje svoje poznavanje materije. Njegov izbor treba da bude rukovođen:

— najboljom mogućom skladnošću teme i izložaka,

— ilustrovana poštanska karta treba da dopunjava marku, posebno ako je na marki reprodukovana neki detalj ili fragment većeg dela,

— mesto žigosanja mora da bude u vezi sa temom i motivom marke,

— ako se radi o marki kojom se obeležava neki događaj, datum žigosanja mora da odgovara datumu obeležavanja događaja i da ima veze sa događajem.

5. Maksimafilij-ska vrednost:

Izlagač bi morao stalno da se podseća na to da vrednost jedne KM zavisi od:

- cene poštanske marke,
- kvaliteta i rariteta ilustrovane poštanske karte,
- datuma poštanskog žigosanja.

6. Postotak slaganja teme (motiva), mesta i vremena:

Što je slaganje veće i bliže marki, dobija se veći broj poena.

Pošto su elementi za marku unapred određeni, bolje je koristiti kartu koja ima

jednu temu, odnosno motiv koji je najpribližniju motivu na marki, nego kartu sa više motiva.

Ni u kom slučaju ne bi se smele izlagati karte koje predstavljaju spomenik ili detalj spomenika ili pejzaž koji se ne nalazi u zemlji izdavaču marke.

II. POSEBNI KRITERIJUMI

GRUPA „A”

Kolekcije obuhvataju KM koje su realizovane uz pomoć maraka emitovanih od strane jedne ili više zemalja koje imaju neko geografsko zajedničko obeležje. Njihova prezentacija se može vršiti bilo po hronologiji emitovanja, bilo po istorijskom redosledu, bilo prema geografskom području, bilo prema kulturnom ili nekom drugom redosledu i vezi i tako dalje.

GRUPA „B”

Izlagач bi morao da izabere element-tezu koja će poslužiti kao osnova zbirke pridržavajući se principa o osnovnim elementima KM:

— motiv-siže: dublja analiza sižea bi se ograničavala na primer, na jednu ličnost, jedan stil u arhitekturi, jednu sportsku disciplinu, jednu vrstu životinja, jedan cvet itd... Ili bi maksimumkarte mogle da budu realizovane pridržavanjem sporedne teme marke.

— žig i žigosanje: žigovi „prvog dana”, žigovi koji su u najtešnjoj vezi sa temom i motivom marke, mehanički ilustrovani flamovi (plamenci), mehanički flamovi sa tekstom i bez njega, varijante žigosanja na kartama raznih izdanja sa jednom istom markom.

IZLOŽBA KINESKE KULTURE U ZAGREBU

„Izložba „Drevna kineska kultura” otvorena je na svečan način 2. septembra 1984. godine u prisustvu predsednika NR Kine Li Sijenena u Muzejskom prostoru na Jezuitskom trgu u Zagrebu.

Kroz 160 eksponata (148 umetničkih predmeta i 12 fresaka) dat je presek osam milenijuma kineske civilizacije od neolita do dinastije Tang (907 godina n. e.).

Prikazana su i figure vojnika iz grobnice Čin Ši Huanga, legendarnog prvog vladara koji je ujedinio zemlju i stvorio Srećnije carstvo u III. veku pre n. e.

Na dan 15. XI 1984. na pošti Zagreb korišćen je žig sa natpisom „Izložba Drevna kineska kultura (Muzejski prostor) 41103 Zagreb 15. 11 1984” i pogodnim crtežom. **V. P.**

— ilustrovana poštanska karta: stare i retke karte, karte čija ilustracija dopunjava ilustraciju na marki, varijante karata na isti motiv-siže.

GRUPA „C”

a. tematske kolekcije: treba da razvijaju jednu temu ili da ilustruju jednu ideju na bazi poštanskih maraka, da slede plan označen na početku kolekcije, da imaju zajedničku nit koja se provlači kroz celu kolekciju, svoj razvoj i svoju evoluciju. Svaka podgrupa mora da bude produbljena na način koji dozvoljava uočavanje napora na istraživanju i lično poznavanje teme izlagača. Tema mora da bude originalna što je više moguće i ne preširoka.

b. kolekcije sižea- motiva: takve kolekcije obuhvataju KM koje imaju vezu sa sižeo ili ciljem emisije. One mogu da budu postavljene na bazi KM koje su skoro identične, kao što su: OUN, Evropa, Crveni krst ili socijalne i omladinske organizacije: Skauti i izdavači, Ferijalci, Mladi gnevni ljudi itd...

U ovoj grupi, gde su svi primeri dati samo kao indikacije koje ne ograničavaju izlošci moraju da pokažu da su vršene istraživanja i da izlagач ima dublje znanje iz filatelije i kulturnih i znanstvenih disciplina.

Preveo: V. Petković

Primer uspele maksimum karte: likovna podudarnost prestave na marki i na razglednici; dopunska podudarnost predstava na žigu takođe odgovara, 10-godišnjici narodnog ustanka u Hrvatskoj — spomenik u Podsusedu kod Zagreba, rad Vanje Radauša.

Владимир Прикић, Београд

Народни музеј у Београду (1844-1984)

Пре 140 година, актом од 4. септембра 1844 године Министарство просвете Кнежевине Србије одобрило је да се у Београду оснује Народни музеј. Још 10. маја исте године издата је наредба свим окружним начелствима да се у том циљу отпочне са сакупљањем народног блага и културних тековина. Иницијатор и руководилац ове акције био је Јован Стерија Поповић, један од најученијих Срба тога времена, песник и писац и начелник Попечитељства просвештенија.

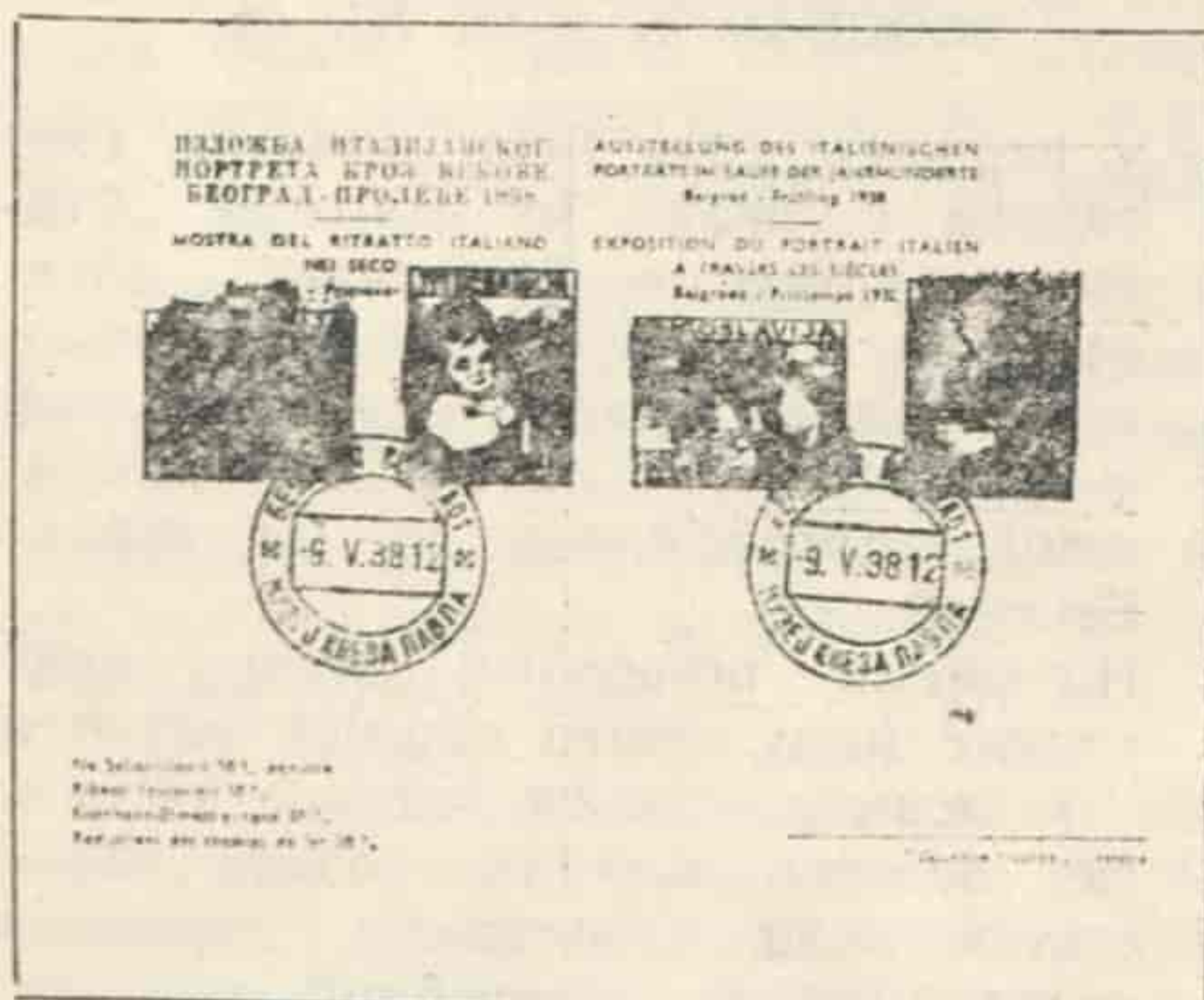
Од тада до данас Народни музеј у Београду развио се у једну од најзначајнијих културних установа у Србији и Југославији. Његови фондови се састоје од драгоцених збирки праисторијске, античке и средњовековне археологије, нумизматичког кабинета и кабинета домаће и стране графике, ремек дела домаће средњовековне и новије српске и југословенске уметности као и значајне збирке страног сликарства.

Као знак Музеја усвојен је орнаментисан иницијал „п” из Мирослављевог јеванђеља — приказан на марки од 0,85 динара из серије „Уметност у Југославији кроз векове” из 1966. године (Југомарка бр. 1030) и на жигу првог дана од 15 XI о. г. поводом ове прославе и издања „Уметност 1984”. Интересантно је да је овај споменик српске писмености из 1192 године до-

био 1896 године краљ Александар Обреновић од хиландарских монаха.

Пред Други светски рат Народни музеј у Београду носио је назив „Музеј кнеза Павла” и налазио се у тзв. Новом двору (на углу данашњег Андрићевог венца и улице маршала Тита). Почетком 1938 године овде је одржана велика и врло значајна изложба „Италијански портрет кроз векове”, на којој су приказана дела Микеланђела, Тицијана, Рафаела и др, поводом чега су издате три серије разгледница са репродукцијама изложених слика, док је у Музеју употребљаван округли жиг „Београд/Музеј кнеза Павла” са покретним датумом, а на пошти Београд 2 пропагандни машински жиг „Посетите изложбу у Музеју кнеза Павла” у ћирилици и латиници (април — мај 1938).

Посетите изложбу
у Музеју
КНЕЗА ПАВЛА

Posetite izložbu
U MUZEJU
KNEZA PAVLA

После рата Народни музеј је смештен у адаптирану зграду бивше Хипотекарне банке где се и данас налази. Током година збирке су обогаћиване новим аквизицијама, а одржан је и низ изложби које су (на све) и филателистички обележене:

— једна од првих изложби стране уметности „Vincent van Gogh” са сликама из колекције државног музеја Кремер-Милер, Отерло, Холандија, одржана је крајем 1966. године; у оквиру до тада невиђене пропаганде (огласи, транспаренти и др.) коришћен је машински жиг са натписом „Van Gogh” на пошти Београд 2.

— „Лице Мексика”, изложба ремек дела мексиканске уметности из антрополошког музеја у Мексико Ситију почев од предколумбијског периода, периода Нове Шпаније, па до модерне (Orosco, Ribera, Siqueiros) и народне уметности — одржана је крајем 1967. године; на пошти Београд 2 коришћен је машински жиг са латиничним натписом.

LICE MEKSIKA

narodni muzej - beograd

avgust-septembar 1967

LICE MEKSIKA
narodni muzej — beograd
avgust-septembar 1967

— изложба „Стари мајстори из збирки Дрездена” (позната Дрезденска галерија) са делима Јорденса, Луке Кранаха старијег, Ројсдала, Рубенса, Рембрандта, Халса итд. одржана је 1968. године, а коришћен је машински жиг у латиници.

STARI MAJSTORI
iz zbirki Drezdena
NARODNI MUZEJ
Beograd 26.5-1.9 68

STARI MAJSTORI

STARI MAJSTORI
iz zbirki Drezdena
NARODNI MUZEJ BEOGRAD
Beograd 26. 5-1. 9 68

— „Благо Кипра”, као комплексна изложба обухватала је период од праисторије до данас (археолошки предмети, иконе, предмети народне радиности и др.); коришћен је машински жиг у латиници са оквиrom са три стране.

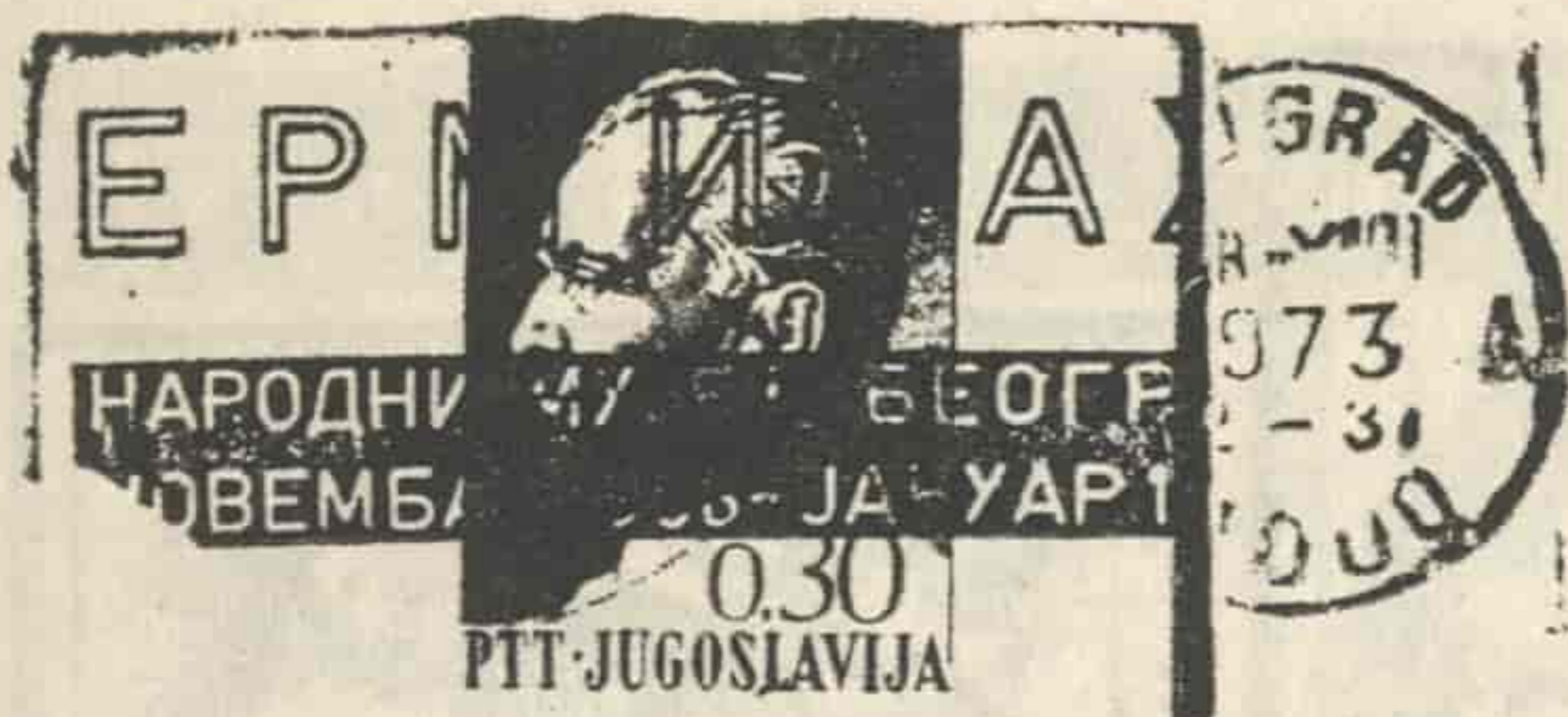
POSETITE IZLOZBU

BLAGO KIPRA
NARODNI MUZEJ
BEOGRAD 1. X-10, XI 68

POSETITE IZLOZBU
BLAGO KIPRA
NARODNI MUZEJ
BEOGRAD 1. X-10, XI. 68

— у периоду крај 1968- почетак 1969 године одржана је изложба „Стари мајстори из Ермитажа” обухватајући кроз 50 радова италијанску, шпанску, фламанску, холандску и француску школу. Жиг у ћирилици употребљаван је на пошти Београд 2. Напомена: почетком јануара 1969. године (или нешто раније) оштећен је леви део жига, што се на отиску запажа као троугласти недостатак дела у негативу, односно слова „Н” у „новембар”.

ЕРМИТАЖ
народни музеј Београд
новембар 1968 — јануар 1969

— на изложби „Антички мозаици и уметничко благо Туниса” приказани су мозаици, фреске и грнчарија из туниских музеја, претежно из Националног музеја Бардо из града Туниса, коришћена су два типа механичких жигова који се разликују у прстенастом делу са натписом „Београд” и покретним датумом: 1. са ознаком „А” бочно, и 2. са лучним линијама бочно између натписа „Београд” и ознаке „11000” (без ознаке „А”).

Напомена: жиг типа 1. крајем децембра 1973 био је оштећен што се на отиску запажа као хоризонтално оштећење средином натписа код слова ...КИ МОЗАИЦИ Т...ИСА.

— „Изложба археолошких ископина у НР Кини — стара уметност Кине” приређена је 1974 године и обухватила је предмете откривене при новијим ископавањима (1955-1972) и периоде од праисторије до династије Ђинг (1840); коришћен је механички жиг у латиници, уз натпис кинеским словима.

Нажалост после тога многе занимљиве и значајне изложбе (на пр. „Трачко благо”, „Злато Скита”, „Преколумбовска уметност Перуа” 1977 године) нису филателистички обележене.

Тек 1983. године, изложба „Мајстори светског сликарства” (део збирке Арманда Хамера из САД) је обележена пригодним жигом 3. октобра — приликом отварања. У централном делу жига приказан је детаљ са једног Рафаеловог цртежа.

Интересантно је да је ове године прослављена 100-годишњица рођења једног од директора Народног музеја, књижевника Вељка Петровића.

ANTIČKI MOZAIČI TUNISA
DEC. 1973 - MART 1974
NAR. MUZEJ BEOGRAD

ANTIČKI MOZAIČI TUNISA
DEC. 1973 - MART 1974
NAR. MUZEJ BEOGRAD

ANTIČKI MOZAIČI TUNISA
DEC. 1973 — MART 1974
NAR. MUZEJ BEOGRAD

STARA UMETNOST KINE
IZLOŽBA ARHEOLOŠKIH
ISKOPINA U NR KINI
中华人民共和国出土文物展览
NARODNI MUZEJ
BEOGRAD 3. IV.-31.V.74.

STARA UMETNOST KINE
IZLOŽBA ARHEOLOŠKIH
ISKOPINA U NR KINI
(kineski tekst)
NARODNI MUZEJ
BEOGRAD 3. IV-31 V. 74

Поводом 140-годишњице овог Музеја, 15. новембра 1984. издата је серија „Уметност — стари мајстори у југословенским музејима и галеријама” са репродукцијама дела француских уметника, импресиониста и фовиста (Музеј располаже значајном збирком француских импресиониста) и сликом Валдмилера:

6 динара Ferdinand Waldmüller — „Портрет госпође Татичек”

26 динара Pierre August Renoir — „Купачица”

26 динара Henri Matisse — „На прозору”

38 динара Paul Gauguin — „Тахићанка”

40 динара Edgar Degas — „Балерине”

Поред два пригодна коверта која је издала „Југомарка”, а коришћена су за „ФДЦ”, филателисти су могли на разгледницама издања Народног музеја Београд да обликују максимум карте и то Реноарову „Купачицу” и Гогенове „Тахићанке”. Предвиђа се да ће следеће године Народни музеј издати разгледнице и са преосталим мотивима ове серије тако да ће бити могуће да се и са њима направе максимуми.

мотивима ове серије, тако да ће бити могуће да се и са њима „направе” максимуми.

КНЕЗ ЛАЗАР НА ФРЕСКАМА

Манастир Љубостиња у близини Трстеника, задужбина је кнегиње Милице, жене кнеза Лазара, која је ту и сахрањена. Изграђен је између 1402 и 1405 године у тзв. моравском стилу од стране чувеног Рада неимара. Очуване су неке фреске и потписи живописца Макарија из Македоније. Са ктиторске композиције — Лазар и Милица са синовима — фигура кнеза репродукована је на марки од 1+1 дин. из 1939 године, издате поводом прославе 550-годишњице Косовске битке.

Марка издата поводом 600-годишњице Крушевца приказује кнеза Лазара по фресци из XVIII века из цркве Лазарице у Крушевцу.

В. Прикић, Београд

Sarajevo — Los Anđeles 1984

XXIII. LETNJE OLIMPIJSKE IGRE — LOS ANĐELES 1984.

Povodom održavanja XXIII. letnjih olimpijskih igara u Los Anđelesu (28. juli — 12. avgust 1984. godine) ZJ PTT izdala je 14. maja seriju prigodnih maraka sa prikazima motiva različitih sportova, i to u sledećim vrednostima:

5,00 dinara — Košarka

16,50 dinara — Skokovi u vodu

23,70 dinara — Jahanje

50,00 dinara — Atletika

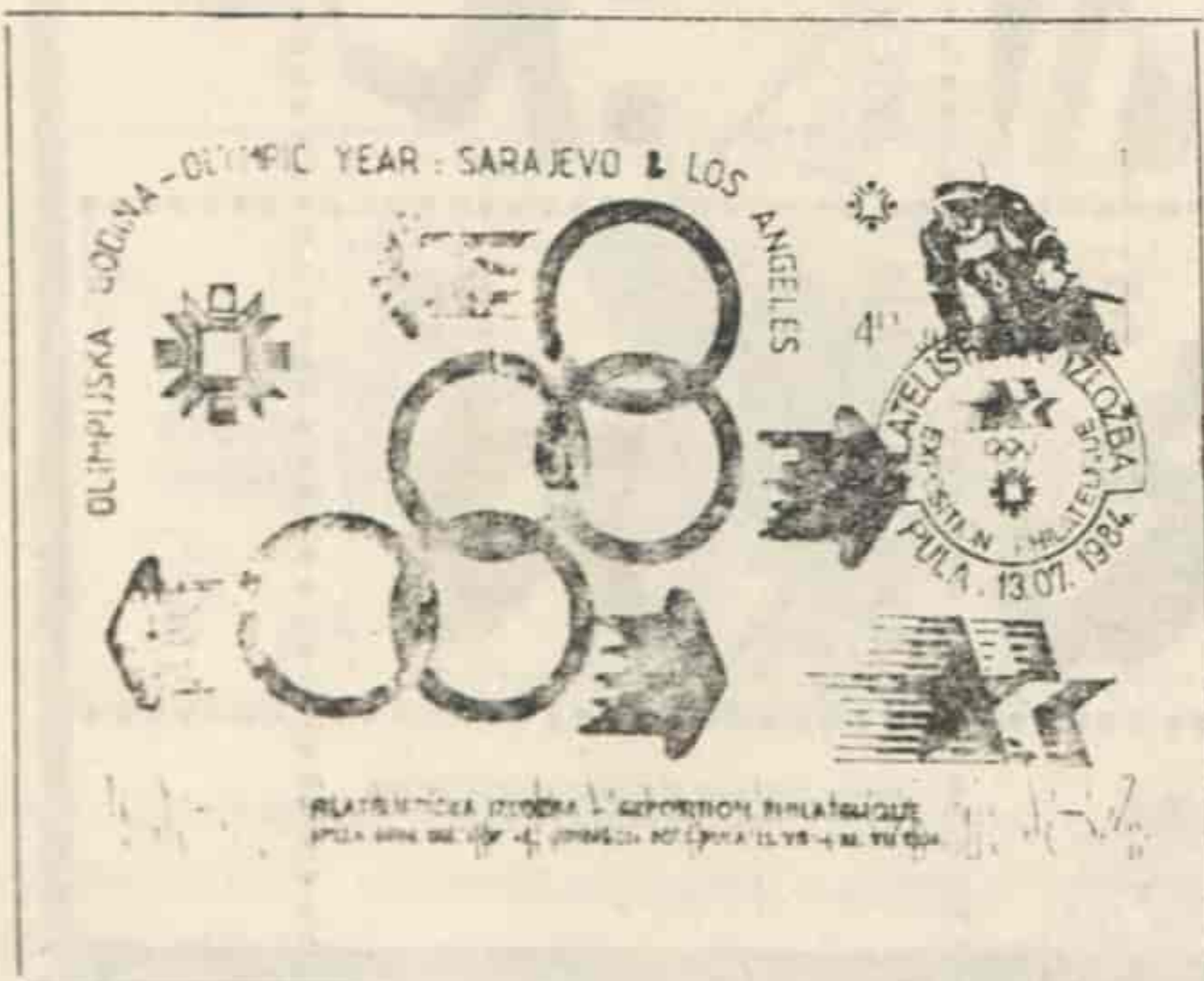
Marke su štampane u štampariji „Forum” u Novom Sadu, u višebojnom ofsetu (pozadina srebrnasta), u tabacima sa 8 maraka i vinjetom u centralnom delu (olimpijski krugovi i tekst „Los Anđeles 1984”).

U Beogradu i Zagrebu korišćen je žig prvog dana.

Bilo je i nekih manifestacija, izdanja i žigova po različitim filatelističkim društvima u Jugoslaviji, na pr.:

Zagreb — Od 1. do 12. maja 1984. godine priređena je filatelistička izložba „U susret 23. olimpijskih igara” sa prigodnim kovertom HFD „Zagreb” br. 2/84 i žig 12. V 1984.

Pula — FD „Arena” iz Pule je povodom filatelističke izložbe od 13. VII do 2. VIII 1984. izdala 500 numerisanih ilustrovanih dopisnica u počast olimpijske godine 1984. (Sarajevo i Los Anđeles), a korišćen je specijalni žig 13. VII sa znacima olimpijade u Sarajevu i Los Anđelesu.

**JUGOSLOVENSKE OLIMPIJSKE MEDALJE
„LOS ANĐELES '84”**

Na XXIII. letnjim olimpijskim igrama u Los Angelesu 1984. godine, jugoslovenski sport je postigao izuzetan uspeh. Tim povodom Zajednica jugoslovenskih PTT izdala je seriju od 8 prigodnih poštanskih maraka na kojima su simbolično prikazani sportski motivi disciplina u kojima su jugoslovenski sportisti osvojili jedno od olimpijskih odličja.

Sve marke su u vrednostima od 26 dinara, a prikazani su: rvanje, boks, kajak, rukomet, fudbal, košarka, vaterpolo i veslanje.

Marke su štampane u Zavodu za izradu novčanica u Beogradu, tehnikom višebojnog ofseta u tabacima od 8 maraka. U centralnom delu tabaka je prikazana vinjeta olimpijske medalje.

Sa ukupno 18 olimpijskih medalja jugoslovenski sport je na XXIII. letnjoj olimpijadi postigao do sada najveći uspeh, a sportisti — osvajači medalja dostojno reprezentovali socijalističku Jugoslaviju. Boreći se ukupno u 17 sportskih grana i disciplina, Jugosloveni su ostavili izvanredan utisak i uz srebrnu medalju u veleslalomu na XIV zimskim olimpijskim igrama u Sarajevu 1984. godine, obezbedili visok ugled jugoslovenskom sportu u svetu.

RVANJE (slobodan stil)

Saban Trstena (do 52 kg) zlatna medalja — 1. kolo: Trstena — Gonzales (SAD) 2:0 (6:3); 2. kolo: Trstena — Farag (Egipt) 2:0 (tuš); 3. kolo: Trstena — Murs (V. Britanija) 2:0 (tuš); 1. kolo finale: Trstena — Takada (Japan) 2:0 (odlukom sudija 3:1); polufinale: Trstena — Mahovir (Indija) 2:0 (tuš), finale: Trstena — Kin (J. Koreja) 2:0 (bez borbe).

RVANJE (grčko-rimski stil)

Vlado Lisjak (do 68 kg.) — zlatna medalja — 1. kolo: slobodan; 2. kolo: Lisjak — Nemoto (Japan) 2:0 (7:0); 3. kolo: Lisjak — Kočak (Turska) 2:0 (11:3); 4. kolo: Lisjak — Negrisan (Grčka) 2:0 — posle žalbe: polufinale: Lisjak — Strajtler (Austrija) 2:0 (8:6); finale: Lisjak — Sipola (Francuska) 2:0 (tuš).

Jožef Tertei (do 100 kg.) — bronzana medalja.

Refik Memišević (preko 100 kg.) — srebrna medalja.

BOKS

Redžep Redžepovski (muva) — srebrna medalja.

Mirko Puzović (poluvelter) — bronzana medalja.

Anton Josipović (poluteška) — zlatna medalja — osmina finala: Josipović — Bot (SR Nemačka) 2:0 (4:1); četvrtfinale: Josipović — Doniči (Rumunija) 2:0 (5:0); finale: Josipović — Beri (N. Zeland) 2:0 (bez borbe).

Azis Salihu (superteška) — bronzana medalja.

KAJAK I KANU

Milan Janić (K-1 1.000 m) — srebrna medalja — Kvalifikacije: 1. sa 3:51,72, polufinale: 2. sa 3:58,43, finale: 2. sa 3:47,38.

Matija Ljubek — **Mirko Nišović** (C-2 500 m) — zlatna medalja — Polufinale: 1. sa 1:49,08, finale: 1. sa 1:43,67. — C-2 1000 m — srebrna medalja — Polufinale: 1. sa 3:50,78, finale 2. sa 3:41,56.

RUKOMET (muškarci) — zlatna medalja

Jugoslavija — Island 22:22 (8:12); Jugoslavija — Japan 32:15 (14:8); Jugoslavija — Alžir 25:10 (13:3); Jugoslavija — Švajcarska 25:11 (12:6); Jugoslavija — Rumunija 19:18 (8:10); Jugoslavija — SR Nemačka 18:17 (8:7).

RUKOMET (žene) — zlatna medalja

Jugoslavija — SR Nemačka 20:19 (11:12); Jugoslavija — Austrija 30:15 (15:8); Jugoslavija — SAD 32:20 (14:10); Jugoslavija — J.Koreja 29:23 (15:14); Jugoslavija — Kina 31:25 (15:13).

FUDBAL — bronzana medalja

Kvalifikaciona grupa — Jugoslavija — Kamerun 2:1 (1:1); Jugoslavija Kanada 1:0 (0:0); Jugoslavija — Irak 4:2 (0:2).

Cetvrtfinale — Jugoslavija SR Nemačka 5:2 (2:2).

Polufinale — Jugoslavija Francuska 2:4 2:4 (2:2, 0:2).

Za treće mesto — Jugoslavija Italija 2:1 (0:1).

KOŠARKA (muškarci) — bronzana medalja

Kvalifikaciona grupa — Jugoslavija — SR Nemačka 96:83 (49:41); Jugoslavija — Australija 94:69 (39:28); Jugoslavija — Egipat 100:69 (56:31); Jugoslavija — Brazil 98:85 (55:50); Jugoslavija — Italija 69:65 (34:28).

Cetvrtfinale — Jugoslavija — Urugvaj 110:82 (53:38).

Polufinale — Jugoslavija — Španija 61:74 (40:35).

Za treće mesto — Jugoslavija — Kanada 88:82 (44:38).

DOBITNICI OLIMPIJSKIH MEDALJA

Džibuti serija izdata 1984. godine povodom ZOI Sarajevo, pojavila se sa crnim pretiskom na francuskom jeziku, u čast dobitnika zlatne, srebrne i bronzane medalje:

70 f. prikaz: brzo klizanje
„1000 metres hommes
or: Boucher (Canada)
argent: Khlebnikov (URSS)
bronz: Engelstadt (Norv.)”

100 f. prikaz: umetničko klizanje
„Dance
or: Torville — Dean (G. B.)
argent: Bestemianova — Bukin (URSS)
bronz: Klimova — Ponomanvenko (URSS)

Ime dobitnika bronzane medalje navedeno je pogrešno: Ponomanvenko umesto Ponomarenko!

VATERPOLO — zlatna medalja

Kvalifikaciona grupa — Jugoslavija — Kanada 13:4 (3:1, 3:3, 2:0, 5:0); Jugoslavija — Kina 12:7 (3:1, 3:1, 3:4, 3:1); Jugoslavija — Holandija 9:5 (4:1, 2:1, 1:2, 2:1)

Finalna grupa — Jugoslavija — Austrija 9:6 (3:1, 0:2, 3:2, 3:1); Jugoslavija — SR Nemačka 10:9 (2:4, 3:1, 3:1, 4:3); Jugoslavija — Španija 14:8 (2:4, 3:0, 5:4, 3:0); Jugoslavija — SAD 5:5 (1:1, 1:2, 1:2, 2:0).

VESLANJE — bronzana medalja

Z. Pančić — M. Stanulov (dubl skul)
Kvalifikacije: 5. sa 6:50,37 min. Repesaž: 2. sa 6:39,70 min. Finale: 3. sa 6:39,59 min.

TENIS (žene)

S. Goleš — srebrna medalja (nezvanično) Tenis će biti zvanična olimpijska disciplina 1988. godine u Seulu.

NDR Koreja — U čast osvajača medalja na ZOI Sarajevo

20. maja 1984. godine izdate su dve vrednosti i tri bloka, i to 20 chon. Karin Enke (DR Nemačka) — brzo klizanje 30 chon, bob DR Nemačke
— blok sa jednom vrednošću: Peter Angerer (SR Nemačka) — biatlon
— blok sa dve vrednosti:
40 chon, Thomas Wassberg (Švedska) trčanje
80 chon, Maria-liisa Hämmäläinen (Finska) trčanje za žene.
— blok sa tri vrednosti:
10 chon, Matti Nykänen (Finska) — skijaški skokovi
20 chon, Max Julen (Švajcarska) — veleslalom
30 chon, Maria Walliser (Švajcarska) — spust za žene
Tiraž: 18000 zupčenih i 2000 nezupčenih serija i blokova.

Specijalni žig: 1. „DPR Korea Pyongyang 25. 5. 1984” — znak ZOI Sarajevo 2. „XIV. Olympic Games Winners Sarajevo 1984. 25. 5. 1984”

Gabon — 3. oktobra 1984 godine izdat je blok „Olimpijska pobednici 1984” koji obuhvata 4 vrednosti sa pretiskom (motivi maraka izdatih 8. februara 1984 povodom ZOI Sarajevo i juna meseca za Olimpijadu u Los Angelesu, sa imenom pobednika odnosno naznakom nacionalne ekipe)

125 f. hokej na ledu — URSS, tj. SSSR
 350 f. umetničko klizanje — J. Torvill i G. Dean
 90 f. košarka — USA
 125 f. trčanje na 3000 m — Korir

Kamerun — 25. septembra 1984 godine izdata je serija od 4 vrednosti „Dobitnici zlatnih medalja“ (pretisak na markama izdatim 30. aprila 1984 povodom Olimpijade u Los Andelesu)

100 f. skok u vis — Mögenburg
 150 f. odbojka — USA
 250 f. rukomet — Yougoslavie (Jugoslavija)
 500 f. biciklizam — Gorski

Paragvaj — 12. septembra 1984 godine izdate su dve vrednosti i tabačić „Pobedni-

ci na ZOI Sarajevo“, sa odgovarajućim prikazima i natpisima

5 Gs. (100.000) Max Julen, Svajcarska — zlatna medalja u veleslalomu (Srebrnu medalju je dobio naš Jure Franko!)
 30 Gs. (50.000) Peter Angerer, SR Nemačka (dobitnik više medalja) — zlatna medalja u biatlonu
 10 Gs.x 5 (10.000 tabačića=50.000 maraka) Hans Stanggassniger i Franz Wembacher, SR Nemačka — Zlatna medalja za bob dvojac

Tabačić ima 9 polja u kojima je 5 maraka unakrsno raspoređeno; ugaona polja sadrže vinjete sa slikama drugih dobitnika medalja.

STRANA IZDANJA I ŽIGOVI U VEZI ZOI SARAJEVO 1984. (Dopuna)

ANDORA — (Spanska) 18. 2. 1984. izdata marka od 16 peseta.

BUGARSKA — 29. 2. 1984. izdata druga serija: 5, 13, 30 i 42 st i blokovi od 1 lev (tiraž 40.000 serija i 40.000 blokova). Prigodni žig.

BUTAN — april 1984 serija 1, 2, 3 i 4 n i blok 25 n

DANSKA — Marka izdata 23. 2. 1984. od 2.70+40 K je za Los Angeles i ZOI Sarajevo.

KAMPUCEA — 20. 1. 1984. izdata serija 1, 2, 4, 5, 7 r. i blok 6 r.

LAOS — 2. 7. 1983. izdata serija 0.50 k (spust), 1 k (slalom), 2 k (hokej), 3 k (klizač) 4, (skakač) i 10 k. (sankač) i dva bloka od po 15 k. (bob, crven ili žut) 1984. izdata serija: 0,50 k. (klizačica), 1 k. (klizačica), 2 k. (biatlon), 4 k. (sankač), 5 k. (spust) i 7 k. (slalom) i blok 10 k. (hokej).

MONGOLIJA — 1. 2. 1984 izdata serija od 02, 30, 40, 50, 60, 80 i 1.20 t i blok od 4 t.

NIKARAGVA — 1984. izdata druga serija: 20, 30, 40, 50, 60, 80 i 1.20 t i blok od 4 t.

SAO TOMÉ E PRINCIPE — 29. decembra 1983. godine u čast olimpijskih igara u 1984. Sarajevo i Los Andeles izdato je 16 maraka u 2 tabačića i 5 blokova:

— tabačić sa 8 marka od 16 Db. za ZOI Sarajevo.

— tabačić sa 8 maraka od 16 Db. za Los Andeles

— 2 bloka sa po dve marke za Olimpijadu u Sarajevu (od 16 Db).

— 2 bloka od po dve marke za Olimpijadu u Los Andelesu (od 18 Db.)

— 1 blok od 2 marke od 30 Db., sa prikazima: bob, odnosno streličarstvo.

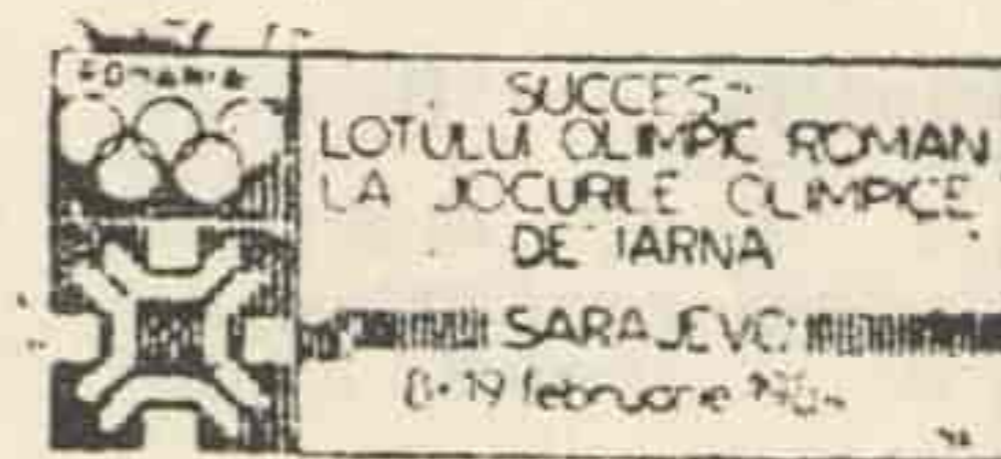
Tiraž: 10 hiljada zupčanih i 1.500 nezupčanih tabačića, kod blokova: 40 hiljada zupčanih i 1.500 nezupčanih za prva četiri bloka i 10 hiljada zupčanih i 1500 nezupčanih za blok od 30 Db.

SAN MARINO — korišćen prigodan žig XIV GIOCHI OLIMPICI INVERNALI, 8. 2. 1984.

RUMUNIJA — u niz mesta korišćeni su mašinski propagandni žigovi;

6600 Iași — 15.02.84.

5500 Ba cãu — 8.02.84.

Satu Mare — 9.02.84

Satu Mare — 9.02.84

Satu Mare — 17.02.84

ЖЕЛЕЗНИЦА ŽELEZNICA

ПРИГОДНИ ЖИГОВИ И ПРИГОДНЕ ПОШТАНСКЕ КАРТЕ НА ТЕМУ ЖЕЛЕЗНИЦЕ У 1984. ГОДИНЕ

И ове године Филателистичко друштво „Железничар“ из Београда било је врло активно у обележавању јубилеја и манифестација на Југословенским железницама. Издато је 14 пригодних карата које су жигосане одговарајућим пригодним жиговима. Поред тога обележен је први дан пуштања у течај пригодне поштанске марке поводом стогодишњице железничке пруге Београд-Ниш, и то у Београду и Загребу.

1. Београд, 25. 1. 1984: Тематска изложба „Железнице у свету“

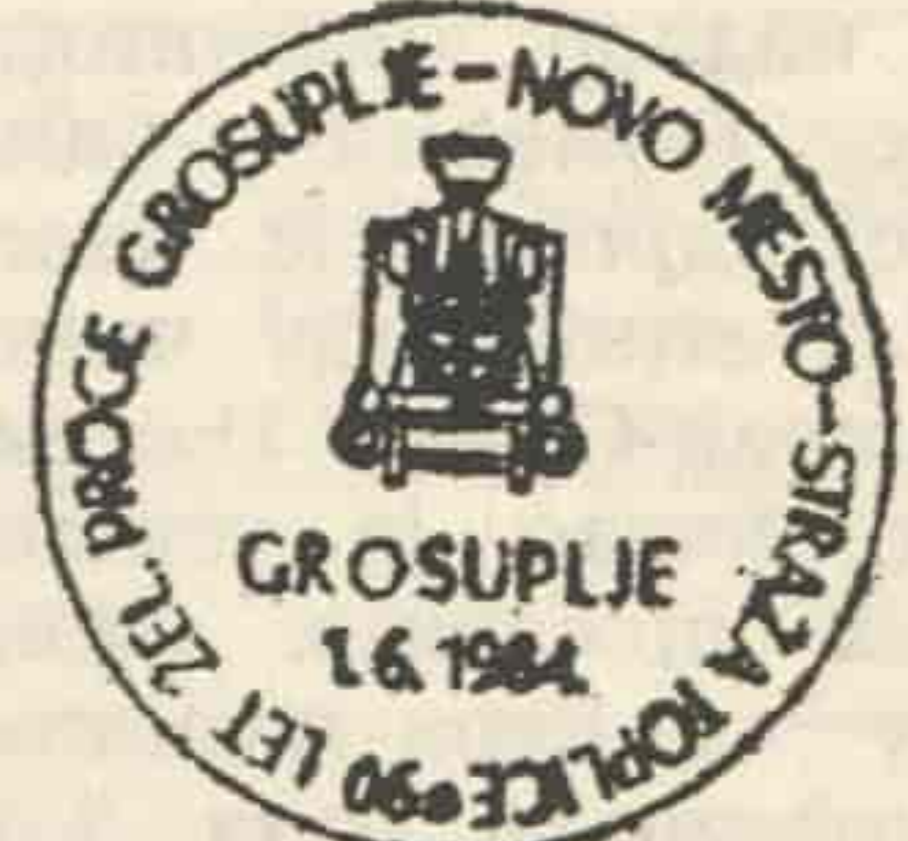
2. Београд, 9. 4. 1984.: Жиг првог дана поводом стогодишњице железничке пруге Београд-Ниш

3. Загреб, 9. 4. 1984: Жиг првог дана поводом стогодишњице железничке пруге Београд Ниш

4. Београд 9. 4. 1984: Дан железничара Југославије (100-годишњица пруге Београд-Ниш)

5. Ниш, 10. 4. 1984: Сто година железничке пруге Београд-Ниш

6. Ново Место, 27. 5. 1984: 70 година железничка пруга Ново Место-Бубњарци

7. Сарајево, 28. 5. 1984: VI међународни конгрес тарифера
8. Гросупље 16. 6. 1984: 90 година Железничке пруге Гросупље Ново Место-Стража Топлице
9. Крушевац, 28. 6. 1984: 75 година железничке пруге Сталаћ-Крушевац
10. Крижевци 2. 9. 1984: 90 година железничке пруге Крижевци-Бјеловар
11. Београд, 14. 9. 1984: Изложба „Сто година железничке пруге Београд-Ниш”

12. Београд, 15. 9. 1984: Пуштање у саобраћај прве приградске железнице Нови Београд-Београд Центар
13. Медулин, 4. 10. 1984: XXIII међународни конгрес радиоаматера железничара Европе (FIRAC)
14. Београд 17. 10. 1984: Стогодишњица прве путујуће поште у Србији
15. Београд, 21. 11. 1984: Изложба „Прва железничка пруга НОВЈ”
16. Мурска Собота, 22. 11. 1984. 60 година железничке пруге Ормож-Љутомер-Мурска Собота.

Поред ових жигова, на поште Београд 6 био је у употреби машински жиг („флам”) поводом стогодишњице прве путујуће поште у Србији

Јордан Пешевски, Београд

Војин Вишацки, Београд

Саобраћај амбулантних пошта у окупираној Србији 1941-1944

На територији окупиране Србије и Баната железничким саобраћајем руководио је Генерални директор српских државних железница са седиштем у Београду.

За надзор железница у Банату, на предлог Помоћника бана Дунавске бановине одређен је делегат са седиштем у Петровграду чиновник дирекције Београд-Север. Његов делокруг рада одређивао је генерални директор српских државних железница у споразуму са Етра-Југоисток у Београду и помоћником бана Дунавске бановине.

Формално је железничка служба функционисала на целом подручју окупиране Србије, али се у Банату вршила уз претходни споразум са функционерима немачких војних и цивилних власти.

Распоред кретања амбулантних пошта на територији Баната доносила је заједничка железничка служба за Банат у споразуму са испоставом, касније дирекцијом пошта у Петровграду.

Већ из наредбе Министарства ПТТ од 11. V 1941. године, према тачки 4 расписа види се да су активиране амбулантне поште на подручју окупиране Србије.

У књигама поштанских расписа и наредаба посебно је истакнуто да се распоред амбулантних пошта прила-

же. Међутим прегледом годишта ове прилоге нисам налазио, те сам користио „Ред вожње” (Fahrplan), који је објављиван сваке године. Увидом у ове књиге могу се констатовати разлике у саобраћају како железничком тако и поштанском. Прегледом сва четири годишта установио сам да је објављиван распоред кретања амбулантних пошта, али само за подручје Србије, док података за Банат нема. Распоред саобраћаја банатских амбулантних пошта објављиван је у посебном издању „Ред вожње” за подручје Баната и у расписима дирекције пошта у Петровграду. Упркос свим настојањима до сада ми није било могуће доћи до ових књига и поштанских расписа. Због тога сам се послужио сопственом документацијом на основу жигова са поштанских пошиљака и поштанским документима која су ми од стране познатих филателиста др. Б. Новаковића и П. Аћанског дата на увид.

Колико је тешко донети коначни суд о саобраћају појединих амбулантних пошта из времена окупације најбољи је пример линија Шабац-Бања Ковиљача. Ове амбуланте нема ни у једном годишту „Ред вожње”; По мојој евиденцији она је саобраћала под бројем 60 (за време рата лично убацио вао у поштански ковчежић на вагону у Бањи Ковиљачи).

Поново успостављене амбулантне поште саобраћале су на истим правцима са старим бројевима као и пре рата. Неке тек успостављене, добиле су нове бројеве.

Употребљавани су жигови из пред-ратног периода, по облику идентични старим југословенским жиговима.

Постоје следећи облици:

1. Једнокружни

а) Са ознаком броја амбулантне поште у доњем делу круга

б) Са ознаком броја амбулантне поште уз натпис

2. Једнокружни са сегментима

а) Број амбулантне поште у доњем делу жига између два круга

3. Једнокружни са простором за ознаку броја амбулантне поште

4. Једнокружни са кутијастим сегментом за ознаку броја амбулантне поште.

5. Двокружни мостни

а) Са ознаком броја амбулантне поште у доњем делу жига

б) Са ознаком броја амбулантне поште уз натпис

ц) Са ознаком броја амбулантне поште у равни датума

Литература:

Књиге расписа и наредба Министарства ПТТ, 1941-42; ред вожње 1941-1944;

Службене новине 1941-1944.

ПОПИС АМБУЛАНТНИХ ПОШТА

Редни број	Назив амбулантне поште и натпис на жигу	Година саобраћаја	Употреба жига	Тип жига	Примедба
1.	Београд-Врање	2 1942	1942	1/а	Не налази се у Реду вожње.
2.	Београд-Ниш	2 1941-1944	1941-1944	3	
3.	Београд-Ужице	20 1942-1944			Жиг непознат.
4.	Смедерево-В. Плана	41 1941-1944	1941-1944	5/а	
5.	Лапово-Краљево	43 1942			Жиг непознат.
6.	Лапово-К. Митровица	43 1943-1944			Жиг непознат.
7.	Ваљево-Младеновац	47 1941-1944			Жиг непознат.
8.	Ниш-Куршумлија	48 1941-1944	1941-1944	3	
9.	Чачак-Сталаћ	50 1941-1944	1941-1944	2/а	
10.	Параћин-Зајечар	52 1941-1944	1941-1944	5/б	Нестао VIII 1942. са ознаком слова А.
11.	Ниш-Прахово	54 1941-1944	1941-1944	5/ц	
12.	Ниш-Бела Паланка	56 1942			Жиг непознат.
13.	Шабац-Бања Ковиљача	60 1943-1944	1943-1944	4	Не налази се у реду вожње.
14.	Београд-Кучево	64 1941-1944	1941-1944	3	
15.	Београд-Бела Црква	174 1942	1942	3	
16.	Петровград-Ковин	178 1941-1943	1941-1943	3	
16а	Betschkerek-Ковин	178 1943-1944	1943-1944	1/б	Са променом назива места.
17.	В. Кикинда-Ђала	180 1942-1943	1942-1943	3	
17а	Кикинда-Ђала/ Кикинда,Ђала	180 1943-1944	1943-1944	1/б	Са променом назива места
18.	Београд-Вел. Кикинда	183 1942-1943	1942-1943	3	
18а	Београд-Кикинда	183 1943-1944	1943-1944	3	Са променом назива места.
19.	Петровград-Бела Црква	186 1941-1943	1941-1943	3	
20.	Петровград-Кларија	192 1941-1943	1941-1943	3	

1

2

3

4

5

AEROFILATELIJA

АВИОНСКО ПИСМО ИЗ 1923 ГОДИНЕ

Као што је познато 1923 године је уведена редовна ваздушна линија кроз Југославију којом су преношени путници и пошта.

На слици је приказано препоручено писмо упућено авионом 13. септембра 1923 године из Београда у Праг, где је стигло 15. IX. Франкирано је са 7,50 динара и поништено делимично малим црвеним авионским жигом Београд, а делимично обичним београдским жигом.

Интересентно да је послато Едуарду Бенешу доцније председнику Чехословачке републике.

Др. М. Јосиповић, Београд

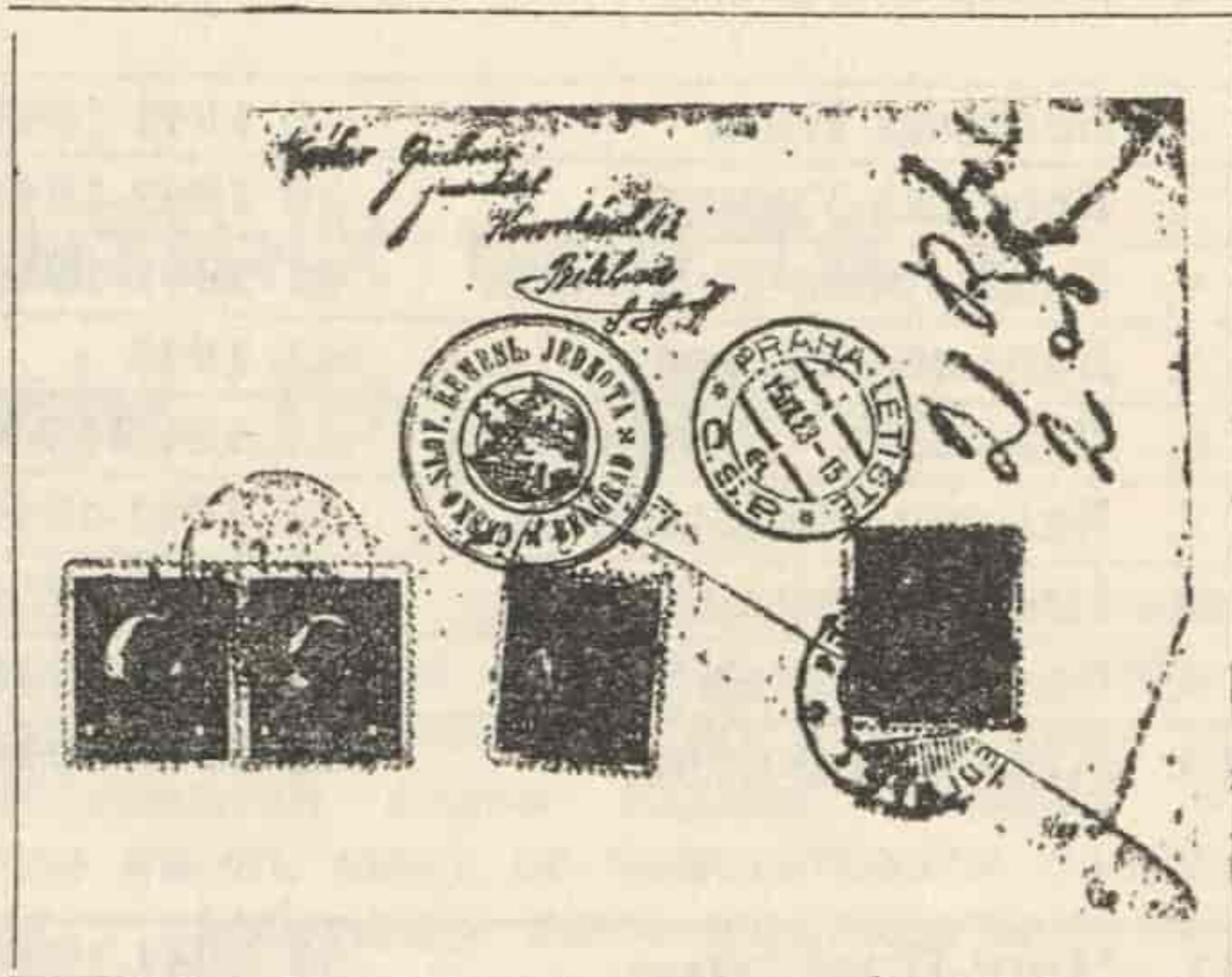
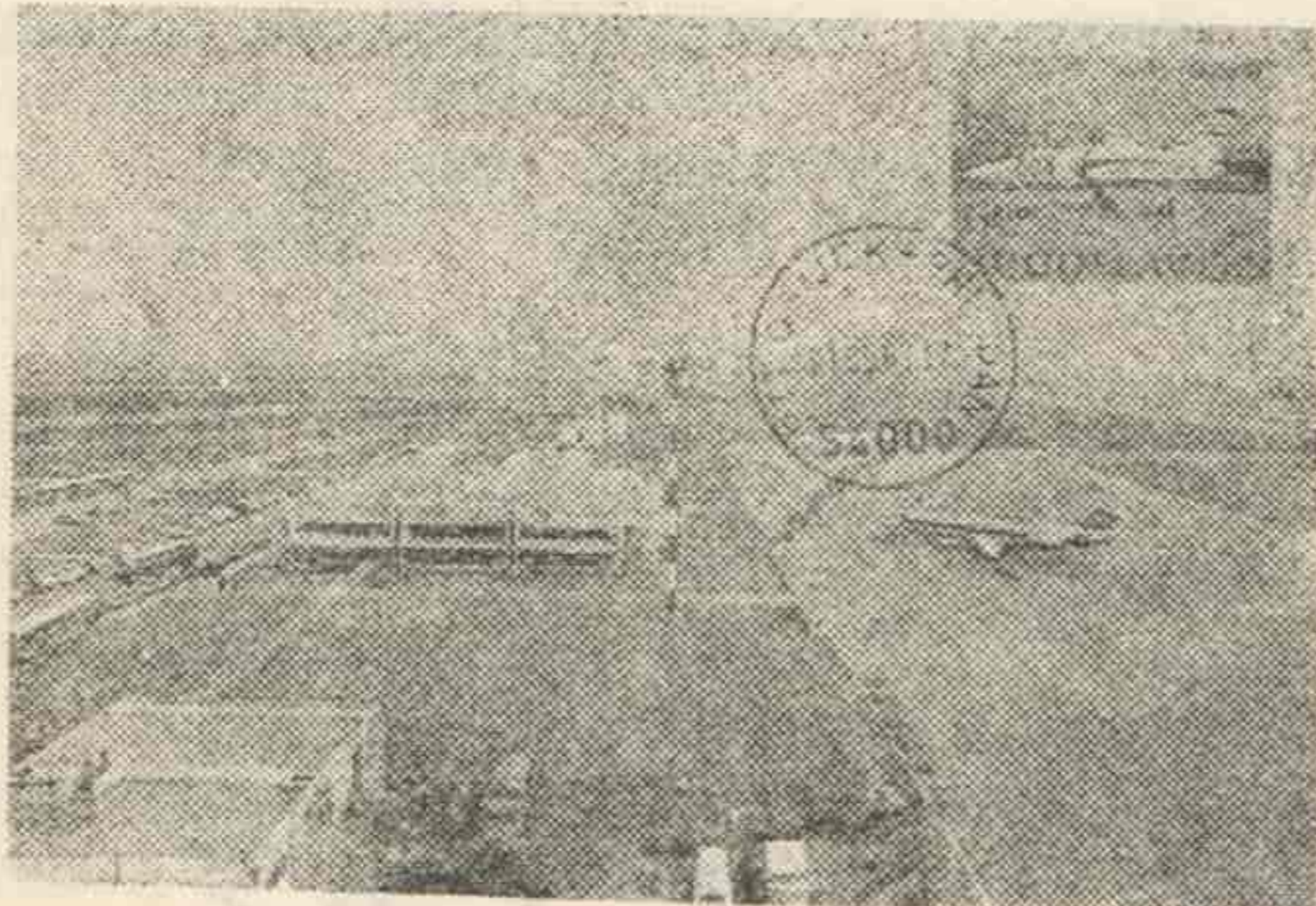
Примедба уредника: Ради се о линији Париз-Цариград и обратно, о чему је писано у „Филателисти“ бр. 200 стр. 33-38.

За ваздушну пошту је доплаћивано 50%, а марке су поништаване црвеним жигом (овде: 5 динара — црни жиг, франкатура за препоруку за иностранство, 2,5 дин. тј. 2 x 1+50 дин. — црвени жиг). Овај вишак је ишао Франко-румунској компанији.

S. Novaković, Osijek

AERODROM „OSIJEK” I FILATELIJA

Aerodrom Osijek је један од најмлађих у Југославији. Отворен је 2. VI 1980 године, и мада у Осijekу постоје две филателистичке организације, приликом отварања aerodroma изостало је obeležavanje toga događaja prigodnim poštanskim žigom i prigodnom kovertom, što је propust филателистичких организација и aerodroma. Међутим неки филателисти су касније obeležili žigom prvog дана izdavanje poštanskih maraka 1. 09. 1982. године, otisnutog на poslovним kovertama aerodroma и на aerodromskim razglednicama. Ova izdanja upotpunjuju zbirku Prvih letova и manifestacija JAT-a.

Aerodrom Osijek, koji održava veze sa Beogradom, Zagrebom, Splitom, Dubrovnikom, Zadrom, Pulom и drugim, iduće године proslavlja mali jubilej — petogodišnjicu svoga postojanja и rada, па vjerujemo да će ovaj propust biti ispravljen.

ПРВИ ЛЕТ ИСТАМБУЛ — БЕОГРАД

Поводом првог лета Истамбул — Београд у Истамбулу је коришћен пригодан жиг са одговарајућим натписом.

- Τ Α Ε -
 ΠΡΩΤΗ ΠΤΗΣΙΣ
 ΘΕΣ)ΝΙΚΗΣ - ΒΕΛΙΓΡΑΔΙΟΥ
 21 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1951

Vladimir Prikic, Beograd

**PRVO POSLERATNO OBELEŽAVANJE
 LETA PREMA JUGOSLAVIJI**

21. aprila 1951. godine uspostavljena je međunarodna linija Atina-Solun-Beograd. Toga dana grčka kompanija TAE (Technical and Aeronautical Exploation Co. Ltd.) izvela je prvi let od Atine preko Skoplja do Beograda. Tim povodom u Atini i Solunu su korišćeni pečati dimenzija 63 x 26 mm u ljubičastoj boji sa natpisom na grčkom jeziku „TAE (prvi let) Atina-Beograd/ 21. april 1951” (odnosno Solun-Beograd) i prigodne kovertе grčke kompanije.

JAT je izveo prvi let u povratnom pravcu 24. aprila, ali ovo nije obeleženo žigom ili kovertom.

- Τ Α Ε -
 ΠΡΩΤΗ ΠΤΗΣΙΣ
 ΑΘΗΝΩΝ - ΒΕΛΙΓΡΑΔΙΟΥ
 21 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1951

КОСМОС KOSMOS

Švedski satelitski projekat „VIKING”

Sredinom 1985. godine iz satelitskog centra Kuru u francuskoj Gijani lansirace se raketa sa švedskim satelitom „Viking” (prečnik 2 m, visina 0,5 m) pomoću koga treba da se ispita nastajanje borealske svetlosti. Praćenje i upravljanje satelitom vršice se iz kosmičke stanice Esrange kod Kirune u Švedskoj.

Tim povodom 13. oktobra 1984. godine izdate su dve marke, od 1,90 SEK (satelit iznad severne polulopte) i 3,20 SEK (kosmička stanica Esrange) uz prigodni žig i zvanične maksimum karte br. 13 i 14 (cena 14 SEK).

КАКО СУ ФИЛАТЕЛИСТИЧКИ ОБЕЛЕЖЕНИ МЕЧЕВИ ЗА ПРВЕНСТВО СВЕТА У ШАХУ

Поводом недавно одржаних мечева за првенство света у шаху, Министарство веза СССР издало је две пригодне поштанске марке од по 15 копејски. Марка плаве боје обележава меч између мушких кандидата за првака света — Карпова и Каспарова који се игра у Москви. Марка црвене боје издата је поводом меча женских претендената за првака света у шаху — Маје Чибуранидзе и Ирене Левитине који је одигран у Волгограду.

Поред коверата првог дана, пуштене су у промет и посебне коверте са одговарајућим цртежима.

Истовремено су били у употреби и пригодни поштански жигови, и то жигови првог дана, као и жигови са одговарајућим текстом и симболом са покретним датумима за време одржавања мечева.

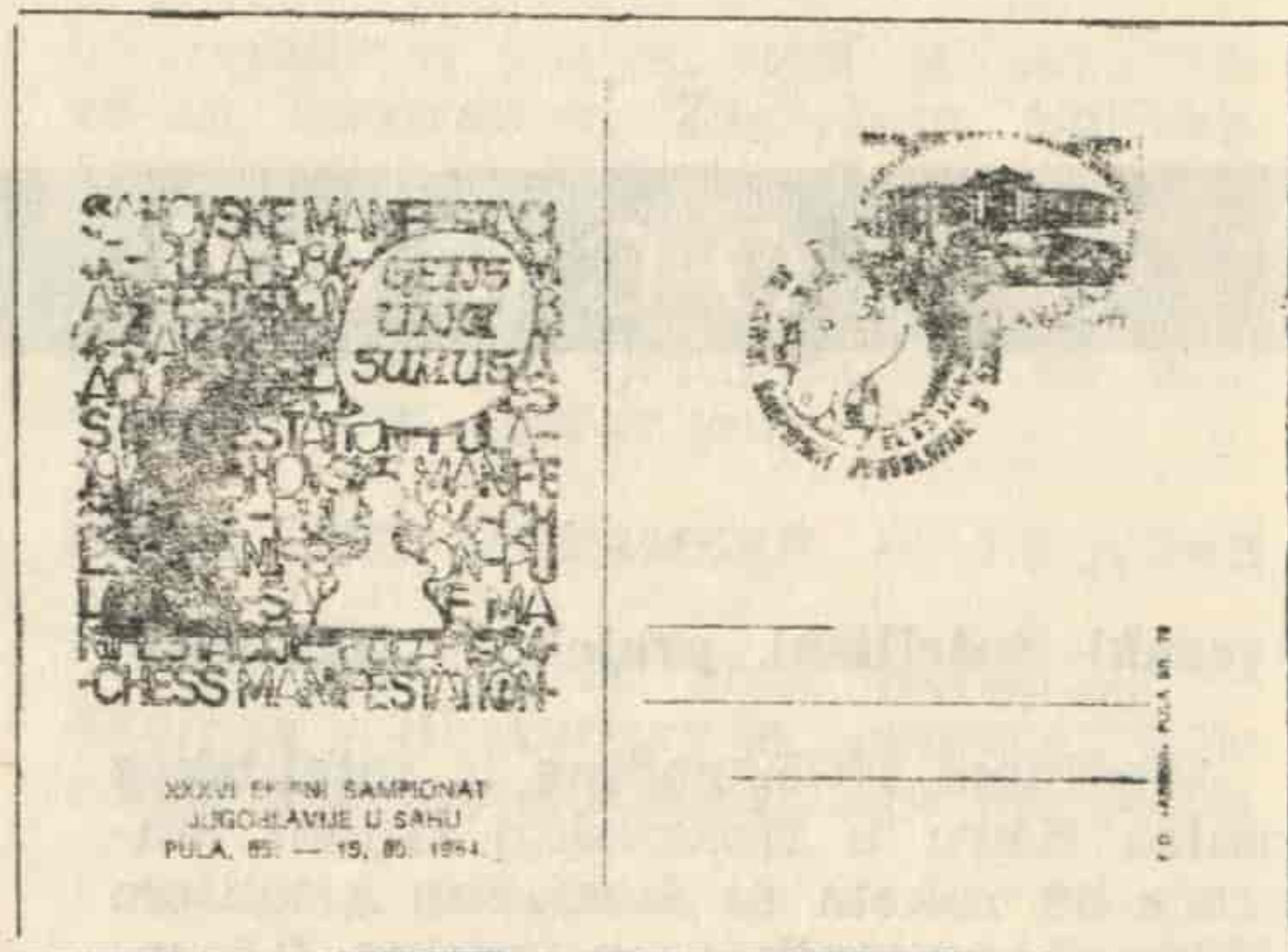
Проф. др. Драгослав Ђукановић

ШАHOVСКЕ MANIFESTACIJE U PULI

Tradicionalne šahovske manifestacije u Puli i ove godine su od strane FD „Arena“ obeležene odgovarajućim prigodnim poštanskim žigovima i omotnicama, odnosno kartončićima. Tako su na pošti Pula bili u upotrebi prigodni žigovi 14 i 15. 05. 1984. posvećeni „XXVI međunarodnom ekipnom šahovskom festivalu“ u čast Dana mladosti, a 20. 05 1984. posvećen „II međunarodnom otvorenom šahovskom takmičenju Arenaturista“.

Ove manifestacije praćene su i odgovarajućim filatelističkim izložbama na temu šaha, obogaćene izvodom iz zbirke starih razglednica Pule, što je pobudilo još veće zanimanje za samu izložbu. Izložba je bila postavljena u holu hotela „Brioni“.

Pula je u mjesecu rujnu, kao i u svibnju, bila u znaku šaha. Zapravo, održano je „36. ekipno prvenstvo Jugoslavije u šahu“ i 12. radnička šahovska olimpijada Jugoslavije“, uz odgovarajuće prigodne omotnice i prigodne poštanske žigove.

Prigodnim žigom 5. 09. 1984. obilježen je početak 36. ekipnog prvenstva Jugoslavije u šahu, a 22. 09. 1984. početak 12. radničke šahovske olimpijade Jugoslavije.

Naklada omotnice i kartončića, za svaku manifestaciju, ručni odnosno mašinska žig bila je ukupno 500 komada.

Društvo nije izdalo žig „zadnji dan“, ali zato čestita pobjedničkim ekipama: „BOSNA“ iz Sarajeva za osvojeno prvo mjesto „36. ekipnog prvenstva Jugoslavije u šahu“, te „1. OKTOBRA“ iz Kruševca na osvojenom prvom mjestu „12. radničke šahovske olimpijade Jugoslavije“.

I. Grubelić, Pula

Mate Milišić, Sibenik

MOTORNI BROD „BIHAĆ“ prvi put u svojoj luci upisa

Stari je pomorski običaj na našem Jadranu da se na plovnoj jednici, za prvog boravka u luci upisa, održi skromna svečanost i tom prilikom brodu i moreplovcima pred odlazak na prvu plovidbu zaželi dobro more i sretnu plovidbu. Ovakvim proslavama osim posade broda, učestvuju predstavnici grada čiji naziv nosi brod, članovi radne organizacije kojoj pripada plovilo, stanovnici matične luke, novinari i brojni uzvanici.

Nekada se svečanost očekivala godinama jer kada brod klizne sa navoza i otplovi na pučinu, obično je dug i spor put do matične luke. Ovoga puta motorni brod „Bihać“, vlasništvo Slobodne plovidbe iz Sibenika, imao je sreću da direktno iz brodogradilišta „Split“, istog poslijepodneva, uplovi u šibensku trgovačku luku, u prvi posjet svojoj luci upisa, gdje je svečano

dočekan. Sutradan je m/b „Bihać“ usmjerio svoj pramac prema francuskoj luci Fos radi preuzimanja prvog tereta za zemlje prekomorja.

Ovaj zanimljiv pomorski običaj obilježilo je Društvo filatelista i numizmatičara Sibenik prigodnom omotnicom, koja pored broskog pečata m/b „Bihać“, ima dotisak elipsastog oblika, u plavoj boji, s prigodnim tekstom: MOTORNI BROD „BIHAĆ“ PRVI PUT U SVOJOJ LUCI UPISA, SIBENIK, 15. 02. 1984“.

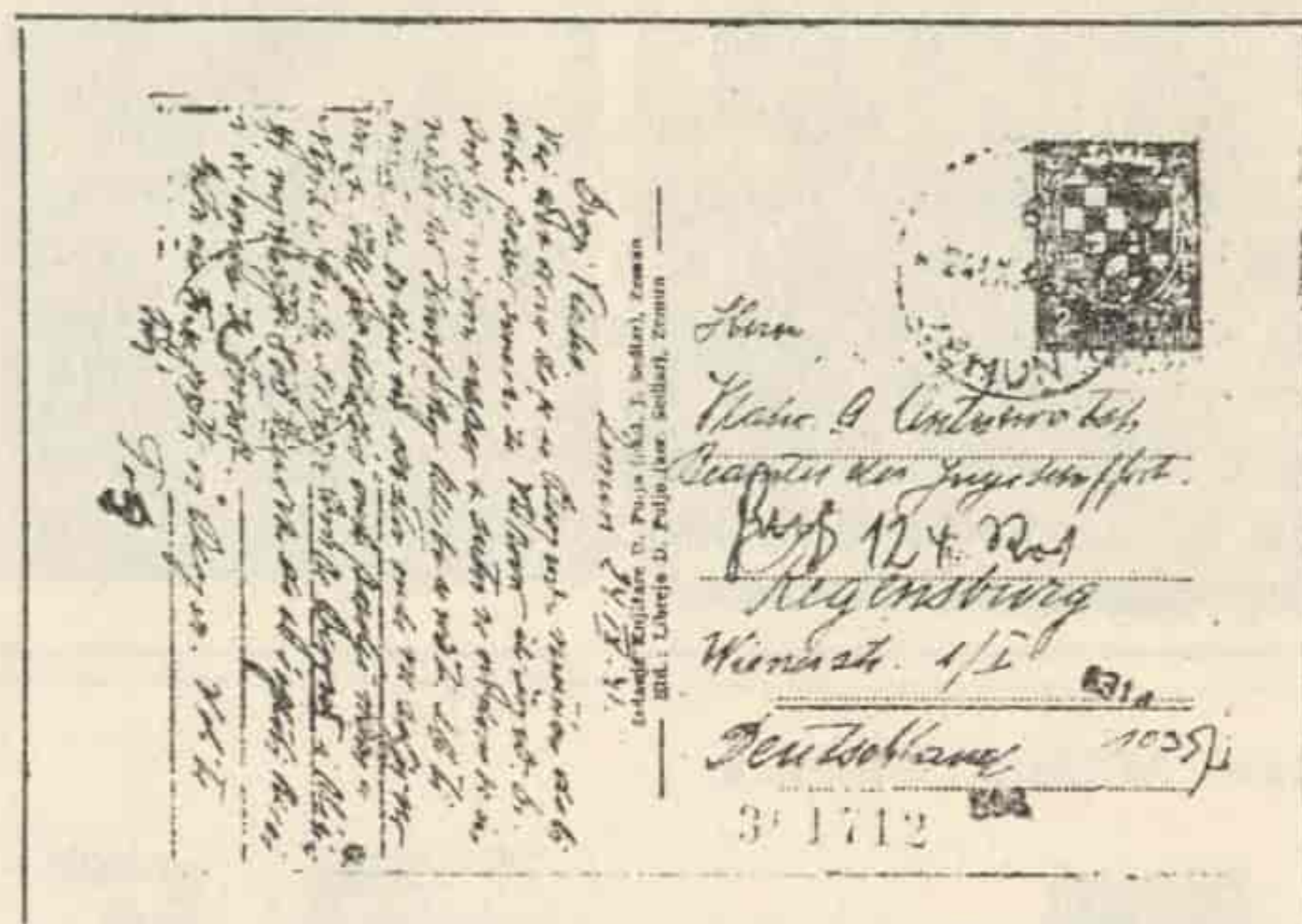
U filatelističkoj praksi ovakvi događaji evidentiraju se vrlo rijetko. Naime dosada je poznato da su prigodnim izdanjima zabilježeni prvi posjeti lukama upisa: za m/b „Piran“, 25. 10. 1959. za m/b „Šibenik“, 1969. i sada najnovije za m/b „Bihać“.

Još neki podaci o prilikama u Zemunu 1941 godine

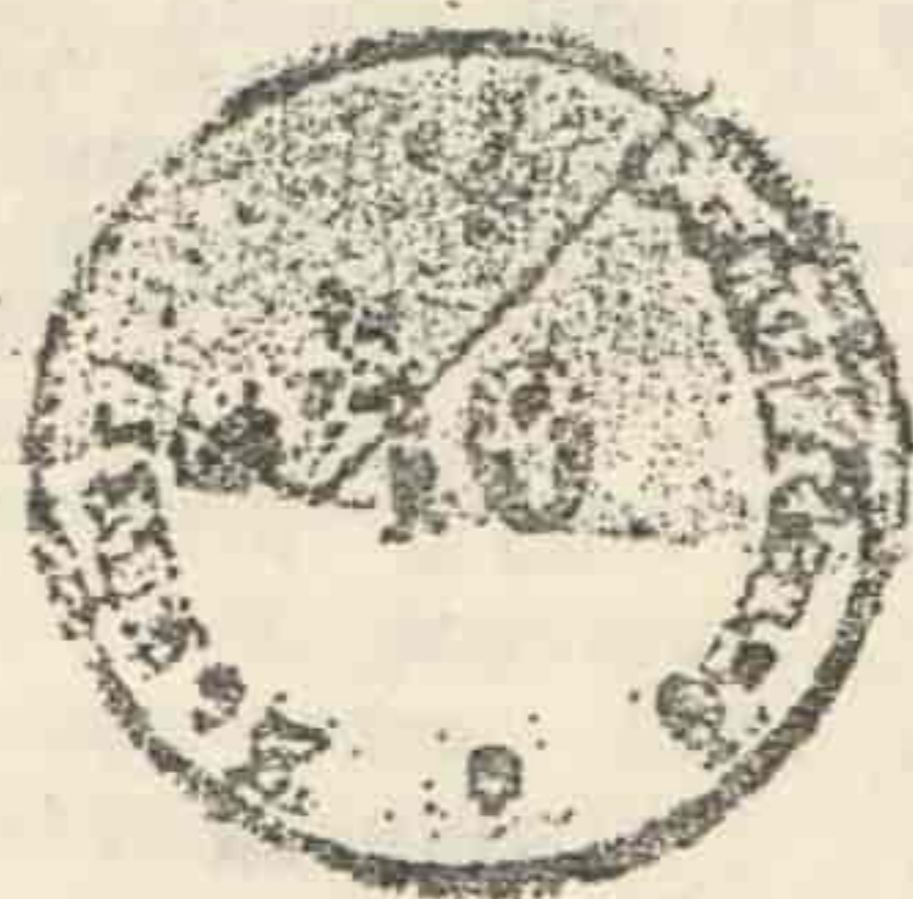
U „Filatelisti“ br. 198-199/1984. izašla su dva članka (V. Prikica i moj) o poštanskim prilikama u Zemunu 1941. godine. U člancima se navodi da je 10. X te godine politička vlast u Zemunu prešla u kompetenciju NDH, što je zabilježeno u raznim historijskim dokumentima. Pojedine resore uprave preuzimala je NDH i ranije, ali to nigdje nije navedeno točno po datumima. Nedavno sam našao jednu dopisnicu sa žigom Zemuna od 24. IX 1941., bez ćirilicnog teksta, i redovnom (preštampanom) hrvatskom markom.

Tekst dopisnice posebno je interesantan: pošiljalac iz Zemuna javlja naslovniku u Regensburgu da već deset dana muku muči da u Beogradu dobije propusnicu (Passierschein) za Vukovar ili Zagreb... i moli ga da mu pošalje izvjesnu svotu njemačkih maraka preko kliringa u Narodnoj banci u Beogradu... To jasno ukazuje da Zemun u to doba nije bio u političkom okviru NDH, ali da je u njenim rukama već bila poštanska uprava (žig i marka).

Iz slike u navedenom članku V. Prikica vidljivo je da su se marke okupacije Srbije (i ćirilicno-latinični žig) upotrebljavali još u ljetu 1941.

Ove poštanske-historijske zanimljivosti upotpunjujem i slikom cenzurne trake koja se u to doba upotrebljavala u Zemunu (slikano s poleđine, a na licu nosi već opisani dvojezični cenzurni žig). Interesantno je da je ovu cenzurnu traku upotrebljavala i naša vojna cenzura u Novom Sadu (prigodom otvaranja pisama) početkom 1945. godine. Posedujem jednu takvu kovertu.

KRATKE VESTI

NOVOSTI, AKTUELNOSTI, ZANIMLJIVOSTI

Celine

Rešenjem Zajednice JPTT, 1. novembra puštene su u prodaju poštanske vrednosnice-koverat sa odštampanom markom od 6 dinara i motivom poštanski rog sa znakom JPTT u crvenoj boji i poštanska vrednost-dopisnica sa odštampanom markom od 5 dinara i motivom poštanski rog sa znakom JPTT u zelenoj boji.

ДОПИСНИЦА-ДОПИСНИЦА
ПОШТЕНСКА КАРТИЧКА

Od meseca septembra, marka redovnog izdanja „Spomenici revolucije” K. Broj 1878, 100 dinara višebojna (z. č. 12 3/4 :12 1/2), na poštanskim šalterima u Beogradu može se kupiti i u zupčanju 13:13 1/4 (na slici).

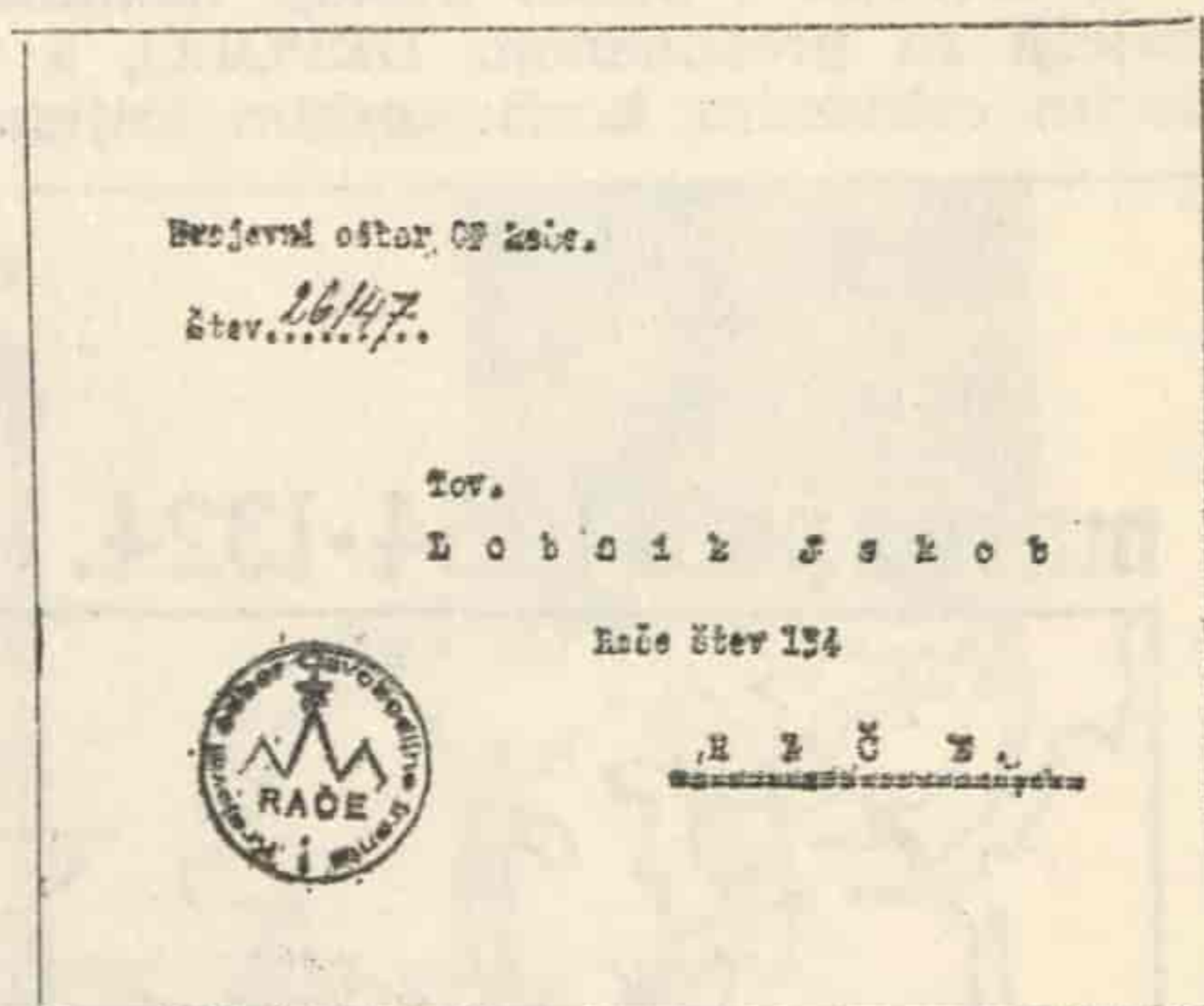
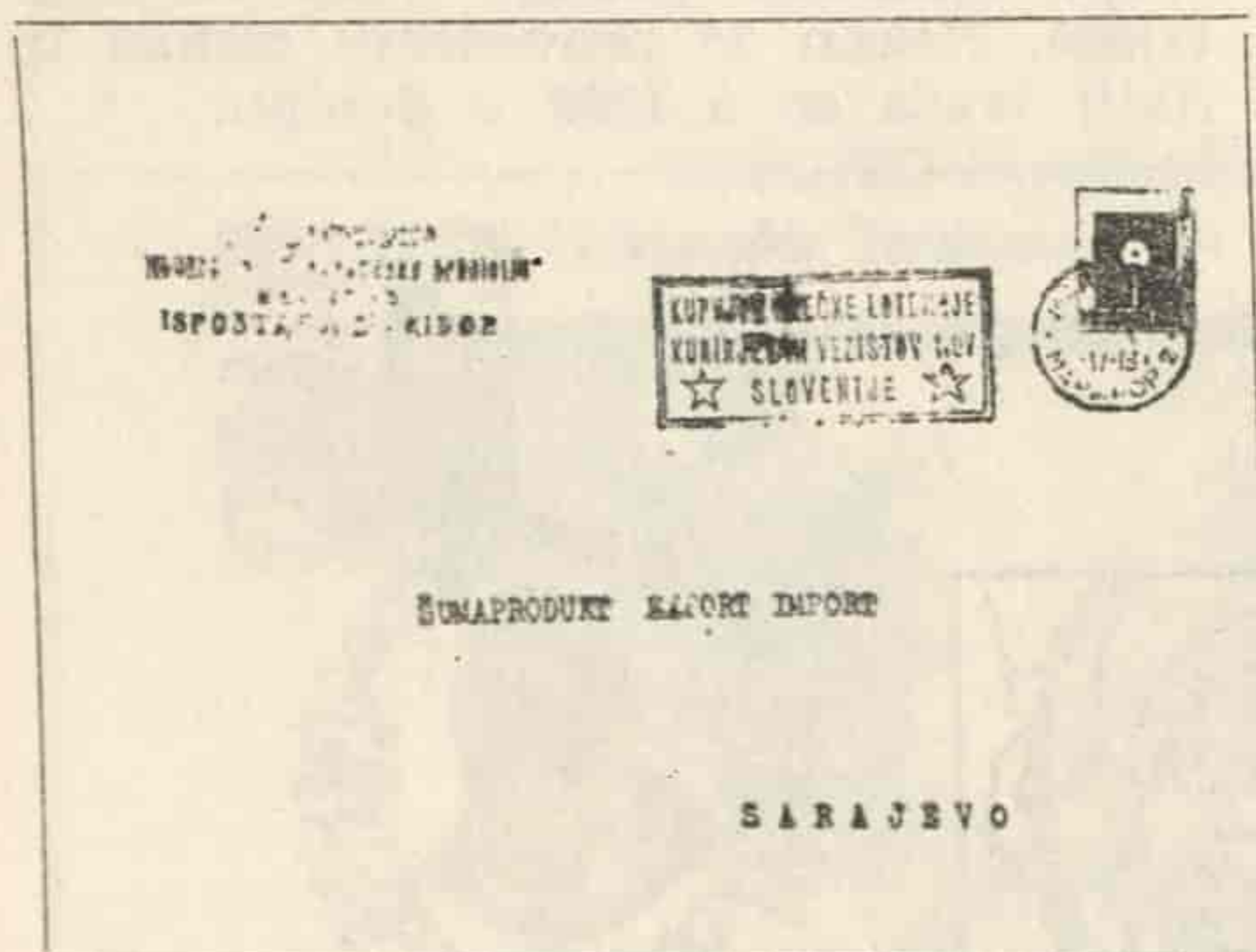
Da ni prigodni poštanski žigovi nisu imuni od grešaka pokazuje i ovaj primer: na prigodnom žigu povodom Dana jugoslovenske armije 1951 sa tekstom na makedonskom jeziku, u reči „Den” slovo „D” je greškom dato latinicom.

Posle objavljivanja slike ovog pisma, očekujemo da nam se jave poznavaoци ovoga područja koje će nam omogućiti da objavimo originalni filatelistički dokument-pismo sa žigom odbora OF Rača (SR Slovenija). Ovo koje objavljujemo to sigurno nije a nabavljeno je na sastanku beogradskih filatelista.

Kao prilog katalogizaciji filatelističkih objekata na temu „Tito-Armija” navodimo mašinski žig koji je otiskivan crnom bojom tokom jula 1968. na pošti u Mariboru (na slici).

Izdanje „News Maximumkarten katalog” za 1984. godinu sadrži kataloške cene zvaničnih, poluzvaničnih i privatnih izdanja maksimum karata evropskih zemalja, Ujedinjenih nacija, Amerike, Afrike i Azije. Na uvodnim stranama štampani su tekstovi: Međunarodni statut maksimafilije i Komentar međunarodnog statuta maksimafilije.

Kada je reč o našim maksimum kartama, katalogizovana su sva izdanja Jugomarke navodeći karte sa markama prigodnog izdanja „Dunavska konferencija” pod brojevima 1—2.

Izdavač: H. Hangenbach 1984. News-werlag, Innsbrucker Str., Freiburg/Br. SR Nemačka.

Voja Begović, Beograd

MARKO POLO

Početak osmog mjeseca (1. 08. 1984) društvo „Korčula” izdalo je spomen omotnicu i žig, posebno razglednice Korčule sa zlatnim žigom povodom obljetnice rođenja (1254) i smrti (1324) čuvenog svjetskog putnika, moreplovca i istraživača Marka Pola.

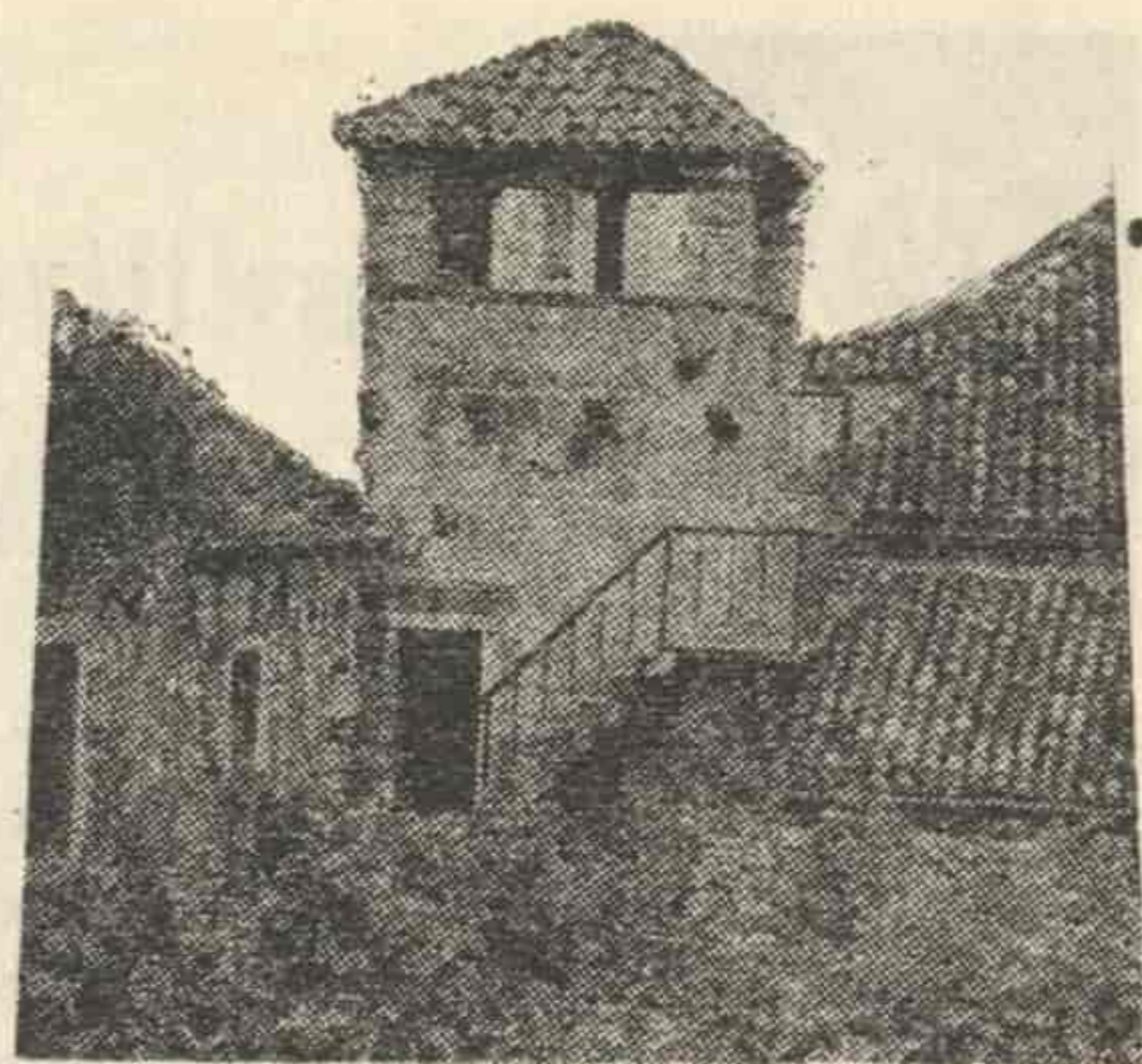
Izdato je 400 komada omotnica i 100 razglednica sa zlatnim žigom. Interes je bio tako veliki daje kroz dva dana sve bilo rasprodano.

O životu Marka Pola nezna se mnogo. Postoje neki podaci o njegovom rođenju u Korčuli, odnosno Dalmaciji. Poznato je da je sudjelovao u pomorskoj bitci kod Korčule između Venecije i Genove, gdje je bio i zarobljen. U zarobljeništvu je njegov prijatelj Rustichelli po Markovu pričanju napisao knjigu „Il milione” na francuskom jeziku, a ova je kasnije prevedena na neke svetske jezike.

U Korčuli u starom dijelu grada postoji starija zgrada, za koju Korčulani tvrde da pripada obitelji Polo, a sada u istoj stanuje Danica Musemić. Ova je kuća inače turistička atrakcija Korčule i nema domaćeg ili stranog turista koji je nije posjetio. Vrh kuće završava malom kulom koja je u zadnje vrijeme natkrita crijepom da bi se bolje održala.

U Korčuli i danas postoji nekoliko obitelji sa prezimenom DEPOLO, a u starim crkvenim korčulanskim knjiga-

Korčulanin

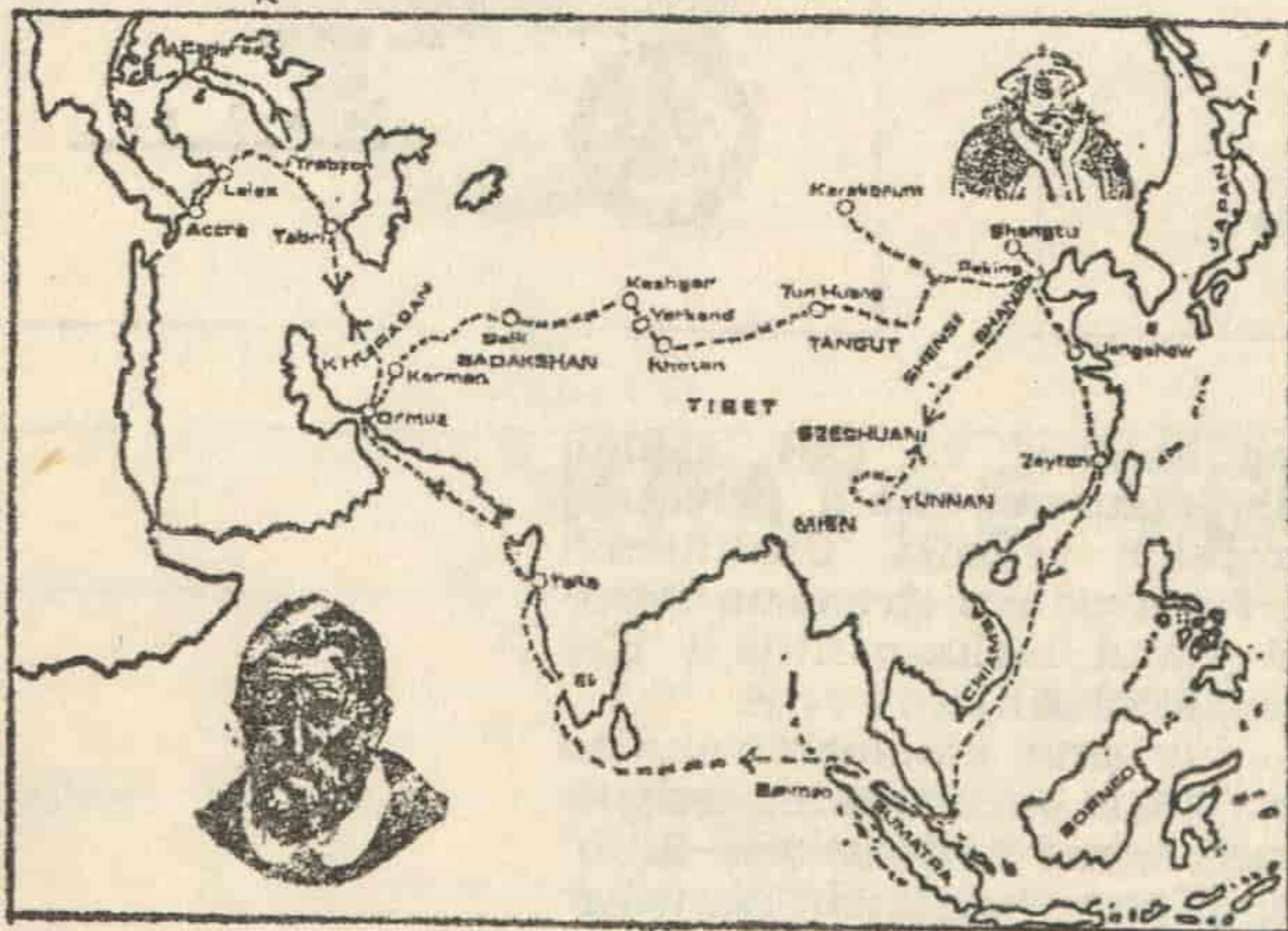
ma to prezime pisano je DE-POLO. I ovo je jedan od dokaza da bi porijeklo Marka Pola moglo biti grad Korčula.

U novije vrijeme javlja se još nekoliko mjesta koja svojataju Markovo porijeklo (Blato na Korčuli i Šibenik) ali uvjerljivih dokaza nema.

Korčulani su uvjerenja da je Marko Polo ovdje rođen što se propagira putem turističkih prospekata našeg grada.

Marko je za svog života mnogo putovao. Sa sedamnaest godine kreće zajedno sa ocem i stricem na Istok. Putevi ga nose preko Sirije i Palestine do Indije i Kine. Sedamnaest godina provodi u službi silnog mongolskog osvajača KUBLAJ — KANA gdje zbog svoje mudrosti postaje član carskog vijeća. Nakon 26 provedenih godina u Aziji vraća se u 1296 u Evropu.

marco polo 1254-1324.

KORČULA BR. 8/1984.

ВЕСТИ ИЗ ДРУШТАВА

БЕОГРАД

ФД „Бањица”

ЗЕМУН

ФД „Космос”

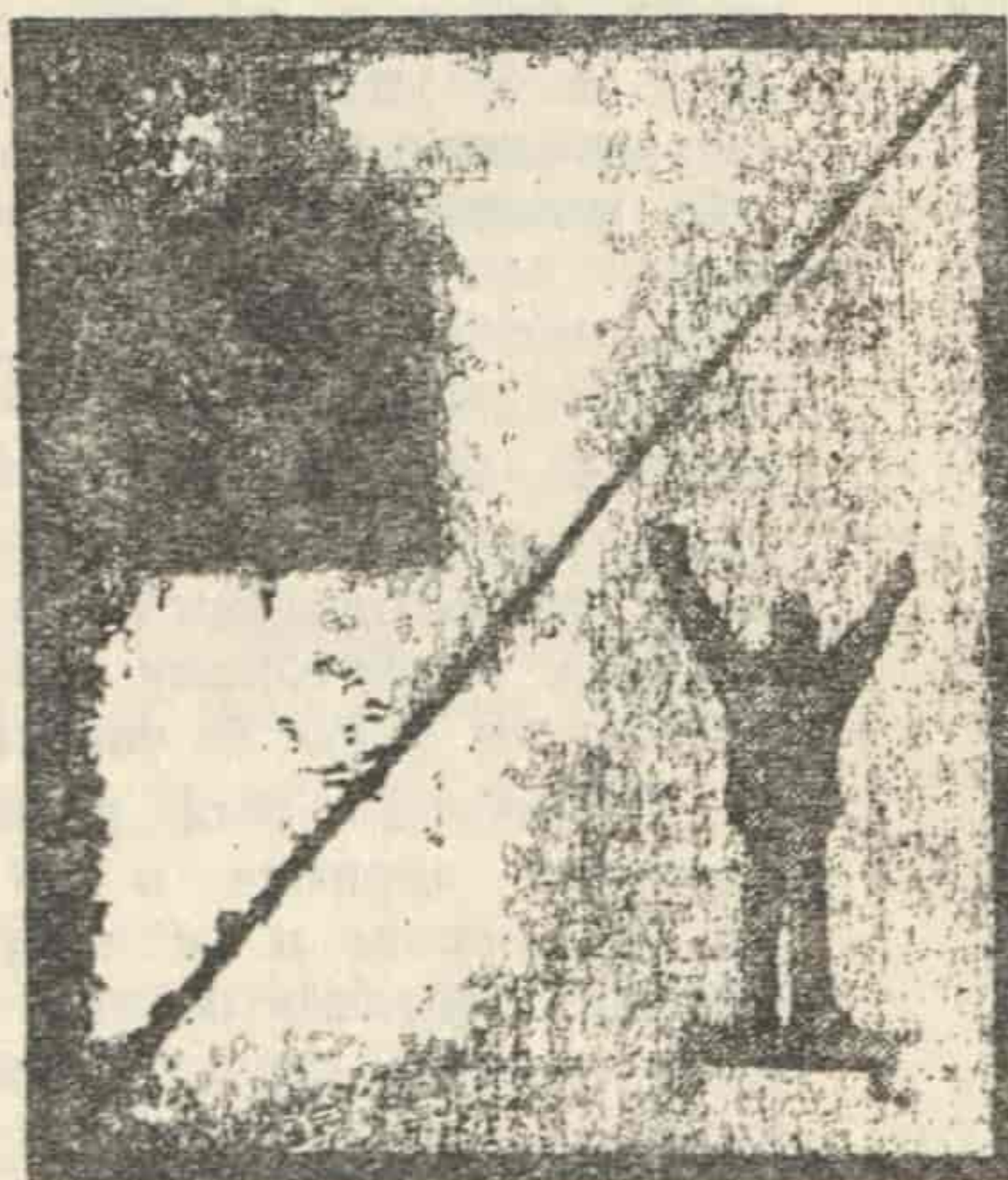
Поводом 40-годишњице Дома ЈНА и 40-годишњице ослобођења Београда, Дом ЈНА и филателистичко друштво „Бањица” приредили су изложбу на тему „Тито — Армија” — отворену од 18. до 28. октобра 1984. године.

Припремљен је каталог са пописом 99 пригодних коверата и 108 пригодних жигова на ову тему. Издат је и пригодни коверат, а поштански жиг је био у употреби на главној пошти у Београду.

У Дому ЈНА у Земуну 20. октобра 1984. године филателистичка друштва „Космос” и „Земун” у сарадњи са Скупштином општине отворили су филателистичку изложбу „Тито — Революција — Слобода”, поводом 40-годишњице ослобођења града. Издат је пригодни коверат а на пошти Земун 22. X је коришћен пригодни жиг (Земун је ослобођен 22. октобра 1944 године).

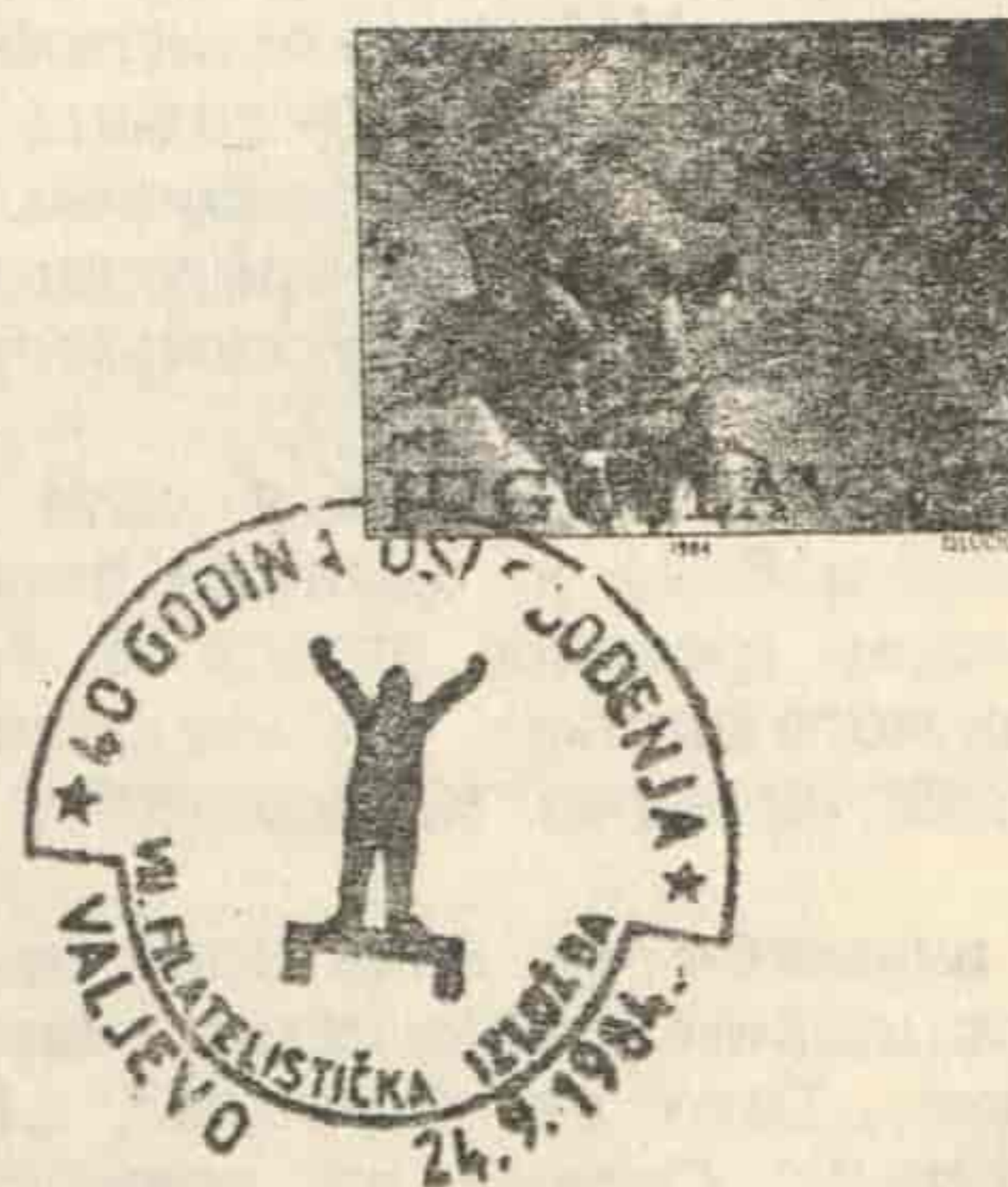

DRUŠTVO FILATELISTA
„Aleksandar Tarakanov” — Valjevo

F.D.A.T. 7/84

40 god. OSLOBODENJA VALJEVA I
180 god. PRVOG SRPSKOG USTANKA
24 — 27. IX. 1984. — VALJEVO

Прикључујући се организаторима прославе 180-годишњице Првог српског устанка, филателистичко друштво „Београд” је издало 300 нумерисаних коверата са одговарајућим натписом и илустрацијом, а на главној пошти у Београду је коришћен пригодни жиг 21. XII 1984.

Б. Станковић, Београд

ГОРЊИ МИЛАНОВАЦ ФД „Т.Матијевић”

Поводом десетогодишњице друштва и у част дана младости приређена је II филателистичка изложба у Горњем Милановцу, уз пригодан коверат и коришћење пригодног жига.

На изложби су по први пут излагали чланови Друштва (између осталих два пионира и ученика средње школе), а биле су заступљене следеће теме: Тито на домаћим и страним маркама, флора и фауна, уметност, заштита природе, сарајевска олимпијада итд. За четири дана колико је била отворена изложба било је око 2000 посетиоца што је од великог значаја за развој филателије у овом крају.

М. Стефановић, Г. Милановац

ЧЕТРДЕСЕТ ГОДИНА СЛОБОДЕ ВАЉЕВА

У Ваљеву је од 24-27. IX. 1984. године одржана VII филателистичка изложба под називом „40 година ослобођења Ваљева” и том приликом издат је пригодан коверат са пригодним жигом. Израђена је и максимум карта.

Изложба је одржана у сали Дома омладине и била је одлично посећена. Професори средњих школа и наставници осмогодишњих школа доводили су читава одељења на изложбу.

На изложби су приказани и слајдови са нашим најлепшим маркама. Експонат „Тито на маркама”, „После Тита Тито”, „Сећање на први српски устанак”, „Коверти са недовршеним маркама” и друго пленили су пажњу посетилаца.

На изложби су приказани експонати омладинске секције при основној школи „Нада Пучић”, који су такође побудили интересовање нарочито младих посетилаца.

Стеван Новаковић, Ваљево

ЛЕСКОВАЦ

ФД „Дубочица”

По формирању Савеза филателиста Србије у Београду, крајем 1948. године основана је подружница у Лесковцу која и данас као друштво „Дубочица” постоји и ради.

Активност друштва била је ограничена углавном на догађаје у Лесковцу, као и на сакупљање поштанских марака:

1953. године одржана је већа филателистичка изложба са филателистичком лутријом и применом специјалног жига у част Међународног сајма тестила и текстилних машина у Лесковцу,

— по осмогодишњим и средњим школама вршена је смотра марака ФНРЈ уз пригодна предавања о филателији,

— у част 100-годишњице здравства и 70-годишњице болнице у Лесковцу био је у употреби специјални жиг (нумерисани пригодни коверат са жигом може се добити по цени од 30 дина.).

— поједини чланови друштва излагали су своје збирке на већим изложбама у земљи и иностранству.

Друштво одржава састанке заједно са нумизматичарима и скупљачима значака у ресторану „Фонтана” сваке недеље од 9 до 13 часова.

„Дубочица” има регистрованих 30 одраслих чланова и 15 омладинаца, ма да постоји и већи број лица који активно скупљају поштанске марке али нису чланови друштва углавном због неких нерегулисаних питања и недовољне организованости.

Адреса: Филателистичко друштво „Дубочица” Боривоје Радивојевић, месна заједница „Хисар” 16000 Лесковац.

Никола Игњатовић, Лесковац

УПОРЕДНИ ПРЕГЛЕД ЦЕНЕ ЈУГОСЛОВЕНСКИХ МАРАКА

Као и сваке године, Савез филателиста Војводине издао је упоредни преглед цена југословенских марака од 1944 до јуна 1984 године по каталозима „Југомарке,“ „Zumstein“, „Yvert“ и „Michel“ за 1985 годину.

Ценовник се може набавити уплатом 80.— динара (преко 10 примерака рабат 10^{0/0}) на рачун бр. 65700-678-1349 СДК Нови Сад са напоменом о сврхи уплате.

М. Вукићевић, Нови Сад

ЗРЕЊАНИН

ДФ „Зрењанин“

Поводом стогодишњице атлетског спорта у Зрењанину Друштво филателиста издао је коверат бр. 81/1 са натписом „Јубиларна годишњица атлетског спорта у Зрењанину“; коришћен је пригодан жиг 29. септембра 1984. године.

Интересантно је да је у Зрењанину рођен Др. Кемењ Ференц (1960- 1944) пропагатор модерних олимпијских игара, који је као присни сарадник Пјера де Кубертена постао 1894 године члан ЦИО (Међународни олимпијски комитет) и руководио Играма у Атини 1896 године — о чему сведочи његово име уклесано на мермерној плочи олимпијског стадиона у Атини. У Алеји великана у Зрењанину 1972 године постављена је његова спомен биста.

40-годишњица ослобођења Зрењанина Друштво филателиста је обележило је пригодним ковертом бр 84/2, док је на пошти Зрењанин 2. X употребљаван илустрован жиг (грб града).

Ж. Живковић, Зрењанин

ПРИЗРЕН

ФД „Боро и Рамиз“

Филателистичко друштво „Боро и Рамиз“ из Призрена, поводом одржавања XIX. позоришних сусрета аматера Југославије под називом „Вечери братства“ организовало је своју другу изложбу са темом из уметности.

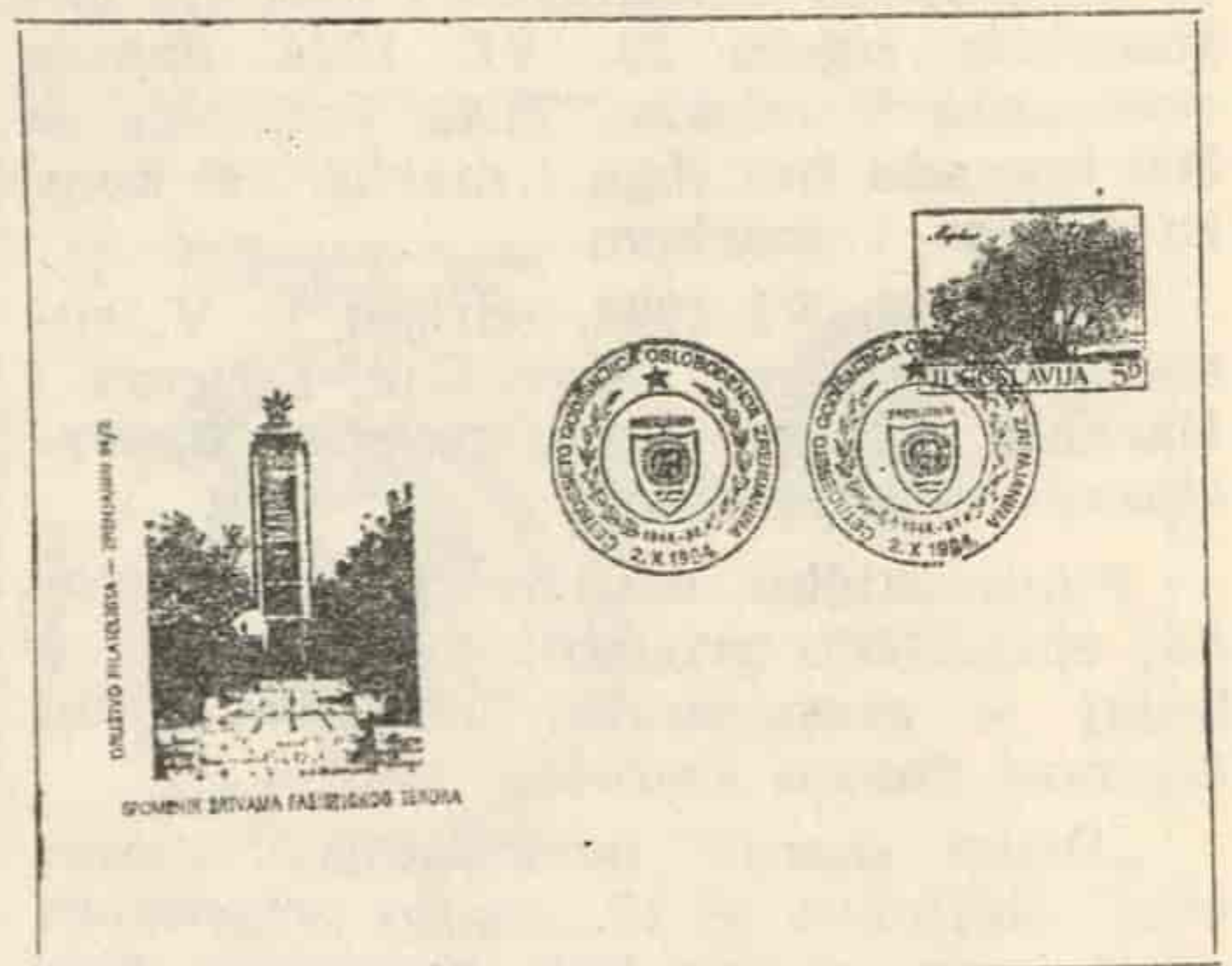
Изложба је било постављена у фоајеу Дома културе, а обухватала је комплетну тему Владимира Крелиуса из Загеба „Рубенс и његово дело на маркама“ 10-21. X 1984.).

Издат је пригодан коверат са одговарајућим жигом поводом „Вечери братства“ и ове изложбе.

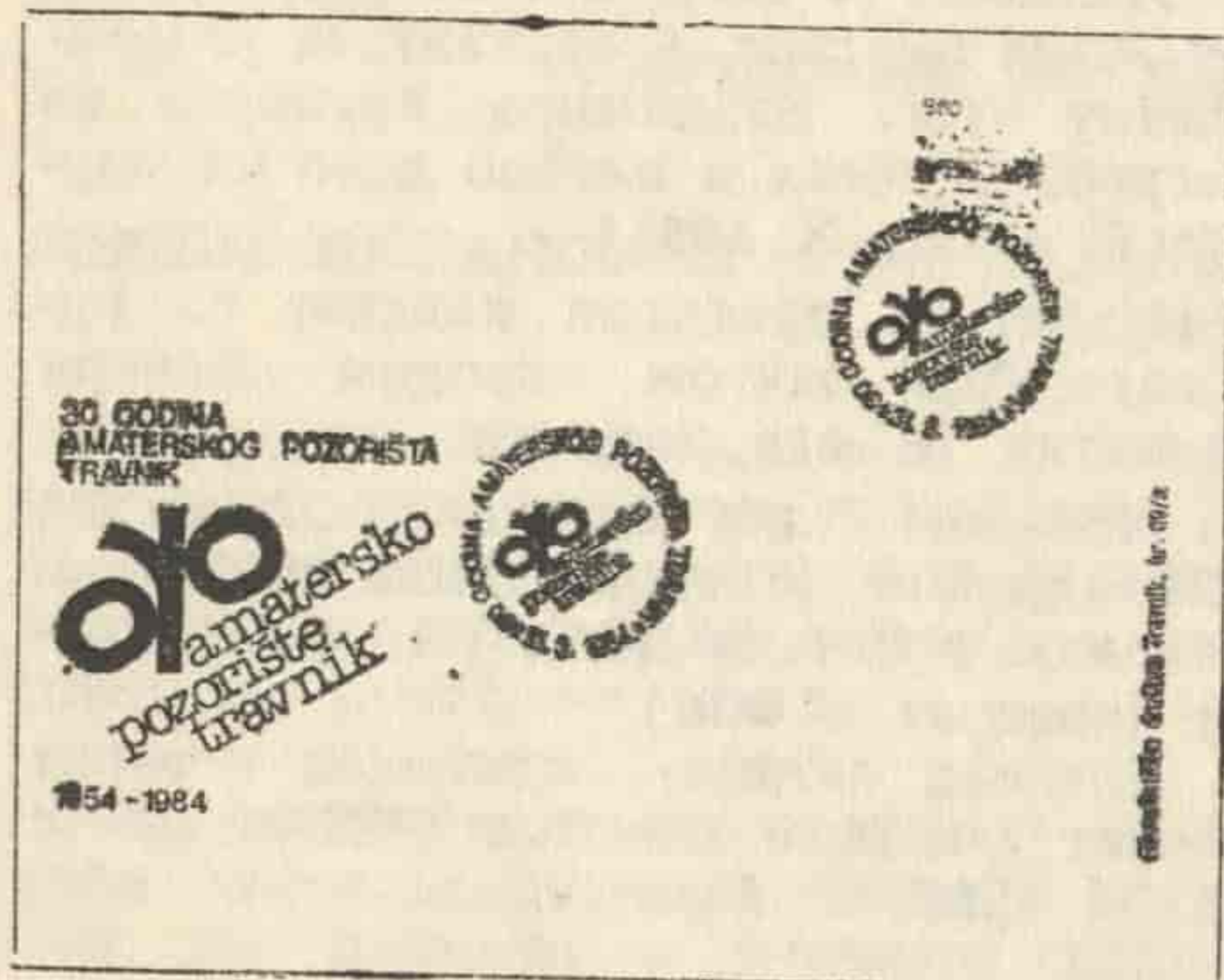
Поводом Дана Армије од 22. до 29. XII одржана је трећа филателистичка изложба у фоајеу дома ЈНА у Призрену (коверат и жиг).

Следећа акција: пригодан коверат и жиг поводом поласка ПТТ-штафете 23. II 1985. из Приштине.

Вулнет Чаволи, Призрен

Поводом 30-годишњице Аматерског позоришта Травник, овдашње филателистичко друштво је издало пригодну коверту бр. 39а са одговарајућим на-писом, а на пошти је 31. III 1984. коришћен одговарајући жиг са ознаком позоришта.

Интересантно је да се 1964. године појавила пригодна дописница и коришћен је жиг поводом 10-годишњице овог Друштва. Двдесетогодишњица није филателистички обележена.

А. Пелић, Травник

SLAVONSKI BROD

U nastavku ostvarivanja ovogodišnjeg programa izdavanja prigodnih omotnica, Društvo je obježilo slijedeće događaje:

Društvo za humor i satiru iz Slavenskog Broda od karikatura dostavljenih za časopis „Brodolom“ priređuje svake godine izložbu ekološke karikature na aktualnu svijetsku temu o zaštiti čovjekove okoline, pod motom „Ribe plivaju leđno“ (aluzija na zagađivanje rijeka i pomora ribe).

Taj događaj, prilog društva u akciji zaštite čovjekove okoline obilježen je prigodnom omotnicom i običnim poštanskim žigom 22. VI. 1984, danom otvaranja V izložbe. Tiraž omotnice je 800 komada bez žiga i marke 150 kom. sa žigom i markom.

Dana 16. VI 1984. održan je V. susret esperantista Slavonije, Srijema i Baranje. Glavna tema susreta: „Nesvrstanost i esperanto“.

Filatelističko društvo je taj događaj obilježilo prigodnom omotnicom u kojoj je propagandni letak. Prigodni žig nosi datum susreta.

„Drugi susret“ penzionera Jugoslavije“ obilježen je 27. srpnja prigodnom omotnicom uz žig koji simbolički prikazuje polovicu cvijeta.

Филокартистичка изложба у Мостару обележена је издавањем пригодне коверте бр. 4/1984 (40 нумерисаних примерака) са илустрацијом „Мотив из старог дијела града“, а кориштен је жиг са текстом „Мостар на старим разгледницима 1889-1940“ (2. XI 1984).

У част истакнутог мостарског револуционара Гојка Вуковића (1887-1943) приређена је филателистичка изложба, издати пригодни коверти (50 нумерисаних примерака), а на пошти је кориштен жиг са сликом слављеника и текстом „Животни пут и дјело Гојка Вуковића“ (29. II. 1984).

III. 3. Сердаревић, Мостар

HFD „Slavonski Brod“

20. X 1984. izdata je omotnica i žig u povodu udruživanja PIK „Vrbovec“ i RO „3. januar“ iz Pule.

U povodu 50. obljetnice Muzeja brodskog Posavlja, na omotnici i prigodnom žigu prikazan je brončani privjesak sa bikom sa nalazišta Poljanci kod S. Broda iz XII. stoljeća prije n. e, (26. XI 1984).

Povodom 110. obljetnice rođenja Ivane Brlić Mažuranić koja je rođena u Slavenskom Brodu izdata je prva maksimum karta.

ing. T. Gažo, S. Brod

Filatelističko Društvo Đakovo, osnovano je 1952. godine i danas broji 38 članova. U društvu je razvijena izdavačka delatnost, a u toku svoga postojanja društvo je održalo 18 izložbi maraka značajne za razvoj filatelije na području Đakovštine. Do danas izdano je 27 prigodnih koverata i karata, a također i značaka društva.

Ove godine za vreme održavanja tradicionalne kulturno-prosvetne manifestacije Slavonije i Baranje „ĐAKOVAČKI VEZOVI“ održana je i izložba maraka od 7-9. VII 1984. godine. U oko 70 vitrina filatelisti ovoga društva izložili su deveterce SFRJ. Umetnost Jugoslavije, Tito na markama (marke, koverte i maksimum karte), narodne nošnje, prefilatelistička pisma, marke Baranje, fauna sa motivima „Konji“ (imajući u vidu razvijeno konjarstvo u ovom kraju) domaće životinje, leptiri itd. Osim toga bilo je izloženo i starih razglednica sa područja Slavonije. Izložba je održana u Dvorani Protupožarnog centra, u blizini autobuske stanice, tako da je odaziv posetilaca bio vrlo velik.

Sastanci ovoga društva održavaju se svake prve i treće nedelje u mesecu u prostorijama Opštinskog Odbora Crvenog Krsta u ulici Kralja Tomislava na I spratu od 9-12 sati.

Pošta se šalje na adresu: FILATELISTIČKO DRUŠTVO „ĐAKOVO“ — c/o Tomislav Ščekić — Zmaj Jovina ulica br. 7 54400 ĐAKOVO.

Stanko Novaković, Osijek

PULA

FD „Arena“

Bogatiji smo za jedan Nacionalni park i za jedan prigodan poštanski žig kojim možemo popuniti naše tematske zbirke. Zapravo, 1. 04. 1984. godine službeno je otvoren Nacionalni park i spomen područje — Brioni. Za tu priliku FD „Arena“ iz Pule izdalo je dvije omotnice uz odgovarajući prigodan poštanski žig, koji je bio na upotrebi na pošti 52214 Brioni.

Puljski filatelisti obilježili su olimpijsku godinu (Sarajevo — Los Angeles) prigodnom dopisnicom, žigom i filatelističkom izložbom, od 13. 7. — 2. 8. 1984.

Izložba veličine 75 vitrina, s devet listova, u osnovi nosi tematski naziv, jer samo 15 posto izloženog filatelističkog materijala je van tematike — Olimpijska godina.

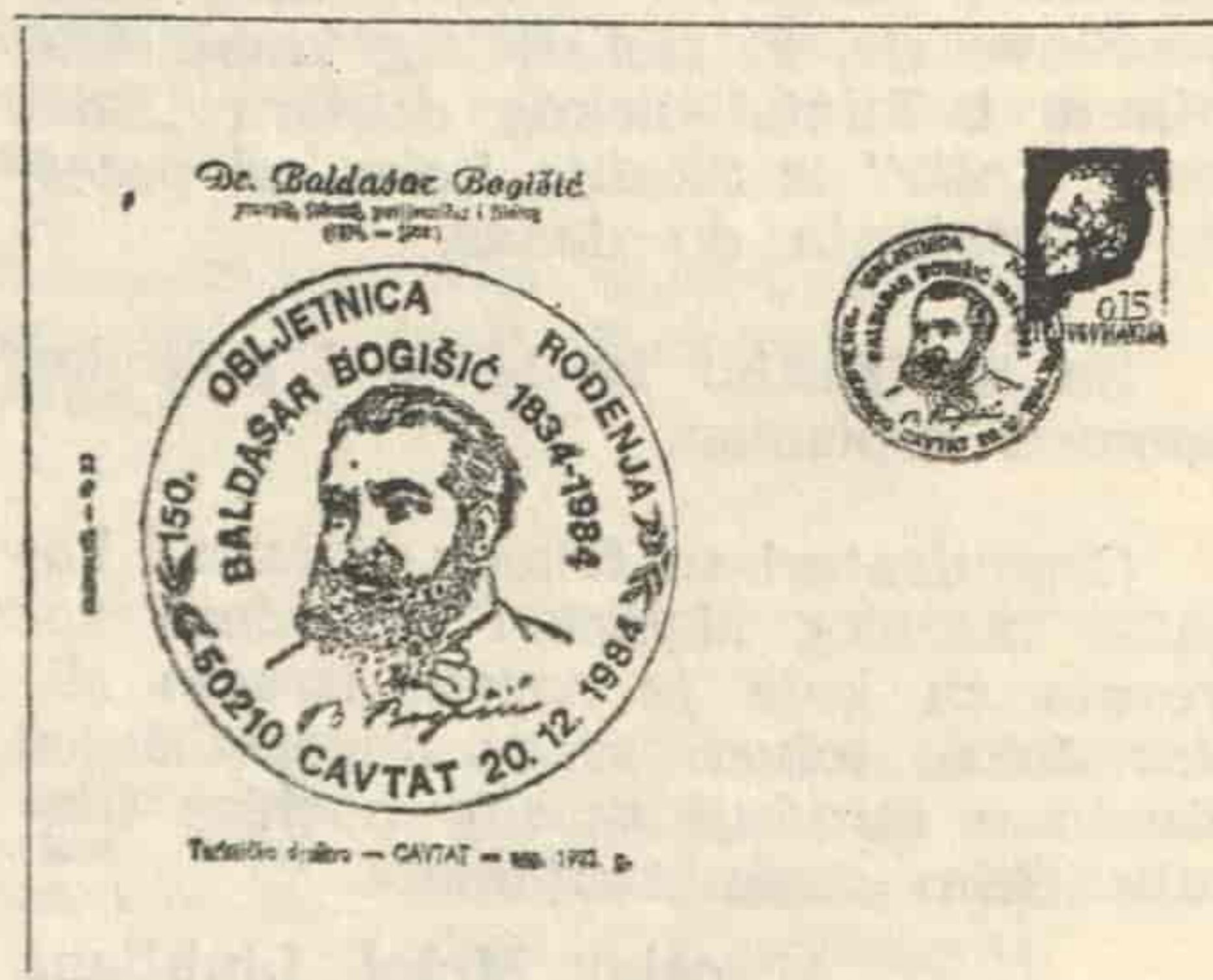
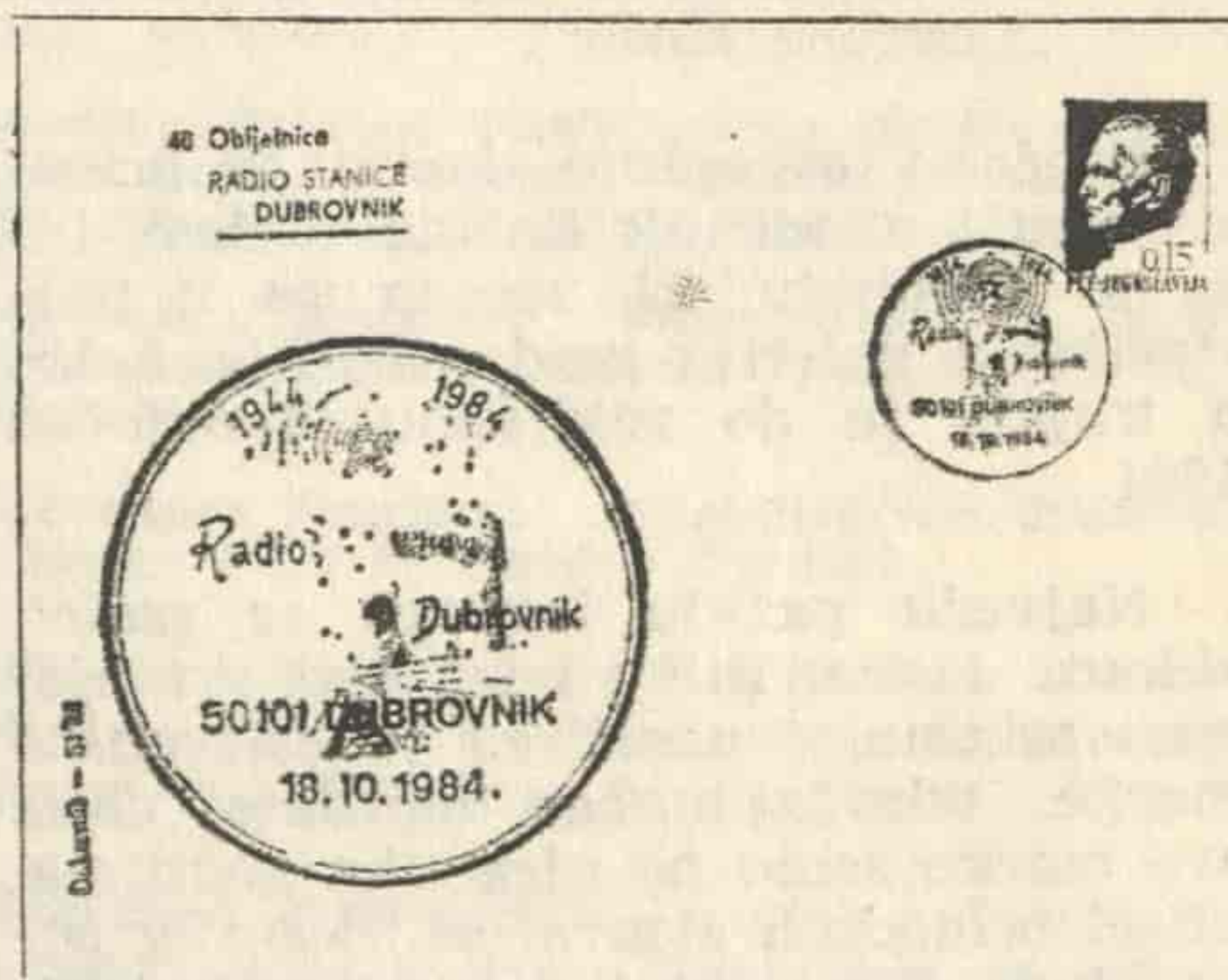
Dopisnicu, za ovaj puta i numerisanu, i prigodan poštanski žig izradio je V. Burić, dok su izlagači Pachialat Ivan, Ursić Vladimir i Grubelić Ivan svojim izloščima popunili bogat puljski kulturni program za vrijeme Jugoslovenskog filmskog festivala, koji se po 31 puta održava u Puli.

Grubelić Ivan, Pula

DUBROVNIK

FK „Dubrovnik“

40 obljetnica Radio Dubrovnika obeležena je omotnicom br. 54/84 uz prigodni žig 18. 10. 1984.

Održavajući dana 25. 10 1984. godine VII. susrete radnika turizma u Dubrovniku na Babinom Kuku, završena je Olimpijska godina (prigodna karta 55/84 i prigodni žig).

Na dan rođenja istaknutog svjetskog naučenjaka dr Balda Bogišića, po svom naobrazovanju i znanstvenom radu višestrukog erudita (filozof, povjesničar i filolog), 20. prosinca 1984. u Cavtatu je korišten prigodni žig sa njegovim likom.

J. Kovačević, Dubrovnik

FILATELISTIČKA IZLOŽBA U ŠKOFJOJ LOCI

Filatelističko društvo „Lovro Košir” i Loški muzej iz Škofje Loke pripremili su republičku izložbu u počast četiri jubileja filatelističkih aktivnosti u Sloveniji:

- 85 godišnjica života akademika slikara Božidara Jakca,
- 50 godina Filatelističkog kluba Ljubljane,
- 35 godišnjice Filatelističkog saveza Slovenije i
- 35 godišnjice Filatelističkog društva „Lovrenc Košir”.

Svečano otvaranje, kome je prisustvovao i akademik Božidar Jakac, bilo je u subotu, 22. septembra u prostorijama galerije grada Škofje Loke, a trajala je do zaključno 7. oktobra 1984.

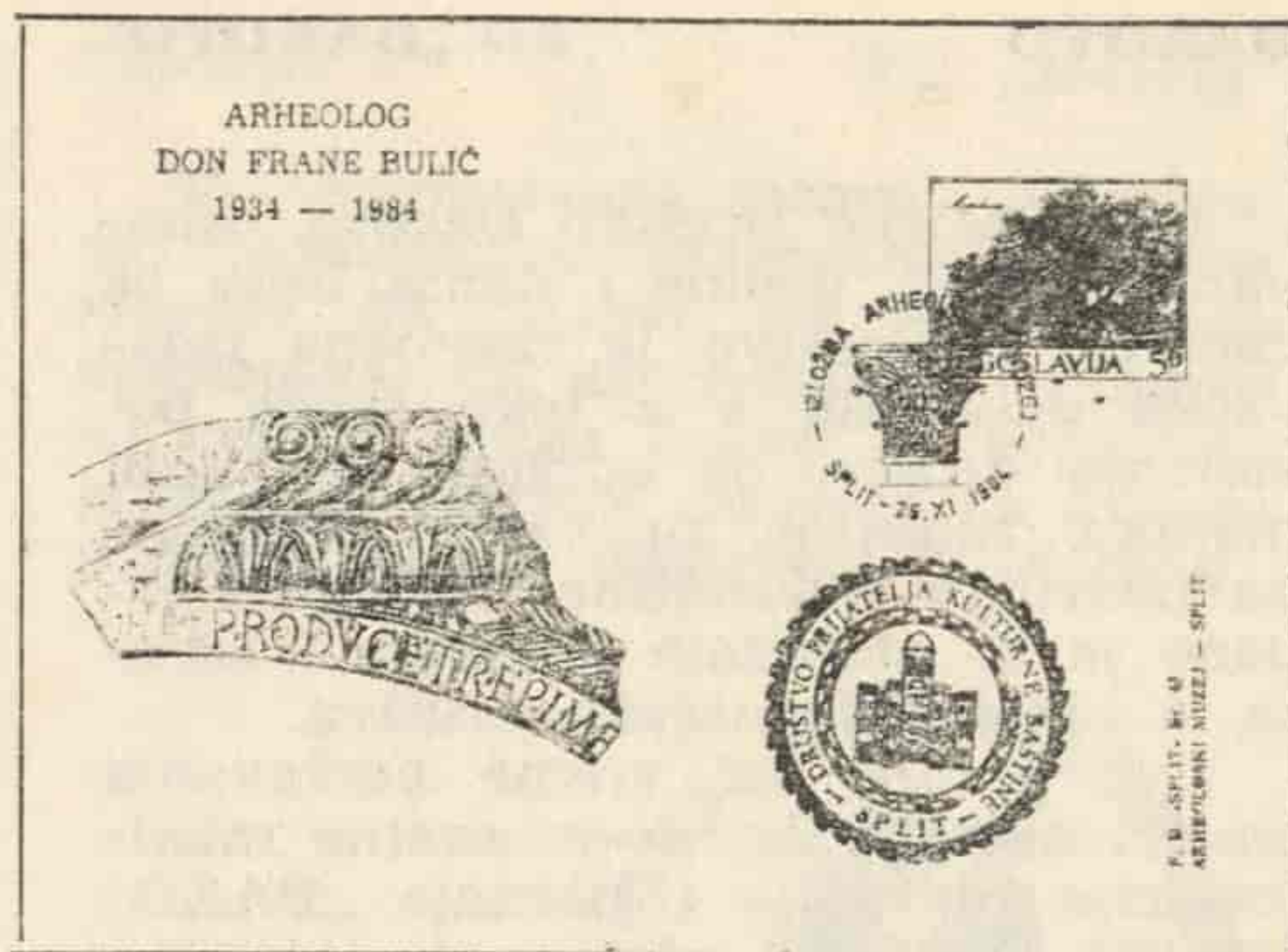
Najveću pažnju izazvali su radovi slikara Jakca. Bili su izloženi svi njegovi originalni nacrti za jugoslovenske marke, takođe mnoge neizdate, dalje sve marke samo po njegovim nacrtima, otisci prigodnih žigova od njegovog pera, kao i prigodni koverti od istog autora.

Osim toga, na izložbi je bila prikazana i delatnost Filatelističkog saveza Slovenije, Filatelističkog kluba Ljubljana i Filatelističkog društva „Lovrenc Košir” iz Škofje Loke, od početka postojanja do danas.

Za tu izložbu izašla je i prigodna spomen dopisnica.

Organizatori su takođe štampali katalog maraka, žigova i prigodnih koverta za koje je nacрте izradio slikar Jakac tokom svoga dugogodišnjeg života u saradnji sa slovenačkim filatelističkim organizacijama.

Miroslav Mršol, Ljubljana

SPLIT

FD „Split”

Povodom 50-godišnjice smrti arheologa Frane Bulića, izdat je prigodni kovertat i korišćen žig sa natpisom „Izložba Arheološki muzej/ Split 28. XI 1984.

MARIBOR

FD „Maribor”

Povodom međunarodnog susreta filatelista u Mariboru 21. oktobra 1984. godine izdata je maksimum karta po crtežu O. Polaka (Risba: O. Polak, akademski slikar), kao izdanje FD „Maribor” br. 125, i to sa markom od 38 dinara.

Kao i svake godine na susretu je bilo preko 40 filatelista iz susedne Austrije.

Prethodno izdanje je bilo povodom „Gobarske razstave” (izložba pećurki), 30. IX 1984, u vidu koverta br 124. uz prigodni žig 1. 10 1984.

Kus Teo, Maribor

Filatelistična zveza Slovenije, poštni predal 281 61101 Ljubljana; Tavčarjeva ulica 8/klet

Brežice: Filatelistično društvo „Verigar“; sastanci: svaki drugi i četvrti ponedeljak u 18 h u Domu JLA, ul. Ilije Gregoriča; adresa: Krunoslav Filipčić, Kardeljeva 19, 68250 Brežice.

Črnomelj: Filatelistično društvo „Oton Zupančič“; adresa: Ilija Todorovski, Prešernova 11, 68340 Črnomelj

Domžale: Filatelistično društvo Domžale; sastanci: svaki prvi i treći četvrtak od 17 do 19 h u Ribiškem domu, Krakovska 18a; adresa: poštni predal 101, 61230 Domžale.

Idrija: Filatelistično društvo Idrija; adresa Staneta Rozmana 3, 65280 Idrija.

Kamnik: Filatelistično društvo „Ivan Vapotič“; sastanci svake nedelje od 9 do 12 h u Domu upokojencov, Kolodvorska ulica; adresa društva: Kidričeva 46, 61240 Kamnik.

Kočevje: Filatelistično društvo Kočevje; adresa: Andrje Arko, Rudnik n. h., 61330 Kočevje.

Kranj: Filatelistično društvo Kranj; adresa: Avgust Potušek, Valjavčev 12, 64000 Kranj.

Koper: Filatelistični klub Koper; sastanci: svake nedelje od 10 do 12 h u klubskoj prostoriji u Verdijevoj ulici 7A/II i svakog četvrtka od 18 do 20 h u Loži na Titovom trgu; adresa kluba: Bidovčeva 13a, 66000 Koper.

Krško: Filatelistično društvo Krško; sastanci: svake prve i treće nedelje počev od 9 h u sindikalnoj dvorani Tovarne celuloze in papirja „Đuro Salaj“; adresa: Slavko Šribar, Pod Goro 23, 68270 Krško.

Lendava: Filatelistično društvo Lendava; adresa: Ivan Denša, Kranjčeva 8 69220 Lendava.

Ljubljana

Filatelistični klub Ljubljana; sastanci: svake nedelje posle 9 h u zimskom vrtu hotela „Ilirija“ (IV. nadstropje), Trg prekomorskih brigad 4; adresa: Trg prekomorskih brigad 4, 61000 Ljubljana.

— Filatelistično društvo „PTT Slovenija“; adresa: Cigaletova 15, 61000 Ljubljana.

— Filatelistično društvo „27. april“; adresa: poštni predal 402, 61101 Ljubljana.

— Slovensko filatelistično društvo Ljubljana; adresa: Ciril Janežič, Gornji trg 12, 61000 Ljubljana.

Maribor: Filatelistično društvo Maribor; sastanci: svaki ponedeljak i četvrtak u društvenim prostorijama u Partizanskoj 17 (kletni prostori, ulaz iz dvorišta) od 17,30 do 20 h; adresa: poštni predal 17 62001 Maribor.

Maribor: Filatelistično društvo „Angel Besednjak“; adresa: Framska 9, poštni predal 3, 62107 Maribor; sastanci se održavaju u prostorijama na istoj adresi utorkom i četvrtkom od 16,30 do 20 h i nedeljom od 9,30 do 12h.

Metlika: Filatelistično društvo Metlika; adresa: 68330 Metlika.

Murska Sobota: Filatelistično društvo Murska Sobota; adresa: Koloman Podlesek, Koceljeva 6, 69000 Murska Sobota.

Nova Gorica: Filatelistično društvo „dr. Franc Marušić“; adresa: Ludvik Gabrijelčić, Kidričeva 31, 65000 Nova Gorica.

Piran: Filatelistično numizmatično društvo „Piran“; sastanci: svaki petak od 17 h u dvorani Krajevne skupnosti, Portorož, Obala 16; adresa: Božidar Cividini, Koprška 3/a, 66320 Portorož.

Ptuj: Filatelistično društvo Ptuj; adresa: Ferdinand Kolednik, Muzejski trg 1, 62250 Ptuj.

Radovljica: Filatelistično društvo Radovljica; sastanci: svaki drugi ponedeljak u gornjoj sobi gostilne „Lectar“; adresa: Jože Ješa, Gradnikova 7/a, 64240 Radovljica.

Ravne na Koroškem: Filatelistično društvo Ravne na Koroškem; adresa: poštni predal 29, 62390 Ravne na Koroškem.

Sevnica: Filatelistično društvo Sevnica; adresa: Boris Stariha, Cesta na Dobravo 20, 68290 Sevnica.

Slovenj Gradec: Filatelistično društvo Slovenj Gradec; adresa: Stanko Hribernik, Partizanski pot 11, 62380 Slovenj Gradec.

Slovenska Bistrica: Filatelistično društvo Slovenska Bistrica; adresa: Partizanska 39, 62310 Slovenska Bistrica.

Slovenske Konjice: Filatelistično društvo adresa: 62310 Slovenske Konjice

Škofija Loka: Filatelistično društvo „Lovro Košir“; sastanci: Šolska ulica 5; adresa: Šolska ulica 5, 64220 Škofija Loka.

Trbovlje: Filatelistično društvo Trbovlje; adresa: Bogdan Šteh, Novi dom 43, 61420 Trbovlje.

Vrhnika: Filatelistično društvo „Ivan Cankar“; adresa: 61360 Vrhnika.

Zagorje ob Savi: Filatelističko društvo Zagorje ob Savi; adresa: 61410 Zagorje ob Savi.

Zalec: Filatelistično društvo Zalec; adresa: Dominik Vrbič, Rista Savina 13, 63310 Zalec.

Nudim novitete i starija izdanja evropskih zemalja. Dajem i u komisijama. Nušić Slobodan, Cara Lazara 9/1, 11000 Beograd.

Menjam marke po temama: fauna, flora, umetnost, olimpijada, fudbal i kosmos. Jerzy Slupak, 01-133 Warszawa 42, POB 144, Polska.

Menjam i kupujem maksimum karte isključivo sa markama Jugoslavije Jordan Peševski. Đušina 26, 11000 Beograd

ПРОГРАМИ ИЗДАВАЊА МАРКА

PROGRAM PRIGODNIH IZDANJA AUSTRIJSKE POŠTE ZA 1985. GODINU

Krajem novembra 1984. godine objavljen je prvi deo programa prigodnih izdanja za 1985. godinu:

1. 400-godišnjica univerziteta Karl Franzen u Gracu.
2. 100-godišnjica rodenja Lorenz Böhlera (hirurg traumatolog)
3. „Svetsko prvenstvo u nordijskim kombinacijama (ski) — Seefeld (Tirol).
- 3a. Dioceza Linz (4,50 S.)

1/85

2/85

3/85

4/85

5/85

6/85

7/85

8/85

9/85

10/85

11/85

12/85

13/85

14/85

15/85

16/85

4. 100-godišnjica rođenja kompozitora Albana Berga (6 S),
- 4a. Institut za stručno osposobljavanje (4,50 S)
- 4b. 100-godina nalepnice za preporuku.
5. 2000-godišnjica grada Bregenca (Bregenz).
6. 150-godišnjica rođenja prof. Josefa Stefana.
Napomena: **Jožef Štefan** (1835-1895), Slovenac iz Koruške, fizičar, profesor na Univerzitetu u Beču; 1879 otkrio zakon toplotnog zračenja (Štefanov zakon); Bolcman je kasnije izveo ovaj zakon teorijski pa se naziva Štefan-Bolcmanov zakon.
7. Donjoaustrijska zemaljska izložba u Klosterneuburgu.
8. 25-godišnjica EFTA (Evropsko udruženje za slobodnu trgovinu)

9. Evropa CEPT (325-godišnjica Johann Joseph Fuxa).
- 9a. Blok „Godina šume”
10. 200-godišnjica dioceze St Pölten.
11. Svetski kongres međunarodnih udruženja za suzbijanje samoubistava.
12. Kongres Svetske šahovske federacije 1985.
13. Svetski kongres FIATA u Beču (špediteri)
14. Božić 1985. mermerni reljef iz Salzburga).
15. 25-godišnjica dioceze Elsenstadt.
16. 75-godišnjica II. bečkog vodovoda.
Austrijske marke mogu se dobiti preko: Oesterreichische Post-Briefmarkenversand stelle A-101- Wien.

PROGRAM PRIGODNIH IZDANJA BELGIJSKE POŠTE ZA 1985. GODINU

14. januar 1985: 22 f. 850-godišnjica smrti svetog Norberta.

21. januar 1985: 12 f. festival Europalia '85 Spanija.

11. februar 1985: 8 f. 100-godišnjica Udruženja belgijskih žurnalista.

4. mart 1985: serija Crveni krst 8+2 i 22+5 f.)

18. mart 1985: serija „Smotra cveća u Gentu” (10, 12 i 15 f.)

1. april 1985: 12+3 f. Papina poseta.

15. april 1985: serija „100-godišnjica belgijske radničke partije (8 i 12 f.).

22. april 1985: 12 fr. Dan marke.

6. maj 1985: serija „Javni saobraćaj”: 8 f. 100-godišnjica lokalne pruge; 12 f. 150-godišnjica belgijskih željeznica; 15 f. 100-godišnjica Međunarodnog udruženja železničkih kongresa (AICCF); 22 f. i blok od 50 f. 100-godišnjica Međunarodne unije za javni saobraćaj (UITP).

13. maj 1985: serija Evropa 12 i 22 f.) sa temom „Muzika”.

10. juni 1985: serija „26. brodski kongres u Brislu” (15 i 22 f.).

24. juni 1985: Turistička serija (4×10 f.) sa prikazima iz mesta Avernas le Bauduin, Tongres, Marcinelle i Wachtebeke.

2. septembar 1985: 12 f. 50-godišnjica smrti kraljice Astrid.

16. septembar 1985: serija „Folklor”: 10 f. „Mattetaart” iz Grammonta; 24 f. 100-godišnjica organizacije „La Jeunesse-Rouge” kulturnog kluba iz St. Lambert de Hermalle sous-Argenteau.

7. oktobar 1985: 8 f. 100-godišnjica rođenja pisca Ernesta Claesa

21. oktobar 1985: 8 f. „Omladinska filatelija”.

4. novembra 1985: serija „Solidarnost” — 4 vrednosti sa viškom:

8+2 f. zamak Trazegnies
12+3 f. zamak Laarne
22+5 f. zamak Turnhout
50+12 f. zamak Colomster

25. novembra 1985: 12+1 f. Božić i Nova godina.

9. decembar 1985: 12 f. srebrna svadba kraljevskog para.

PROGRAM PRIGODNIH IZDANJA BERLI-NA ZA 1984. GODINU

21. februar 1985: serija „za sport” (80+40 i 120+60 pf.) sa prikazima sportskih disciplina; 50 pf. 200-godišnjica rođenja spisateljice Betine fon Arnim; 80 pf. 150-godišnjica smrti prirodnjaka Vilhelma von Humbolta.

16. april 1985: serija za omladinu (50+20, 60+30, 80+40 i 120+60 pf.) sa prikazima razvoja bicikla u Nemačkoj; 80 pf. Savezna vrtlarska smotra u Berlinu.

7. maj 1985: 50 pf. 300-godišnjica berlinske berze; 60 pf. 100-godišnjica rođenja dirigenta Ota fon Klemperera.

16. juni 1985: 80 pf. 50-godišnjica Nemačke televizije — međunarodna radio-izložba u Berlinu; 60 pf. Svetski ginekološki kongres u Berlinu.

15. oktobar 1985: Dobrotvorna serija (50+20, 60+30, 80+40 i 120+60 pf.) sa predstavama cveća iz srednjovekovnih rukopisa; 50 pf. 300-godišnjica Potsdamskog edikta.

12. novembra 1985: 80 pf. 50-godišnjica smrti pisca Kurta Tuholskog; 50+20 pf. božićna marka sa reprodukcijom slike Hansa Baldunga Grina.

PROGRAM IZDANJA FINSKE ZA 1985. GODINU

2. januar 1985: 1,50 mk. grb (tekuća serija).

2. februar 1985: 1,20 Mk. EFTA (Evropsko udruženje za slobodnu trgovinu)

5. februar 1985: 1,50 Mk. Udruženje za švedsku literaturu u Finskoj.

18. februar 1985: 1,50 Mk. Ikona.

28. februar 1985: serija „Kalevala“ (1,50 i 2,10 Mk).

15. maj 1985: 1,50 Mk. Filatelistički izložak Nordia 1985.

18. maj 1985: 8 x 1,50 Mk. (sveščica) Stogodišnjica štampanja novčanica u Finskoj.

17. juni 1985: serija „Evropa Cept“ — Muzika (1,50 i 2,10 Mk.).

13. septembra 1985: 12 Mk. damastani pokrivač za sto (tekuća serija)

16. oktobar 1985: 4 x 1, 40 Mk. (blok) Finlandia 1988.

28. oktobar 1985: 1,50 Mk. Međunarodna omladinska godina.

29. novembar 1985: 1,20 Mk. Božić.

Aland (Alandska ostrva)

2. januar 1985: 0,10 Mk. ribarski čamac (tekuća serija).

1,20 Mk. ribarski čamac (tekuća serija).

1,50 Mk. Majsko drveće (tekuća serija).

16. septembar 1985: 2 (livada), 5 (spoljni arhipelag) i 8 Mk. (predeo); i ovo je deo tekuće serije.

Finske marke se mogu dobiti preko: General Directorate of posts and telecommunications of Finland, Philatelic section, P. O. Box 654, 00101 Helsinki, Finland.

PROGRAM FRANCUSKIH PRIGODNIH IZDANJA ZA 1985. GODINU

I. Marke sa viškom (8 komada): 1. Dan marke (prva mašina za poništavanje — pronalazak Evžena Dagen), 2. Čuvene ličnosti — godišnjice pisaca — Rolan Dorželes (1885-1973), Viktor Igo (1802-1885), Žil Roman (1885-1972), Fransoa Morijak 1885-1970), Žan-Pol Sartr (1905-1980). Roman Rolan, dobitnik Nobelove nagrade 1915 (1886,1944), 3.

serija Crveni krst, detalj Izenhajmskog oltara (od Mateje Grinevalda — u Muzeju u Kolmaru).

II. Marke bez viška (28 komada): 1. Umetnost (vitro iz strazburške katedrale — sud kralja Salomona i dela slikara Nicolas de Stael, Glacomettija Alechinskog i Dubuffeta, 2. serija „Evropa“ na temu „Muzika“ kao što je usvojeno od strane Evropske konferencije pošta i telekomunikacija radi obeležavanja evropske muzičke godine (Adam de la Halle i Darius Milhaud), 3. Turistička serija sa prikazima — Montpellier (Hérault), Solutré (Saône-et-Loire), Saintonge romans, opatija Saint-Michel-de-Cuxa (Pyrénées orientales), 4. serija „Flora i fauna Francuske“: drveće, 5. Komemorativne marke i razno: Tur (Tours) nacionalni kongres federacije francuskih filatelističkih društava; Frankofonija; 1500 godina opatije u Landevennec (Finistère), 40. godišnjica pobede — pobeda i povratak deportiraca (2 marke), Le Saint-Valentin, stogodišnjica međunarodnog društva za spasavanje na jezeru Lemana, u počast ženama — Pauline Kergemard, savremena arhitektura, Francuska odaje počast svojim mrtvima, 50. godišnjica francuske televizije, u počast pozorišta — Charles Dullin, 6. Avionska pošta — nastavak serije koja prikazuje razvoj francuske civilne avijacije: hidro-avion CAMS 53.

PROGRAM PRIGODNIH IZDANJA ZA 1985. GODINU U ITALIJI

— Međunarodna filatelistička izložba „Italia '85“ (2+3 vrednosti, celine: karta, pismo i pismo za vazдушnu poštu),

— Informacije putem TV, radija i štampe (1 vrednost),

— Evropa Cept (čuveni operski pevači: B. Gigli i A. Pertile),

— Međunarodna omladinska godina,

— 400-godišnjica pape Siksta V,

— italijanski turizam: Trentino, Emilia, Basilicata, Sardinija — 4 vrednosti,

— 200-godišnjica smrti slikara Piera Longhija,

— 150-godišnjica rođenja slikara Telemaco Signorinija,

— 950-godišnjica manastira San Salvatore,

- Italijanski proizvodi u inostranstvu: keramika (3 vrednosti),
 - flora i fauna (3 vrednosti),
 - problemi našeg vremena: stari ljudi (2 vrednosti),
 - automobili (4 vrednosti),
 - folklor: „Turska kavalkada” iz mesta Potenza,
 - turizam (4 vrednosti): Bormio, Termoli, Castellamare di Stabia, Stromboli,
 - Dan marke (3 vrednosti),
- Celine: pored već pomenutih izdanja za filatelističku izložbu „Italia '85”, izdaće se još
- 25-godišnjica Planetarijuma, i
 - Božić 1985.

PROGRAM PRIGODNIH IZDANJA NEMAČKE DEMOKRATSKE REPUBLIKE ZA 1985. GODINU

Ministarstvo pošta i komunikacija Nemačke demokratske republike je predvidelo da se između ostalog izdaju marke po sledećim temama:

8. januara 1985: 3×10 pf.. Zasluzne ličnosti nemačkog radničkog pokreta (izdanje: 6 miliona)

22. januar 1985; 10 pf. (24 miliona) Svetsko prvenstvo u bobu u Oberhofu

13. februar 1985. blok 85 pf. Obnova drezdenke opere.

— Istorijски poštanski kovčežići (prigodno izdanje povodom dana trudbenika PTT-a i telekomunikacija).

- Prolećni sajam u Lajpcigu.
- Proslava Baha, Hendela i Šica (Bach, Händel, Schütz).
- Grbovi gradova u NDR (nastavak serije).
- 100. godišnjica rođenja pisca Egona Ervina Kiša (Kisch)
- Spomen obeležje oslobođenja na Zelovskim visovima (Seelower Höhen).
- 40-godišnjica oslobođenja od fašizma.
- Gradovi-tvrđave u NDR.
- Zivotinje kojima pretilo izumiranje.
- XII. svetski festival omladine i studenata u Moksvi.
- II. svetsko takmičenje u orijentacionom ronjenju u NDR.
- Jeseni sajam u Lajpcigu.
- „Sozphilex” filatelistička izložba socijalističkih zemalja u Berlinu.
- Istorijски mostovi u Berlinu.
- 175-godišnjica Humboltovog univerziteta u Berlinu i 275 godina bolnice Charité.
- Cirkuska umetnost u NDR.
- Solidarnost.

PROGRAM IZDANJA PRIGODNIH MARAKA SR NEMAČKE ZA 1985. GODINU

10. januar 1985: 80 pf. 2000-godišnjica Augsburga; 80 pf. 350-godišnjica Filipa Jakoba Spenera; 80 pf. 200-godišnjica rođenja bra-

će Grim — svetski kongres germanista u Getingenu; 80 pg. 100-godišnjica rođenja Romano Guardinija.

21. februar 1985: serija (80+40 i 120+60 pf.) "za sport" sa prikazima sportskih disciplina; 60 pf. hiljadugodišnjica tržnog i novčanog prava grada Verdena; 80 pf. 30-godišnjica bonško-kopenhagenske deklaracije.

16. april 1984: serija za omladinu (50+20, 60+30, 80+40 i 120+60 sa prikazima razvoja bicikla u Nemačkoj; 80 pf. 225-godišnjica rođenja Johana Petra Hebela; 60 pf. 100-godišnjica pisca Egona Ervina Kiša.

7. maj 1985: serija „Evropa“ (300-godišnjica rođenja kompozitora) — 60 pf. Georg Fridrih Hendel, 80 pf. Johan Sebastijan Bah; 60 pf. 750-godišnjica katedrale u Limburgu; 70 pf. 300-godišnjica rođenja Dominika Cimermana; 80 pf. 100-godišnjica patera Jozefa Katenaha.

16. juli 1985: 80 pf. „Spasti šumu!"; 60 pf. 30-ta svetska konferencija skauta u Minhenu.

13. avgust 1984: serija MOPHILA 85 Hamburg (60+20 i 80+20 pf.) povodom međunarodne izložbe „Moderne filatelije"; 80 pf. 400-godišnjice frankfurtske berze; 60 pf. 100-godišnjice smrti slikara Karla Špicvega;

15. oktobar 1985: Dobrotvorna serija (50+20, 60+30, 80+40 i 120+60 pf.) sa predstavama cveća iz srednjevekovnih rukopisa; 80 pf. 175-godišnjica Frica Fojtera.

12. novembar 1985: 80 pf. 150-godišnjica nemačkih železnica — Johan Šarer (1785-1844); 80 pf. 40-godišnjica uključenja proteranih Nemaca; 80 pf. osnovne demokratske ideje: 30-godišnjica Bundesvera i 80 pf. evropska satelitska tehnika: 80+40 pf. Božić — marka sa slikom Hansa Baldunga Grina.

PROGRAM ŠVAJCARSKIH PRIGODNIH IZDANJA U 1985 GODINI

19. februar 1985: Prigodne marke (I), serija od četiri vrednosti — 35 c. 100-godišnjica udruženja železničara; 50 c. 2000-godišnjica „Retormanije"; 70 c. 100-godišnjice Međunarodnog društva za spasavanje na Lemanskom jeziku; 80 c. Međunarodni kongres za visoke brane.
Redovne marke — znaci zodijaka: 2,50 f. Vaga. 3,00 f. Škorpija.

17. maj 1985: Evropa CEPT, serija od dve vrednosti (Evropska godina muzike): 50 c. Ernest Ansernet; 80 c. Frank Martin.

28. maj 1985: serija „Pro Patria" sa prikazima švajcarskih narodnih instrumenata iz švajcarskih muzeja — 25+50 c. muzička kutija (muzej Baud, l'Auberson); 35+15 c. čegrtaljka (retijski muzej, Chur); 50+20 c. viseća citra (istorijski muzej, Bern); 70+30 c. bubanj (istorijski muzej, Basel); 80+40 c. Schwyzerörgeli (Kornhaus, Burgdorf).

10. septembar 1985: Prigodne marke (II), serija od tri vrednosti — 50 c. 100-godišnjica udruženja poslastičara; 70 c. 50-godišnjica švajcarskog „Radio international"; 80 c. svetski kongres IPTT.

celina: 50+30 c. izložba celina „GabraII" u Burgdorfu.

Službene marke (dopuna): 50 c. OMPI.

26. novembar 1985: serija „Pro Juventute" sa scenama iz dečjih bajki. i Marica.

35+15 c. Ivica i Marica
50+20 c. Snežana
70+30 c. Crvenkapa
80+40 c. Pepeljuga

Ukupno nominale 18,30 f. bez celine i službene marke.

PROGRAM IZDAVANJA PRIGODNIH MARKA U VELIKOJ BRITANJI 1985. GODINE

Pored osam prigodnih izdanja predviđena je i jedna posebna sveščica:

8. januar 1985: sveščica od 5 funti povodom 200-godišnjice lista Times.

22. januar 1985: serija od 5 vrednosti „Parne lokomotive" povodom 150-godišnjice osnivanja Great Western Railway Company.

12. mart 1985: serija od 5 vrednosti povodom 100-godišnjice postojanja Kraljevskog entimološkog društva i rada biologa Gilbert Whitea.

14. maj 1985: „Evropa" i marke posvećene 300-godišnjici prvih čamaca za spasavanje brodolomnika.

30. juli 1985: 350-godišnjica otvaranja britanske pošte za prenos pisama za narod.

3. Septembar 1985: serija od 4 vrednosti povodom 500-godišnjice knjige „Smrt Artura" od Thomasa Maloryja, serija od 5 vrednosti povodom britanske filmske godine.

19. novembar 1985: serija od 5 vrednosti Božić 1985.

IZDAVAČKI PROGRAM SAD ZA 1985 GODINU

25. januar 1985: Abraham Baldwin
kraj januara 1985: muzičar Jerome Kern

7. februar 1985: pisac Sinclair Lewis.

12. februara 1985: admiral Chester Nimitz.
februar/mart 1985: Mary Mcleod Bethune

23. april 1985: opšte obrazovanje

26. april: 1985: biolog John James Audubon

11. maj 1985: elektrifikacija zemlje.

9. jun 1985: Sylvanus Thayer.

25. juli 1985: general Henry Knox.

26. juli 1985: veterani Korejskog rata.

septembar 1985: Walter Lippman

16. avgusta 1985: zakon o socijalnoj sigurnosti.

30. oktobar 1985: Božić (2 vrednosti).

11. novembar 1985: veterani I. svetskog rata

Za sledeća izdanja termin nije još utvrđen: Ameripex '86; statua slobode u Njujorku (slika vajara Bartoldija od Jose Frappa sa siluetom statue u pozadini); izdanje

„Lowe“; međunarodno omladinska godina (četverac). Izdaju se i dva aerograma (turiistička tema i povodom 100-godišnjice knjige „Haklberi Fin“ od Marka Tvena) i dopisnica (zimске sportske discipline).

PROGRAM PRIGODNIH IZDANJA KANADE ZA 1985. GODINU

8. februar 1985. Međunarodna omladinska godina.
8. mart 1985: Therese Casgrain
6. maj 1985: Gabriel Dumont
21. juni 1985: 100-godišnjica Nacionalnih parkova u Kanadi (2 \$).

28. juni 1985: Canada — Day, sveščica sa 10 vrednosti.

1. avgust 1985: 34 međunarodni kongres za borbu protiv zavisnosti od alkohola i droge.

4. septembar 1985: 75-godišnjica ženskog skautskog pokreta u Kanadi.

12. septembar 1985: serija od 4 vrednosti „Lokomotive III“.

3. oktobar 1985: serija od 3 vrednosti „Sve-tionici II“.

8. novembar 1985: 75-godišnjica kanadske mornarice.

22. novembar 1985: Expo '86 u Vankuveru.

МАЛИ ОГЛАСИ MALI OGLASI

Tražim novitete Jugoslavije, nudim novitete i starije marke Zapada i Istoka. K. Grigorjev, SSSR 191002, Lenjingrad.

Partnera za razmenu maraka tražim (pojedinačnih komada i po manko listi). Franz Kreft, Postfach 202, D-7032 Sindelfingen.

Tražim partnera za razmenu maraka. Nudim čiste i poništene marke i drugi filatelistički materijal SSSR-a, a tražim tematiku: fauna, flora, slikarstvo, kosmos i olimpijske igre. Korespondencija na ruskom, engleskom ili francuskom jeziku. Koperinu Y. A. Kosomolskij pr-t, 33, kv. 119146 Moskva, SSSR.

Tražim partnere za razmenu maraka u Jugoslaviji i zemljama zapadne Evrope. Garantujem odgovor na svako pismo. Molim pišite na ruskom jeziku. Skakovskij Igor Viktorovič, Počtamt do vostrebovaniza, SSSR, 101000 Moskva. Interesujem se za marke Jugoslavije i drugih zemalja sveta na temu fauna, sport, slikarstvo, kosmos, takođe i za stara izdanja. Nudim čiste novitete i SSSR nekoliko godina unazad. Molim pišite na ruskom jeziku ili engleskom. Sinica Jurij, ul. 7-aja linija, d. 6, kv. I, SSSR 24107 g. Bransk

Interesujem se samo za poništene marke Jugoslavije na temu Evropa Cept, šah, ličnosti i umetnost celog sveta. U razmenu nudim poništene marke Španije, Italije, Portugalije, Finske, Francuske i Zapadne Nemačke. Korespondencija na engleskom francuskom, nemačkom i španskom jeziku. Jose Bermejo, Matia 34, 20008 San Sebastijan, Španija.

U razmenu za čiste i poništene marke Jugoslavije, Čehoslovačke, Albanije i Kine na temu fauna i flora, nudim čiste i poništene marke SSSR-a, kao i novitete. A. V. Egoričev, 241004 g. Brjansk-4, per Novozibkovskij, II-14, SSSR.

Nudim marke SSSR-a po raznim temama i hronologiji za čiste marke i FDC raznih tema. Baza za razmenu katalog Iver. Korespondencija na engleskom, poljskom i ruskom jeziku. A. E. Langvatin, Do vostrebovanija, SSSR, 350000 Krasnodar-centar.

Interesuju me ploče, plakati i žurnali. L. P. Kramakaja, per. Vinogradnij No 7, kv 15, SSSR, 343221 Slavjansk.

Tražim marke Jugoslavije, Zapadne Evrope, Arabije i Paragvaja. Nudim marke SSSR-a. Korespondencija na ruskom, nemačkom i engleskom jeziku, Ing. S. P. Levin, Do vostrebovanija, SSSR 310096 Harakov.

Tražim marke Jugoslavije — stara i nova izdanja. Luis Carles Martin Rodriguez, Bravo Murillo, 243 Madrid-20, Špana.

Tražim partnera za razmenu noviteta iz Jugoslavije, Italije, Zapadne Evrope, tematika: slikarstvo, kosmos, sport, fauna Paragvaja, Arabijskih i afričkih zemalja (serija, blok i literatura). Nudim materijal SSSR-a. Jezik nemački, francuski T. Dressen, SSSR 197198, Leningrad-198, Abonementni za ščik 79.

Interesuju me marke celoga sveta na temu kosmos, olimpijada-84, umetnost. L. P. Kramskaja, per. Vinogradnij No. 7, kv. 15, SSSR 343221 Slavjansk.

Nudim marke SSSR-a u količini za gramofonske ploče. Filipov D. V., ul. Romanova 26-17, 630099 SSSR, Novosibirsk.

Nudim čiste marke SSSR-a DDR, Mongolije, Vietnam, Koreje — novitete i ranija izdanja, tematika, FDC, karte maksimum, specijalne žigove, koverte i karte sa originalnim markama SSSR-a. Tražim čiste marke Jugoslavije po hronologiji, čiste marke Zapadne

Evrope, Paragvaja, Afrike i Arabijskih država čiste i žigosane na temu umetnosti i faune.

Sviridjuk Vitalij, Milicionnaja 14, SSSR, 286018 Vinnica.

Skupljam čiste marke Jugoslavije u kompletnim serijama. Nudim čiste marke Rumunije i ostalih država istočne Evrope. Prepiska na engleskom i francuskom jeziku. Tocan Raluka, P. O. Box 48, Bucuresti 22, Romania.

Tražim partnera iz Jugoslavije za čiste marke Jugoslavije, FDC i specijalne žigove na temu: sport-olimpijade, fauna, flora, umetnost i crveni krst. Nudim čiste i poništene marke, FDC, po hronologiji ili godišnju tematiku: Rumunija i Rusija. Korespondencija na engleskom, nemačkom i francuskom jeziku. Baza za razmenu Michel, Yvert, Zumstein katalog. Sandu Marian, str. Patriotilor No. 1, PM 16 Sc B Ap. 45, 74594 Bucuresti 3, Romania.

U razmenu za čiste marke Jugoslavije na temu flora i fauna, nudim čiste marke SSSR-a na istu temu i novitete raznih tema. Pisati na ruskom ili engleskom jeziku. Egoričev A. V. 241004 g. Brjansk-4 per. Novozibkovskij, D. II kv. 14 SSSR.

Nudim novitete i tematiku Francuske i francuskih kolonija (fauna, flora, olimpijade, šahovske i dr.). U zamenu uzimam bolje jugoslovenske i francuske serije. Majstorović Radoslav, ul. Mije Kovačevića 9, stan 77, 11000 Beograd.

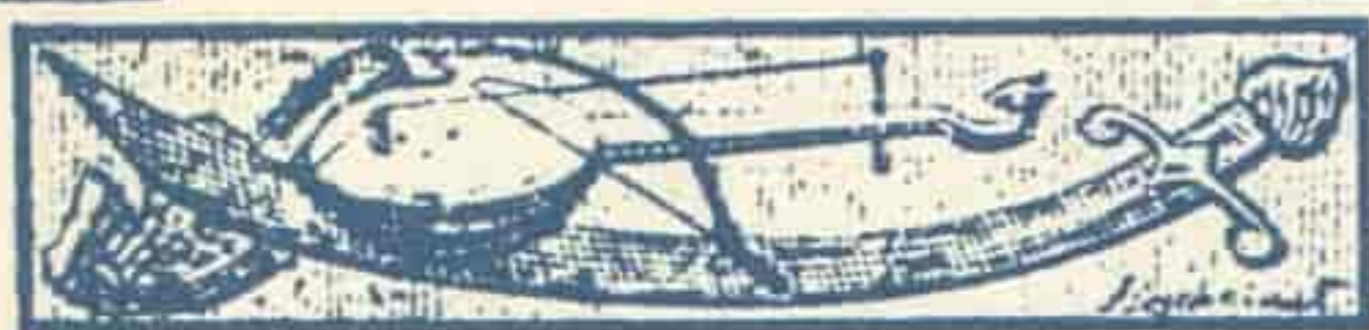
Tražim partnera u Jugoslaviji za razmenu maraka. Kai Osten, Nöltingshof 2, D-24 Lübeck, BR Deutschland.

Interesuju me marke Jugoslavije, Švedske i Danske. Nudim marke SSSR-a, DDR-a, Vijetnama i Mongolije. Viktor Gladkov, Kosmonautov 17/15 SSSR 286021 Vinica.

SASTANCI BEOGRADSKIH FILATELISTA ODRŽAVAJU SE SVAKE
SREDE OD 14 DO 19 ČASOVA I SVAKE NEDELJE OD 9 DO 14 ČASOVA
U PROSTORIJAMA DOMA GLUVIH U ULICI SVETOG SAVE BR.
16—18 NA DRUGOM SPRATU

180 GODIŠNJIĆA
ПРВОГ СРПСКОГ УСТАНКА

1804 1984

180. ГОДИШЊИЋА
ПРВОГ СРПСКОГ УСТАНАКА
1804—1984

JUGOSLAVIJA